

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

เพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่

(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒)

โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ฉบับนี้ เป็นการปรับปรุงครั้งที่ ๒ ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยความร่วมมือจากคณะทำงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ และครูผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปลายทางได้ศึกษา/ทบทวน เอกสารใบความรู้ ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และใช้ในการฝึกทักษะ /ปฏิบัติงานจากใบงาน หรือแบบฝึกหัด ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินตนเองตามตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ทุกท้ายหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้เมื่อครูปลายทางได้ตรวจผลการทำใบงานในรายชั่วโมง สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และประมวลผลการประเมินตนเองของนักเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ แล้วจะได้นำผลไปส่งเสริมและหรือจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน	หน้า
ก	
ข	
ค	
ข	
ด	
๑	
๒	
๖	
๘	
๑๒	
๑๓	
๑๖	
๑๘	
๒๘	
๓๐	
๓๑	
๓๓	
๓๖	
๓๗	
๓๙	
๔๐	
๔๒	
๔๔	
๔๕	
๔๖	
๔๗	
๔๘	
๔๙	
๕๐	
๕๒	
๕๓	
๕๕	
๕๘	
๖๐	

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน	๖๑
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน	๖๓
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	๖๔
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	๖๕
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน	๖๖
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน	๖๗
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง	๖๘
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง ครอบครัวยุคใหม่	๖๙
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การคิดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	๗๑
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การคิดลายมือจากข้อความที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ	๗๔
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกรักจากเรื่องที่ฟังและดู	๗๕
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกรักจากเรื่องที่ฟังและดู	๗๗
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกรักและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๗๘
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกรักและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๘๐
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙	๘๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ ชื่อหน่วย โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ	๘๓
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงโคลงโลกนิติ	๘๔
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์จากโคลงโลกนิติ	๘๗
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์จากโคลงโลกนิติ	๘๙
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากโคลงโลกนิติ	๙๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากโคลงโลกนิติ	๙๕
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ	๙๗
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ	๙๘
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ	๑๐๐
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ	๑๐๒
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบกับที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ	๑๐๕
ใบงานที่ ๖ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบกับที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ	๑๐๗
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ	๑๑๐
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ	๑๑๑
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู	๑๑๓
ใบงานที่ ๘ เรื่อง แบบร่างการพูดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู	๑๑๔
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู	๑๑๕
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู	๑๑๖
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมสะท้อนชีวิตข้อคิดสอนใจ	๑๑๗
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมสะท้อนชีวิตข้อคิดสอนใจ	๑๒๑

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	๑๒๒
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง วิถีชีวิตไทย	๑๒๖
ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การเขียนคำอวยพร	๑๒๘
ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง การเขียนคำอวยพร	๑๓๐
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐	๑๓๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ ชื่อหน่วย ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๒
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๓
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าหาคำศัพท์จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๔
ใบงานที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าหาคำศัพท์จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๕
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากบทร้อยกรอง	๑๓๖
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๗
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๘
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ	๑๓๙
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแต่งกาพย์ยานี ๑๑	๑๔๐
ใบงานที่ ๕ เรื่อง กวีน้อยร้อยเรียงคำ	๑๔๑
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทลำดับขั้นตอนปฏิบัติงานจากสื่อต่าง ๆ	๑๔๒
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทลำดับขั้นตอนปฏิบัติงานจากสื่อต่าง ๆ	๑๔๓
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน	๑๔๔
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเขียนลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน	๑๔๕
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน	๑๔๖
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน	๑๔๗
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนย่อความ	๑๔๘
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนย่อความจากนิทาน	๑๔๙
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ระดับของภาษา	๑๕๐
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ระดับของภาษา	๑๕๑
ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนคำขวัญ	๑๕๒
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนคำขวัญ	๑๕๓
ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน	๑๕๔
ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด	๑๕๕
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑	๑๕๖
บันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)	๑๕๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ ชื่อหน่วย ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน	๑๖๑
ใบงานที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน	๑๖๒

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การพุดรายงานประเด็นสำคัญจากการฟังและการดู	๑๗๕
ใบงานที่ ๒ เรื่อง แบบร่างการพุดรายงานจากการฟังและการดู	๑๗๖
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน	๑๗๗
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน	๑๗๙
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนจำ คำราชาศัพท์	๑๘๑
ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนจำ คำราชาศัพท์	๑๘๗
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านหนังสือตามความสนใจ	๑๘๙
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านหนังสือตามความสนใจ	๑๙๑
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณกรรมที่อ่าน	๑๙๒
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณกรรมที่อ่าน	๑๙๗
ใบงานที่ ๗ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า	๑๙๙
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	๒๐๐
ใบงานที่ ๘ เรื่อง แผนภาพโครงเรื่องประเทืองปัญญา	๒๐๒
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง บทอาขยานสืบทอดเอกลักษณ์ไทย	๒๐๔
ใบงานที่ ๙ เรื่อง บทอาขยานสืบทอดเอกลักษณ์ไทย	๒๐๗
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ	๒๐๘
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ	๒๑๑
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒	๒๑๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ ชื่อหน่วย ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	๒๑๓
ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่อง การอ่านจับใจความจากเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี	๒๑๔
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์และการเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๒๑๕
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๒๑๗
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๒๑๙
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๒๒๑
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การพุดแสดงความรู้สึกละและความคิดเห็น	๒๒๒
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การพุดแสดงความรู้สึกละและความคิดเห็น	๒๒๔
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	๒๒๖
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับความรักชาติ	๒๒๗
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนเรียงความ	๒๒๘
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนเรียงความ	๒๓๐
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนจดหมาย	๒๓๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง จดหมายบรรยายอักษร	๒๓๓
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น	๒๓๗
ใบงานที่ ๘ เรื่อง ภาษาถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่น	๒๓๘
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านหนังสือตามความสนใจ	๒๔๐
	๒๔๒

ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสรุปความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน	๒๔๓
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิด	๒๔๔
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง นิทานคุณธรรมนำชีวิต	๒๔๗
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓	๒๕๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ ชื่อหน่วย วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านสรุปเรื่อง	๒๕๑
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านสรุปเรื่อง ภาษาจรรโลงใจ	๒๕๒
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา	๒๕๔
บทอ่าน บรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร แบบร้อยแก้วและร้อยกรอง	๒๕๕
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำยืมภาษาต่างประเทศ	๒๕๖
ใบงานที่ ๒ เรื่อง คำยืมภาษาต่างประเทศ	๒๕๗
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การจับใจความและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู	๒๖๔
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การจับใจความและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู	๒๖๕
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง ภาษาถิ่นกับวรรณกรรมท้องถิ่นไทย	๒๖๘
ใบงานที่ ๔ เรื่อง ภาษาถิ่นกับวรรณกรรมท้องถิ่นไทย	๒๖๙
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ	๒๗๑
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู	๒๗๒
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องจินตนาการ	๒๗๔
ใบงานที่ ๖ เรื่อง เขียนเรื่องจินตนาการผสมภาษา	๒๗๕
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาพูด ภาษาเขียน	๒๗๖
ใบงานที่ ๗ เรื่อง ภาษาพูดและภาษาเขียนในสื่อต่าง ๆ	๒๗๗
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านสรุปความ	๒๗๘
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การอ่านสรุปความ	๒๗๙
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง	๒๘๐
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง	๒๘๑
ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การกรอกแบบรายการ	๒๘๒
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ใส่ใจกรอกแบบรายการ	๒๘๓
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔	๒๘๔
บันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)	๒๘๕

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งจับประเด็นสำคัญหรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือข้อคิดของเรื่อง โดยใจความสำคัญจะเป็นข้อความที่ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ไว้ทั้งหมด

การอ่านจับใจความมักเป็นการอ่านในใจเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องมีสมาธิในการอ่าน จะต้องค้นหาข้อคิด เพื่อให้ได้รับประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการอ่านมากขึ้น

การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน บทความ วรรณคดี วรรณกรรม นิทานต่าง ๆ บทโฆษณา เรื่องสั้น หรือข้อความที่มีขนาดยาว นอกจากจะต้องเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องแล้ว ควรฝึกความสามารถในการอ่านเพิ่มเติมดังนี้

๑. การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
๒. การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
๓. การระบุนิยามและนำข้อคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต

หลักพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. ทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อเรื่อง เพราะจะทำให้เรารู้ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เป็นไปในแนวทางใด จะช่วยให้เราคาดการณ์เรื่องได้
๓. อ่านเรื่องราวอย่างละเอียด และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๔. เมื่ออ่านจบควรตั้งคำถามว่า **“ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”**
๕. นำสิ่งที่สรุปได้จากการอ่านมาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเองเพื่อให้เข้าใจง่าย

วิธีการจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

๑. การขีดเส้นใต้

๒. การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ

๓. การบันทึกย่อ เป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี ผู้ที่ย่อควรรย่อด้วยสำนวนภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นการแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านอย่างมีระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความเนื้อหาของเรื่องให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระความรู้ ข้อคิด และประโยชน์จากเรื่องสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

เนื้อเรื่องย่อ “ภัยเงียบ”
จากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

แพน เป็นคนที่มีฝีมือในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ระดับแนวหน้า เพราะมีพี่ชายที่เรียนวิศวกรรมคอมพิวเตอร์เป็นผู้สอนจนแพนมีความก้าวหน้าเกินหลักสูตรซ่อมเครื่องได้บ้าง แม้ว่าแพนจะมีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ แต่แพนก็ใช้คอมพิวเตอร์เมื่อจำเป็นเท่านั้น และจะไม่อยู่หน้าจอเป็นเวลานาน ๆ เพราะกลัวสายตาสั้น ทำให้สมองไม่ปลอดโปร่ง แพนช่วยแม่ส่งอีเมลติดต่อถึงป้ารัตน์ที่ไปทำงานต่างประเทศ และยังช่วยเพื่อนในห้องเรียนสืบค้นข้อมูล เช่น เสิร์ชหาความหมายของคำว่า “อารยชน” คือ คนที่เจริญแล้ว กับคำว่า “อนารยชน” คือ คนที่ยังไม่เจริญ คนป่าเถื่อน ทั้งช่วยหาคลิปอาร์ตสวย ๆ มาทำปกรายงานและในวันนี้พี่ทศกลับบ้านด้วยใบหน้าเคร่งเครียด เพราะป่านเพื่อนของพี่ทศถูกฝรั่งที่รู้จักกันผ่านทางแชตหลอกว่าอยู่ต่างประเทศ รูปหล่อจะมากรุงเทพฯ จึงได้นัดเจอกัน โชคดีที่ป่านชวนเพื่อนไปด้วย เมื่อนัดพบกันกลายเป็นฝรั่งแก้อ้วนลงพุง ฝรั่งคนนั้นอยากกินอาหารไทยมากทั้งคู่ก็พาไป พอกินเสร็จฝรั่งทำท่าที่ว่กระเป๋าสตางค์หาย ให้ป่านจ่ายไปก่อนแล้วจะคืนเงินให้ภายหลัง พนักงานเสิร์ฟได้บอกกับป่านว่าฝรั่งคนนี้อยู่พัทยา หลอกมาหลายคนแล้ว ขณะนี้ตำรวจกำลังจับตาอยู่ โชคดีที่ป่านพาเพื่อนมาด้วยมิฉะนั้นอาจถูกหลอกไปทำมิดีมิร้ายได้ พี่ทศจึงเตือนแพนให้ระวังว่าไม่ให้แชตกับคนแปลกหน้า ถ้ามีอะไรไม่ชอบมาพากลให้บอกทันทีจะได้รีบช่วยเหลือได้ทันเวลา แพนนั่งเงียบแล้วจึงตัดสินใจเล่าให้พี่ทศฟังว่า แพนเข้าห้องสนทนาทางเว็บไซต์สนทนากับพี่ต่ายลูกของป้ารัตน์ วันหนึ่งพี่เจี๊ยบก็เข้ามาขอเป็นเพื่อน พี่เจี๊ยบใจดีมาก รักเด็ก มีคำแนะนำสั่งสอนดี ๆ เสมอ แพนมีแต่พี่ชายจึงได้ยึดพี่เจี๊ยบเป็นพี่สาว จากนั้นส่งรูปให้กันดู รูปของพี่เจี๊ยบเห็นหน้าไม่ชัด พี่เจี๊ยบบอกว่าเป็นการถ่ายรูปศิลป์ จึงเห็นหน้าตาไม่ชัดเจน ส่วนแพนเป็นคนไม่มีความลับ มีเรื่องอะไรพี่เจี๊ยบจะรู้ทั้งหมด แพนเล่าให้พี่เจี๊ยบฟังว่ามีเงินในกระปุกออมสินเกือบหกพันบาท จากนั้นคุยกันได้ไม่นาน พี่เจี๊ยบหายไป ๒ อาทิตย์ แล้วกลับมาสนทนาผ่านทางแชตอีกครั้ง พี่เจี๊ยบบอกว่าแม่ป่วยต้องผ่าตัดอาทิตย์หน้า มีเงินไม่พอค่ายาจึงต้องไปทำงานพิเศษ แต่ได้เงินมาไม่มากนัก และไม่รู้จะทำอย่างไรดี แพนจึงให้พี่เจี๊ยบยืมเงิน แต่พี่เจี๊ยบก็ปฏิเสธเสียงแข็ง โดยอ้างว่าไม่เหมาะสม แพนกับพี่เจี๊ยบพูดคุยกันอยู่นานจนพี่เจี๊ยบตกลง โดยจะขอจ่ายดอกเบี้ย

และจะรีบหาเงินมาคืนแพนให้เร็วที่สุด แพนส่งเงินให้พี่เจี๊ยะโดยการโอนเงินผ่านธนาคาร ซึ่งก็ผ่านมาแล้ว ๓ เดือน ไม่มีการตอบกลับมาจากพี่เจี๊ยะอีกเลย แพนคงถูกหลอกแน่ ๆ ส่วนพี่ทศเป็นพี่ชายที่แสนดี ไม่ดูแพน และบอกว่าโชคดีแล้วที่แพนไม่เป็นอะไร หากเสียตัว หรือเสียชีวิตครอบครัวคงทำใจไม่ได้ เงินทองเป็นของนอกกายถ้าไม่ตายก็หาใหม่ได้ ภัยเจี๊ยะมีอยู่ทุกหนแห่ง และมาโดยเราไม่ทันระวังตัว ครึ่งนี้ให้ถือว่าเป็นบทเรียน ตัวแพนเองไม่เสียดาเงินทอง แต่เสียดาความรู้สึกดี ๆ ที่มีให้พี่เจี๊ยะ แต่ถูกภัยเจี๊ยะทำร้ายโดยไม่ทันตั้งตัว

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความและแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง ภัยเงียบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญเรื่อง ภัยเงียบ และตอบคำถาม พร้อมเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องอย่างมีเหตุผล

๑. เพื่อน ๆ ในห้องเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ ไม่ว่าใคร ๆ ต่างยกนิ้วให้แพน เพราะอะไร
ตอบ.....

๒. แม้ว่าแพนจะเชี่ยวชาญคอมพิวเตอร์ แต่แพนไม่ชอบอยู่น้ำจอนาน ๆ เพราะอะไร
ตอบ.....

๓. อะไรบ้างที่นักเรียนคิดว่าเป็น “ภัยเงียบ” ที่มาจากคอมพิวเตอร์หรือทางอินเทอร์เน็ต
ตอบ.....

๔. การแชตคุยกับคนที่เราไม่รู้จักผ่านทางอินเทอร์เน็ต มีความเสี่ยงหรือไม่ เพราะอะไร
ตอบ.....

๕. ถ้านักเรียนแชตคุยกับคนแปลกหน้า แล้วเขานัดพบ นักเรียนจะทำอย่างไร
ตอบ.....

๖. เรื่อง “ภัยเงียบ” ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียน

ตอบ.....
.....
.....

๗. นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....

๘. นักเรียนมีวิธีป้องกันอย่างไร ถ้ามีคนแปลกหน้าทักเฟซบุ๊กมาพูดคุยดีกับนักเรียน

ตอบ.....
.....
.....

๙. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่อง “ภัยเงียบ”

ตอบ.....
.....
.....

๑๐. ถ้ามีคนแปลกหน้านัดเพื่อนของนักเรียนไปพบ นักเรียนจะมีวิธีเตือนเพื่อนอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิดจากเรื่องที่อ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง แผนภาพความคิดพินิจใจความ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของแผนภาพความคิด

แผนภาพความคิด เป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดระบบของความคิด ข้อมูลหรือความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เห็นและเข้าใจภาพรวมทั้งหมดอย่างชัดเจน สามารถนำไปเรียบเรียงเป็นงานเขียนที่สมบูรณ์ เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

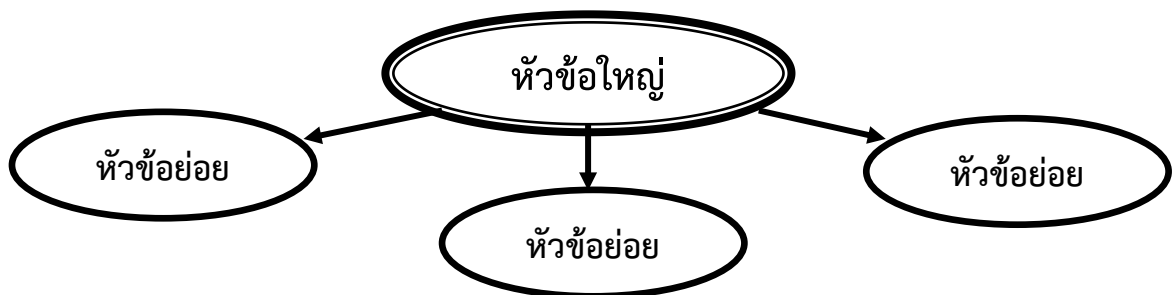
หลักการเขียนแผนภาพความคิดจากเรื่องที่อ่าน

๑. อ่านเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาให้เข้าใจชัดเจน
๒. จับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง
๓. เลือกแผนภาพที่เหมาะสมกับเรื่อง
๔. จัดประเภทหรือจัดหมวดหมู่ของข้อมูล
๕. ลงมือเขียนแผนภาพความคิด
๖. ตรวจสอบการเขียนให้ถูกต้อง
๗. ตกแต่งระบายสี เพื่อสวยงาม

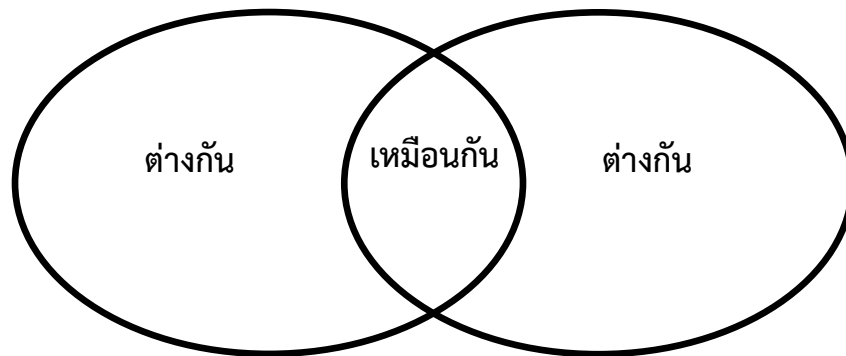
รูปแบบของแผนภาพความคิด

การเขียนแผนภาพความคิดมีหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบที่นักเรียนควรรู้จัก มีดังนี้

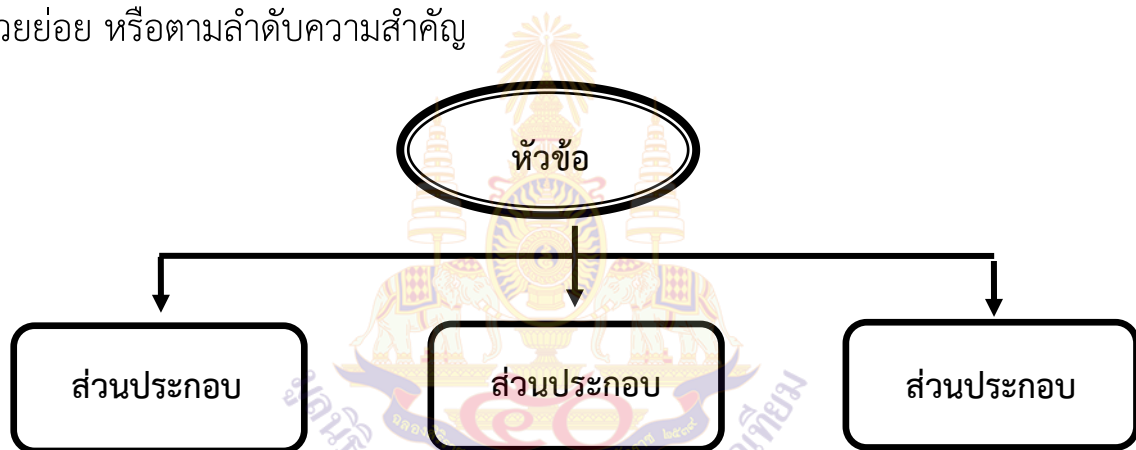
๑. แบบใยแมงมุม ใช้ในการจัดข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย เพื่อแสดงรายละเอียดต่าง ๆ

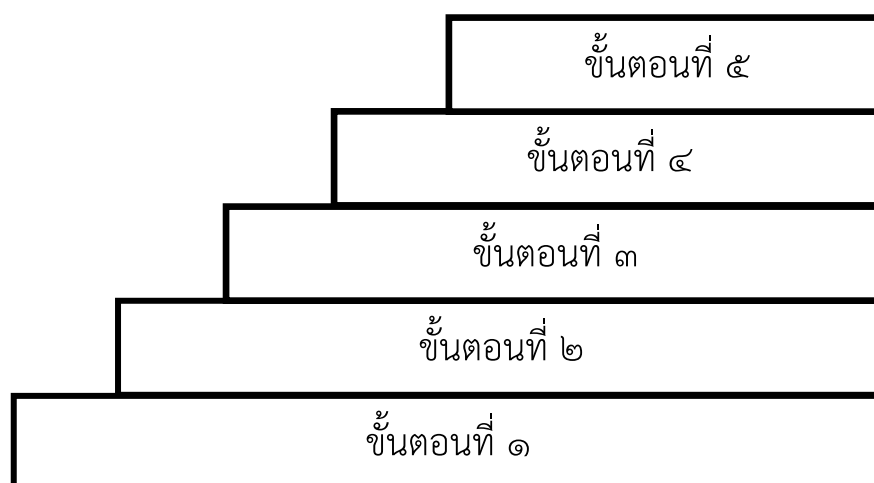
๒. แบบเปรียบเทียบ ใช้ในการจัดข้อมูลที่มีส่วนเหมือนกันและต่างกันเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น

๓. แบบโครงสร้าง ใช้ในการจัดข้อมูลที่มีส่วนประกอบต่าง ๆ จากหน่วยใหญ่ไปหาหน่วยย่อย หรือตามลำดับความสำคัญ

๔. แบบขั้นบันได ใช้ในการจัดข้อมูลที่ต้องลำดับขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การทำงาน การคิดแบบลำดับขั้น วิวัฒนาการ พัฒนาการเจริญเติบโต ความก้าวหน้า ฯลฯ

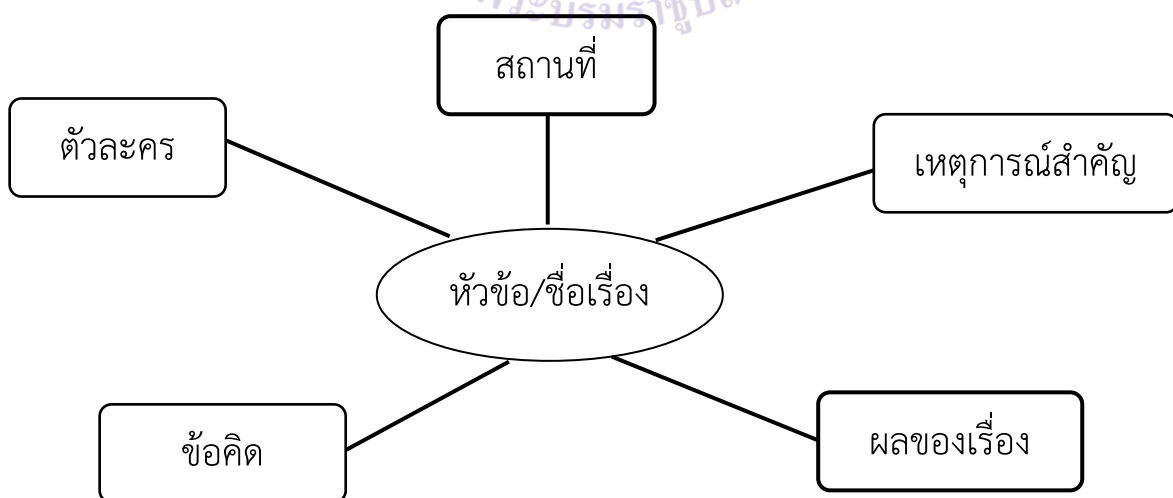
ประโยชน์ของการเขียนแผนภาพความคิด

๑. ช่วยในการย่อความจากเรื่องที่อ่าน
๒. ทำให้เข้าใจเรื่องได้รวดเร็ว ช่วยให้จับใจความของเรื่องที่ฟังและอ่านได้
๓. ช่วยจัดความรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้จดจำง่ายและแม่นยำ
๔. ช่วยให้สรุปเรื่องได้สมบูรณ์ครบถ้วน
๕. ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความรู้

การนำไปใช้

๑. ใช้ระดมพลังสมอง
๒. ใช้นำเสนอข้อมูล
๓. ใช้จัดระบบความคิด
๔. ใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรืองานต่าง ๆ
๕. ใช้สรุปเรื่องหรือสร้างองค์ความรู้
๖. ใช้สรุปใจความสำคัญ

แนวทางการเขียนแผนภาพความคิดจากนิทาน

นิทานอีสป เรื่อง สุนัขจิ้งจอกกับคนตัดไม้

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งถูกหมาล่าเนื้อของพวกนายพรานไล่กัด มันวิ่งหนีจนหมดแรงมาเรื่อย ๆ และได้พบกับคนตัดไม้คนหนึ่งซึ่งกำลังตัดต้นไม้อยู่ มันจึงรีบวิ่งตรงเข้าไปหาเพื่อขอความช่วยเหลือ มันวิงวอนขอร้องให้คนตัดไม้ช่วยหาที่ซ่อนสักแห่ง คนตัดไม้ใจดี จึงพาสุนัขจิ้งจอกไปหลบซ่อนตัวในกระท่อม เมื่อพวกนายพรานมาถึง ถามว่า “เห็นสุนัขจิ้งจอกผ่านมาแถวนี้หรือไม่” คนตัดไม้ตอบว่า “ไม่เห็น” แต่ชี้นิ้วไปที่กระท่อม

พวกล่าสัตว์ไม่รู้ความหมายของคนตัดไม้จึงพากันกลับ ทันใดนั้นสุนัขจิ้งจอกเห็นว่าปลอดภัยแล้ว ก็ออกมาจากที่ซ่อนตัวในกระท่อม แล้วรีบวิ่งไปไม่ได้กล่าวลาสักคำเดียว คนตัดไม้ร้องตะโกนว่า “เจ้ากลับไปอย่างนี้หรือ จะขอบใจข้าสักคำก็ไม่มี” สุนัขจิ้งจอกได้หันกลับมาตอบว่า “ท่านผู้กรุณาให้ที่พึ่ง หากลิ้นของท่านตรงอย่างนี้ ข้าก็ต้องพูดขอบคุณท่านเป็นแน่”

นี่แหละคือปากว่าตาขยิบ ย่อมมีความไม่ซื่ออยู่ในดวงตานั่น

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า หากจะช่วยเหลือใคร ควรช่วยเหลือด้วยความจริงใจ ไม่ควรพูดอย่างทำอย่าง ดังสำนวนที่ว่า “ปากว่าตาขยิบ”

ใบงานที่ ๒ เรื่อง เรียงร้อยด้วยแผนภาพความคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง แผนภาพความคิดพินิจใจความ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดจากนิทานอีสป เรื่อง สุนัขจิ้งจอกกับคนตัดไม้
พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑. คำบุพบท คือ คำที่นำหน้าคำนามหรือคำสรรพนาม ทำหน้าที่เชื่อมคำให้สัมพันธ์กัน
 ชนิดของคำบุพบท

คำบุพบทสามารถแบ่งออกได้เป็น ๖ ชนิด ดังนี้

๑. บอกตำแหน่งและสถานที่ ได้แก่คำว่า ใต้ บน ริม ขิด ใกล้ นอก ใน
 เช่น

จิ้งจกซ่อนตัวอยู่ในตู้เสื้อผ้า
 ร้านซักรีดอยู่ใกล้สถานีตำรวจ

๒. บอกเวลา ได้แก่คำว่า แต่ ตั้งแต่ ณ เมื่อ จน จนกระทั่ง เช่น
 พ่อทำงานจนดึก

คุณแม่เดินทางไปทำธุระแต่เช้าตรู่

๓. บทบอกความเป็นเจ้าของ ได้แก่คำว่า แห่ง ของ เช่น

สมชายเป็นกรรมการบริหารอยู่ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 กระเป๋าเงินของคุณยายหายไปไหน

๔. บอกที่มาหรือสาเหตุ ได้แก่คำว่า แต่ จาก กว่า เหตุ ตั้งแต่ เช่น

คุณแม่ซื้อผักมาจากตลาด
 ขาวนาเดินมาตั้งแต่ที่นาถึงบ้าน

๕. บอกฐานะเป็นผู้รับ ได้แก่คำว่า เพื่อ ต่อ แก่ แต่ เฉพาะ สำหรับ เช่น

นายแดงยื่นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
 รองเท้าคู่นี้ฉันซื้อให้สำหรับเธอคนเดียว

๖. บอกฐานะเครื่องใช้ หรือติดต่อกัน ได้แก่คำว่า โดย ด้วย ตาม กับ เช่น

ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ

เขาทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจ

๒. คำเชื่อม คือ คำที่ใช้เชื่อมคำ วลี ประโยค หรือข้อความเข้าด้วยกัน
ชนิดของคำเชื่อม

คำเชื่อมสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ชนิด ดังนี้

๑. เชื่อมใจความคล้ายตามกัน ได้แก่คำว่า กับ และ ก็ เมื่อ...ก็ พอ...ก็ เช่น

พอแม่กลับถึงบ้านก็ไปอาบน้ำทันที
น้องกับพี่เดินทางไปโรงเรียนด้วยกัน
พ่อและแม่เดินทางไปเที่ยวเชียงราย
เมื่อเธอไม่มาก็แล้วแต่เขา
ทั้งหมดตรงและเดินอย่างเป็นระเบียบ

๒. เชื่อมใจความขัดแย้งกัน ได้แก่คำว่า แต่ แต่ทว่า ถึง...ก็ แม้...ก็ เช่น

พี่ดูการ์ตูนแต่น้องดูภาพยนตร์
นิชาจะกินผักแต่พรจะกินผลไม้
ถึงเขาจะยากจนแต่เขาก็มีความสุข
เขาวิ่งเร็วมากแต่ทว่าไม่เหนื่อยเลย
แม้งานจะยากก็ไม่ใช่อุปสรรคสำหรับเขา

๓. เชื่อมใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า หรือ หรือไม่ก็ มิฉะนั้น

เช่น

พี่จะกินผักหรือเธอจะไปกินผลไม้
น้องจะกินข้าวหรือจะดูการ์ตูน
เธอจะดูโทรทัศน์หรือจะฟังฉันทูต
เราต้องตั้งใจเรียนไม่เช่นนั้นจะไม่เข้าใจ
เราควรออกกำลังกายมิฉะนั้นจะไม่แข็งแรง

๔. เชื่อมใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้แก่คำว่า ดังนั้น ด้วย จึง เพราะฉะนั้น
เพราะ...จึง ดังนั้น...จึง เหตุเพราะ ฉะนั้น เช่น

เพราะเขาขยันอ่านหนังสือเขาจึงสอบผ่าน
เขาเกียจคร้านจึงสอบตก
มานะเป็นคนดีดังนั้นเพื่อนจึงรักเขา
แม่เลี้ยงดูมาเพราะฉะนั้นเราควรบูชาแม่
พ่อแม่ทำงานหนักเพราะต้องเลี้ยงดูลูก

๓. คำอุทาน หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานบอกอาการ คือ คำที่บอกอารมณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานชนิดนี้ มักอยู่หน้าประโยค และมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับอยู่ท้ายคำอุทาน

๑. อาการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว	เช่น	นี่แน่ะ !	เฮ้ย !	ว้าย !
๒. อาการโกรธเคืองไม่พอใจ	เช่น	ดูดู !	ชะ !	ซิ !
๓. อาการแปลกใจ สงสัย และตกใจ	เช่น	เอ๊ะ !	ว้าย !	แม่เจ้าว้าย !
๔. อาการสงสารหรือปลอบโยน	เช่น	อนิจจา !	พุธไธ !	โธ่เอ๋ย !
๕. อาการเข้าใจหรือรับรู้	เช่น	อืม !	อ้อ !	อ้อ !
๖. อาการเจ็บปวด	เช่น	โอ้ย !	โหย !	
๗. อาการจากสิ่งธรรมชาติ	เช่น	ตูม !	โครม !	เปรี้ยง !
๘. อาการดีใจ	เช่น	ไชโย !		
๙. อาการถอดใจหรือเหนื่อยใจ	เช่น	เฮ้อ !		
๑๐. อาการโล่งใจหรือสบายใจขึ้น	เช่น	เฮ้อ !		

อ่านและสังเกตประโยคต่อไปนี้

ประโยค	คำอุทาน	ชนิดของคำอุทาน
๑. เอ๊ะ ! หนังสือฉันหายไปไหน	เอ๊ะ !	แสดงความสงสัย
๒. ไชโย ! ทำการบ้านเสร็จแล้ว	ไชโย !	แสดงความดีใจ
๓. โหย ! เจ็บจังเลย	โหย !	แสดงความเจ็บปวด
๔. โธ่ ! น่าสงสารจริง	โธ่ !	แสดงความสงสาร
๕. โอ้โฮ ! วันนี้เธอมาโรงเรียนแต่เช้าเลยนะ	โอ้โฮ !	แสดงความแปลกใจ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความเรื่อง จิตที่ควรพัฒนา แล้ววงกลมคำที่เป็นคำบุพบท ชิดเส้นใต้คำที่เป็นคำเชื่อม และเลือกคำบุพบท และคำเชื่อม อย่างละ ๒ คำ มาแต่งประโยคใหม่ให้ถูกต้อง

จิตที่ควรพัฒนา : จิตสาธารณะ

ร้อยตำรวจตรีวิชัย สุริยุทธ หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในนาม “นายดาบ วิชัย ผู้สร้างป่า” ท่านเป็นผู้ริเริ่มโครงการปลูกต้นไม้ ในที่สาธารณะเพื่อส่วนรวมที่บ้านของท่านคือ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้ง เพราะฝนตกน้อย และผู้คนส่วนใหญ่ก็ยากจน

การปลูกต้นไม้ของนายดาบวิชัยนี้ ท่านจะนำเมล็ดพันธุ์ไม้ใส่ถุงและแบกจอบ หิ้วขึ้นรถจักรยานยนต์ โดยไปปลูกตามที่สาธารณะต่าง ๆ จนต้นไม้เติบโต สามารถสร้างอาชีพและเป็นอาหารให้แก่คนในชุมชนได้

จิตสาธารณะของร้อยตำรวจตรีวิชัย เกิดแรงบันดาลใจจากการที่ได้เข้าอบรม โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง และประทับใจแนวคิดที่มุ่งให้เกิดความสงบสุขของชาวบ้าน และเศรษฐกิจพอเพียง

(ร้อยตำรวจตรีวิชัย สุริยุทธ)

ข้อที่	คำที่เลือก	ชนิดของคำ	ประโยค
ตัวอย่าง	เพราะ	คำเชื่อม	เด็ก ๆ ไม่ชอบกินมะระ <u>เพราะ</u> มีรสขม
๑			
๒			
๓			
๔			

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทสนทนาต่อไปนี้ แล้ววงกลมคำอุทาน จากนั้นนำคำอุทานไปแต่งประโยคใหม่ให้ถูกต้อง

แสงดาว : สวัสดีกะต้นหอม สบายดีไหมคะ เราสบายดี
ต้นหอม : สบายดีคะแสงดาว อ้าว ! เธอถือตะกร้าไปไหนเนี่ย
แสงดาว : อ้อ ! เราจะไปจ่ายตลาดนะ ไปด้วยกันไหมคะ
ต้นหอม : ว้า ! แย่จัง เราไม่ได้ถือตะกร้ามา คงไม่ได้ไปหรอกคะ
แสงดาว : อ้าวเหออ ! ไม่เป็นไร ใช้ตะกร้าเดียวกันก็ได้
ต้นหอม : ขอขอบคุณนะคะ อย่างงั้นเราไปกันเลยคะ เย้ !

ข้อที่	คำที่เลือก	บอกความรู้สึก	ประโยค
ตัวอย่าง	เย้ !	ดีใจ	เย้ ! ฉันทำการบ้านเสร็จแล้ว
๑			
๒			
๓			
๔			

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้ควบคู่เครื่องหมายวรรคตอน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านอักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน
 รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

อักษรย่อ คือ อักษรที่ใช้แทนคำเต็ม ซึ่งมักจะเป็นคำหรือศัพท์เฉพาะที่ยาวเพื่อการสื่อสารที่รวดเร็วและกระชับ อาจใช้ทั้งในการพูดและการเขียน ทั้งนี้ ควรใช้ในกลุ่มผู้รับสาร ที่เข้าใจอักษรย่อนั้น เมื่อใช้อักษรย่อแทนคำเต็มให้เขียนกำกับด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) การอ่านอักษรย่อต้องอ่านเต็มทุกคำ

ตัวอย่าง อักษรย่อ

หมวดคำทั่ว ๆ ไปที่ควรรู้จัก เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ถ.	ถนน	ต.	ตำบล
บ.	บาท, บ้าน	อ.	อำเภอ, อาจารย์
ร.	รัชกาล	จ.	จังหวัด
ด.ช.	เด็กชาย	ด.ญ.	เด็กหญิง
น.	นาย	น.ส.	นางสาว
น.	นาฬิกา, คำนาม	ชม.	ชั่วโมง
สต.	สตางค์	รร.	โรงเรียน/โรงแรม (ดูที่บริบทของประโยค)
นสพ.	หนังสือพิมพ์	ส.ค.ส.	ส่งความสุข
กทม.	กรุงเทพมหานคร	พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
โทร.	โทรศัพท์	พ.ร.ก.	พระราชกำหนด
จม.	จดหมาย	กม.	กฎหมาย
ภ.ง.ด.	ภาษีเงินได้	รธน.	รัฐธรรมนูญ
ปณ.	ที่ทำการไปรษณีย์	ป.ล.	ปัจฉิมลิขิต

หมวดการศึกษา โรงเรียน และมหาวิทยาลัย เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
นร.	นักเรียน	นศ.	นักศึกษา
อ.	อาจารย์	ดร.	ดอกเตอร์
ศ.	ศาสตราจารย์	ผอ.	ผู้อำนวยการ
รศ.	รองศาสตราจารย์	รร.	โรงเรียน
จนท.	เจ้าหน้าที่	ม.	มหาวิทยาลัย
ป.	ประถมศึกษา	ม.	มัธยมศึกษา
ค.บ.	ครุศาสตรบัณฑิต	ศษ.บ	ศึกษาศาสตรบัณฑิต
ค.ม.	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	ศศ.บ.	ศิลปศาสตรบัณฑิต

หมวดกระทรวงต่าง ๆ

หมายเหตุ อักษรย่อของกระทรวงจะไม่ใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.)

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
นร	สำนักนายกรัฐมนตรี	อก	กระทรวงอุตสาหกรรม
กห	กระทรวงกลาโหม	พณ	กระทรวงพาณิชย์
กค	กระทรวงการคลัง	พท	กระทรวงพลังงาน
กต	กระทรวงการต่างประเทศ	วธ	กระทรวงวัฒนธรรม
กก	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	รง	กระทรวงแรงงาน
กษ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คค	กระทรวงคมนาคม
มท	กระทรวงมหาดไทย	ศธ	กระทรวงศึกษาธิการ
สธ	กระทรวงสาธารณสุข	ทส	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ดศ	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	พม	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
อว	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	-	-

หมวดหน่วยงานรัฐ องค์กร และสถานที่ราชการ เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	รพท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	กฟผ.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
ทต.	เทศบาลตำบล	กฟภ.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ทม.	เทศบาลเมือง	กปภ.	การประปาส่วนภูมิภาค
ทน.	เทศบาลนคร	ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
รพ.	โรงพยาบาล	รร.	โรงเรียน
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	สช.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน
สอศ.	สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	สทศ.	สถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ
สกอ.	สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา	ศบค.	ศูนย์บริหารสถานการณ์ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙
ป.ป.ช.	คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ป.ป.ส.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด
สสวท.	สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รพ.สต.	โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล

หมวดเดือนทั้ง ๑๒ เดือน

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ม.ค.	มกราคม	ก.ค.	กรกฎาคม
ก.พ.	กุมภาพันธ์	ส.ค.	สิงหาคม
มี.ค.	มีนาคม	ก.ย.	กันยายน
เม.ย.	เมษายน	ต.ค.	ตุลาคม
พ.ค.	พฤษภาคม	พ.ย.	พฤศจิกายน
มิ.ย.	มิถุนายน	ธ.ค.	ธันวาคม

หมวดตำแหน่ง คณะทำงานของหน่วยงานรัฐ เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
กรม.	คณะรัฐมนตรี	รมว.	รัฐมนตรีว่าการ
ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ส.ว.	สมาชิกวุฒิสภา
ผวจ.	ผู้ว่าราชการจังหวัด	ส.ท.	สมาชิกสภาเทศบาล
ส.อบต.	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	ส.อบจ.	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด
ขรก.	ข้าราชการ	ตร.	ตำรวจ
นพ.	นายแพทย์	พญ.	แพทย์หญิง
ผบ.ทบ.	ผู้บัญชาการทหารบก	ผบ.ตร.	ผู้บัญชาการตำรวจ
ผบ.ทร.	ผู้บัญชาการทหารเรือ	ผบ.ทอ.	ผู้บัญชาการทหารอากาศ
ตชด.	ตำรวจตระเวนชายแดน	อส.	อาสาสมัคร

หมวดยศตำรวจ - ทหารที่ควรรู้จัก เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ตัวอย่าง ยศตำรวจ		ตัวอย่าง ยศทหาร	
ส.ต.ต.	สิบตำรวจตรี	ส.ต.	สิบตรี
ส.ต.ท.	สิบตำรวจโท	ส.ท.	สิบโท
ส.ต.อ.	สิบตำรวจเอก	ส.อ.	สิบเอก
ร.ต.ต.	ร้อยตำรวจตรี	ร.ต.	ร้อยตรี
ร.ต.ท.	ร้อยตำรวจโท	ร.ท.	ร้อยโท
ร.ต.อ.	ร้อยตำรวจเอก	ร.อ.	ร้อยเอก
พ.ต.ต.	พันตำรวจตรี	พ.ต.	พันตรี
พ.ต.ท.	พันตำรวจโท	พ.ท.	พันโท
พ.ต.อ.	พันตำรวจเอก	พ.อ.	พันเอก
พล.ต.ต.	พลตำรวจตรี	พล.ต.	พลตรี
พล.ต.ท.	พลตำรวจโท	พล.ท.	พลโท
พล.ต.อ.	พลตำรวจเอก	พล.อ.	พลเอก

หมวดวันทั้ง ๗ วัน /เวลา เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
อา	อาทิตย์	จ.	จันทร์
อ.	อังคาร	พ.	พุธ
พฤ.	พฤหัสบดี	ศ.	ศุกร์
ส.	เสาร์	ว.ด.ป.	วัน เดือน ปี
พ.ศ.	พุทธศักราช	ค.ศ.	คริสต์ศักราช
จ.ศ.	จุลศักราช	ร.ศ.	รัตนโกสินทรศก
ฮ.ศ.	ฮิจเราะห์ศักราช	ม.ศ.	มหาศักราช

หมวดหน่วยวัดระยะ เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
มม.	มิลลิเมตร	ตร.มม.	ตารางมิลลิเมตร
ซม.	เซนติเมตร	ตร.ซม.	ตารางเซนติเมตร
ม.	เมตร	ตร.ม.	ตารางเมตร
ว.	วา	ตร.ว.	ตารางวา
กม.	กิโลเมตร	ตร.กม.	ตารางกิโลเมตร
น.	นิ้ว	ฟ.	ฟุต

หมวดหน่วยชั่งน้ำหนัก ความจุ ปริมาตร เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
กก.	กิโลกรัม	ก.	กรัม
มก.	มิลลิกรัม	มล.	มิลลิลิตร
ชก.	เซนติกรัม	ชล.	เซนติลิตร
ล.	ลิตร	กล.	กิโลลิตร
ลบ.	ลูกบาศก์	ลบ.มม.	ลูกบาศก์มิลลิเมตร
ลบ.ซม.	ลูกบาศก์เซนติเมตร	ลบ.ม.	ลูกบาศก์เมตร

เครื่องหมายวรรคตอน เป็นเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียน เมื่ออ่านข้อความที่ใช้เครื่องหมายบางชนิด ต้องทำเสียงให้สอดคล้องกับข้อความ บางชนิดใช้แยกส่วนแยกตอน บางชนิดต้องอ่านเครื่องหมายนั้น ๆ

ตัวอย่างเครื่องหมายวรรคตอนที่ควรรู้จัก

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๑.	มหัพภาค	.	๑. เขียนไว้หลังตัวอักษร เพื่อแสดงว่าเป็นอักษรย่อ เช่น ม.ค. คำเต็มว่า มกราคม กทม. คำเต็มว่า กรุงเทพมหานคร อ. คำเต็มว่า อาจารย์, อังคาร ส.ส. คำเต็มว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒. เขียนไว้ข้างหลังตัวอักษรหรือตัวเลขที่ เพื่อบอกลำดับข้อ เช่น ๑. ๒. ๓. หรือ ก. ข. ค. ๓. ใช้คั่นระหว่างชั่วโมงกับนาทีเพื่อบอกเวลา เช่น ๑๐.๒๐ น. อ่านว่า สิบนาฬิกายี่สิบนาที ๐๙.๒๓ น. อ่านว่า เก้านาฬิกายี่สิบสามนาที ๔. ใช้เป็นจุดทศนิยม แล้วจุดทศนิยมให้อ่านตัวเลขเรียงกันไป เช่น ๕.๑๒ อ่านว่า ห้าจุดหนึ่งสอง ๘.๒๕ อ่านว่า แปดจุดสองห้า

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๒.	เสมอภาค	=	๑. ใช้เขียนคั่นกลาง เพื่อแสดงความข้างหน้ากับข้างหลังว่ามีส่วนเท่ากัน เช่น $๒ + ๒ = ๔$ (อ่านว่า สองบวกสองเท่ากับสี่) $๕ + ๕ = ๑๐$ (อ่านว่า ห้าบวกห้าเท่ากับสิบ) $๖ + ๒ = ๘$ (อ่านว่า หกบวกสองเท่ากับแปด)
๓.	จุลภาค	,	๑. คั่นจำนวนเลขนับจากหลักหน่วยไปที่ละ ๓ หลัก เช่น ๑,๕๐๐ อ่านว่า หนึ่งพันห้าร้อย ๒,๔๖๐,๐๐๐ อ่านว่า สองล้านสี่แสนหกหมื่น ๒. ใช้ในหนังสือพจนานุกรมเพื่อคั่นความหมายของคำที่มีความหมายหลาย ๆ อย่าง เช่น บรรเทา ก. ทุเลาหรือทำให้ทุเลา, ผ่อนคลายหรือทำให้ผ่อนคลายลง
๔.	วงเล็บ นกลิขิต	()	๑. ใช้กันข้อความที่ขยายหรืออธิบายไว้เป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อความนั้นได้แจ่มแจ้งขึ้น เช่น มนุษย์ได้สร้างโลภะ (ความโลภ) โทสะ (ความโกรธ) และโมหะ (ความหลงผิด) ให้เกิดขึ้นในใจของตนเอง ๒. ใช้กันข้อความที่บอก ที่มาของคำหรือข้อความ เช่น ชลี (กลอน) ก. อัญชลี, ไหว้ ๓. ใช้กับหัวข้อที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลข ซึ่งอาจจะใช้เพียงเครื่องหมายวงเล็บปิดก็ได้ เช่น (ก) หรือ ก) (๑) หรือ ๑)

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๕.	ยัติภังค์	-	๑. ใช้แยกพยางค์เพื่อบอกคำอ่าน โดยเขียนไว้ระหว่างพยางค์แต่ละพยางค์ เช่น เสมา อ่านว่า เส - มา เกษตร อ่านว่า กะ - เสด ๒. ใช้ในความหมายว่า “ถึง” เพื่อแสดงช่วงเวลา จำนวน สถานที่ เช่น - เวลา ๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น. อ่านว่า เวลาเก้านาฬิกา ถึงสิบนาฬิกาสามสิบนาฬิกา - มีผู้ชมประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน อ่านว่า มีผู้ชมประมาณสิบถึงยี่สิบคน - ระยะทางนครนายก - จันทบุรี อ่านว่า ระยะทางนครนายกถึงจันทบุรี ๓. ใช้เขียนแสดงลำดับย่อยของรายการที่ไม่ต้องใส่ตัวอักษร มีรายการคร่าว ๆ ดังนี้ - พิธีเปิดงาน - รำอวยพร - ดนตรีบรรเลง - ปิดงาน
๖.	อัญประกาศ	“ ”	๑. ใช้เพื่อแสดงว่าคำหรือข้อความนั้น เป็นคำพูดหรือความนึกคิด เช่น - “ขอให้ทุกคนตั้งใจจริง แล้วจะประสบความสำเร็จ” ๒. ใช้เพื่อเน้นคำหรือข้อความนั้นให้เด่นชัดขึ้น เช่น - คำว่า “ตะไก่” พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “ชื่อขนมชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเจ้ากวนเข้ากับน้ำตาล ใส่หัว

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
			หรือข้าวโพดเป็นต้นก็ได้ หยอดหน้าด้วยกะทิทากวนกับ แป้ง”
๗.	ปรีศนี	?	ใช้เมื่อสิ้นสุดความหรือประโยคที่เป็นคำถาม เช่น - ทำไมเธอถึงมาโรงเรียนสาย ? - ใครมาแล้วบ้าง ?
๘.	อัศเจรีย์	!	๑. ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยคที่เป็นคำอุทาน เช่น - อื้อฮือ ! มากจังเลย - โอ้ย ! เจ็บ ๒. ใช้เขียนหลังคำเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่าน ทำเสียงได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เช่น - โครม ! - ปัง !
๙.	ไม้ยมก หรือ ยมก	ๆ	ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยค เพื่อให้ผู้อ่านซ้ำคำ วลี หรือประโยค อีกครั้งหนึ่ง เช่น - เด็กเล็ก ๆ อ่านว่า เด็กเล็กเล็ก - ในวันหนึ่ง ๆ อ่านว่า ในวันหนึ่งวันหนึ่ง - แต่ละวัน ๆ อ่านว่า แต่ละวันแต่ละวัน
๑๐.	ไปยาลน้อย	๓	ใช้ละคำที่รู้กันดีแล้วโดยละส่วนท้ายไว้เหลือแต่ ส่วนหน้าของคำพอเป็นที่เข้าใจ เช่น - กรุงเทพฯ๓ คำเต็มคือ กรุงเทพมหานคร
๑๑.	ไปยาลใหญ่	๓๓๓	ใช้สำหรับละข้อความข้างท้ายที่อยู่ในประเภท เดียวกันซึ่งยังมีอีกมาก แต่ไม่ได้นำมาแสดงไว้ เช่น - สิ่งของที่ซื้อขายกันในตลาดมี เนื้อสัตว์ ผัก น้ำตาล น้ำปลา ฯลฯ
๑๒.	สัญลักษณ์ประกาศ	—	ใช้ขีดไว้ใต้คำหรือข้อความที่สำคัญ เพื่อเน้นให้ผู้อ่าน สังเกตเป็นพิเศษ เช่น - หลักการอ่านตัวเลขมีตีพิมพ์รวมอยู่ในหนังสือ <u>อ่าน</u> <u>อย่างไรเขียนอย่างไร</u>

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๑๓.	บุพสัญลักษณ์	”	ใช้แทนคำหรือข้อความที่อยู่บรรทัดบนเพื่อไม่ต้องเขียนซ้ำอีก เช่น กฎหมาย อ่านว่า กต - หมายถึง กระจก ” กระ - จก
๑๔.	ทับ	/	ใช้ขีดหลังจำนวนเลข เพื่อแบ่งจำนวนย่อยออกจากจำนวนใหม่ เช่น - บ้านเลขที่ ๕๖/๓๔๒ อ่านว่า บ้าน - เลข - ที่ - ห้า - ลิบ - หก - ทับ - สาม - สี่ - สอง
๑๕.	ทวิภาค	:	๑. ใช้บ่งบอกว่ากำลังจะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แยกไว้เป็นข้อ ๆ เช่น - แม่สีมี ๓ สี : สีแดง, สีเหลือง, สีน้ำเงิน ๒. ใช้เป็นตัวแบ่งอัตราส่วน อ่านว่า ต่อ เช่น - ผสมน้ำยาล้างในน้ำด้วยอัตราส่วน ๑ : ๔ (น้ำยาหนึ่งส่วนต่อน้ำสี่ส่วน) ๓. ใช้เป็นตัวคั่นตัวเลขบอกเวลา สำหรับภาษาไทยสามารถใช้มหัพภาคแทนได้ เช่น - เวลา ๑๒ : ๐๐ น. (เวลาสิบสองนาฬิกา)

ใบงานที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้ควบคู่เครื่องหมายวรรคตอน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านอักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ทอ๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน แล้วฝึกอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

ตอนที่ ๑ อักษรย่อ

☐	ถ.	ก. หนังสือพิมพ์
☐	อบต.	ข. แพทย์หญิง
☐	ผวจ.	ค. ถนน
☐	นสพ.	ฅ. พุทธศักราช
☐	กม.	ง. ผู้อำนวยการ
☐	พ.ศ.	จ. องค์การบริหารส่วนตำบล
☐	จ.ม.	ฉ. ผู้ว่าราชการจังหวัด
☐	พญ.	ช. กิโลเมตร
☐	ผอ.	ซ. โรงพยาบาล
☐	รพ.	ฌ. จดหมาย

ตอนที่ ๒ เครื่องหมายวรรคตอน

ใส่เครื่องหมายวรรคตอนเต็มในช่องว่างให้ถูกต้อง

! (อัศเจรีย์) / (ทับ) “ ” (อัณประกาศ) ? (ปรัศนี)
 – (ยติภังค์) () (นขลิขิต) ฯลฯ (ไปยาลใหญ่)

ตัวอย่าง วันนี้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร น้อมเกล้าฯ ถวายแจกันดอกไม้สด

๑. ระยะทางจากจังหวัดนครสวรรค์.....จังหวัดกำแพงเพชรประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร
๒.เจ้าไม่ได้ยินหรืออย่างไรข้าสั่งให้เจ้าหยุดอาละวาดเดี๋ยวนี้.....
๓. ตายจริง..... กระรอกน้อยกระโดดตัวหน้ารถเรา
๔. น้อยหน่าอยู่บ้านเลขที่ ๔ ๑๗๙ ซึ่งอยู่หมู่บ้านเดียวกับงามจิต
๕. ระเบิดสายฟ้า หมายถึงอะไร

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การวิเคราะห์เนื้อหาสาระของการอ่านนั้น จะต้องรู้ว่าอะไรเป็นใจความสำคัญของเรื่องอะไรเป็นเนื้อหาหลัก เนื้อหารอง ตอนใดเป็นใจความที่แสดงเหตุและผล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นในขณะเดียวกันก็ต้องใช้ความคิด ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อพิจารณาว่าเรื่องนั้น และเรื่องมีความสมเหตุสมผลและมีความถูกต้องหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

ลักษณะข้อเท็จจริง	ลักษณะข้อคิดเห็น
๑. มีความเป็นไปได้ ๒. มีความสมจริง ๓. มีหลักฐานเชื่อถือได้ ๔. มีความสมเหตุสมผล	๑. เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก ๒. เป็นข้อความที่แสดงความคาดคะเน ๓. เป็นข้อความที่แสดงการเปรียบเทียบ ๔. เป็นข้อความที่เป็นข้อเสนอแนะหรือเป็นความคิดเห็นของผู้พูดเอง

ตัวอย่างประโยคที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง	ประโยคที่เป็นข้อคิดเห็น
๑. จังหวัดน่านอยู่ภาคเหนือของไทย ๒. โลมาเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๓. ผักบุงจีนมีลำต้นอวบกว่าผักบุงไทย ๔. แมวมีผีเท้าเบามาก ๕. น้ำทะเลมีรสเค็ม ๖. ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ	๑. จังหวัดน่านมีภูมิประเทศที่สวยงามน่าอยู่ ๒. โลมาเป็นสัตว์น่ารักที่ชอบหอมแก้มคน ๓. ถ้าเรากินผักบุงจะทำให้ตาหวาน ๔. คนที่เชื่อถือโซคลาง เชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ลึกลับ ๕. ทะเลมีความสวยงาม ๖. ประเทศไทยมีรูปร่างเหมือนกระบวยตักน้ำ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น จากเรื่องที่กำหนดให้

เรื่อง แก้ปัญหาการนอนไม่หลับ แค่ปรับพฤติกรรม

การนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญของชีวิต ซึ่งความต้องการของคนในแต่ละช่วงวัยก็ไม่เหมือนกัน ไม่ว่าวัยไหนหากนอนไม่เพียงพอก็มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ร่างกายจะมีความอ่อนเพลีย สมาธิสั้นลง ความจำแย่ลง มีความบกพร่องในการทำงานต่าง ๆ หากใครกำลังประสบปัญหาการนอนไม่หลับ รามาแซนแนลมีแนวทางให้คุณนำไปปฏิบัติตามกันได้เลย ต้องหาสาเหตุโรคต่าง ๆ ที่ทำให้มีอาการนอนไม่หลับได้ เราต้องสำรวจตัวเองก่อนว่ามีโรคอะไรที่ส่งผลให้เรานอนไม่หลับหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย เช่น โรคระบบทางเดินอาหาร โรคระบบทางเดินหายใจและโรคหัวใจ เป็นต้น ด้านจิตใจที่พบได้บ่อยก็คือโรคซึมเศร้า อารมณ์แปรปรวน โรควิตกกังวล โรคการปรับตัวผิดปกติ เป็นต้น

ตอบคำถาม

๑. เขียนประโยคที่เป็นข้อเท็จจริงจากข่าวมา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ

ประโยคที่ ๒ คือ

๒. เขียนประโยคที่เป็น**ความคิดเห็น**จากข่าวมา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ

.....

ประโยคที่ ๒ คือ

.....

แต่งประโยค

๑. แต่งประโยคที่เป็น**ข้อเท็จจริง**มา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ

.....

ประโยคที่ ๒ คือ

.....

๒. แต่งประโยคที่เป็น**ความคิดเห็น**มา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ

.....

ประโยคที่ ๒ คือ

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่องที่อ่านในชีวิตประจำวัน เช่น ข่าว เหตุการณ์ การอภิปราย บทความ โฆษณา หากผู้อ่านรู้จักใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ประกอบกับมีวิจารณญาณในการอ่าน จะทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าเรื่องที่อ่านมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด นำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ อย่างไร

สารโน้มน้าวใจ เป็นสารที่เราสามารถพบเห็นประจำจากสื่อมวลชน จากการบอกเล่าจากปากหนึ่งไปสู่ปากหนึ่ง ซึ่งผู้ส่งสารนั้นอาจจะมีจุดมุ่งหมายทั้งดีและไม่ดี มีประโยชน์หรือให้โทษก็ได้

จุดมุ่งหมายของสารโน้มน้าวใจที่ให้ประโยชน์ คือ จุดมุ่งหมายที่มีคติ ข้อคิด และประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วม ดังนี้

- โน้มน้าวใจให้รักชาติบ้านเมือง
- ให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด
- ให้รักษาสีงแวดล้อม
- ให้รักษาสาธารณสมบัติและประพฤดิแต่สิ่งที่ดีงาม

ในทางตรงกันข้ามผู้ส่งสารอาจจะมีจุดมุ่งหมายให้เกิด ความเสียหาย มุ่งหมายที่จะโฆษณาชวนเชื่อหรือปลุกปั่น ยุยงให้เกิดความแตกแยก **ดังนั้น ต้องมีวิจารณญาณ และ คิดพิจารณาให้ดีว่าสารนั้นเป็นไปในทางใด**

การใช้วิจารณญาณสารโน้มน้าวใจควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. สารนั้นเรียกร้องความสนใจมากน้อยเพียงใด หรือสร้างความน่าเชื่อถืออย่างไร
๒. สารที่นำเสนอ นั้น สนองความต้องการพื้นฐานของผู้อ่านอย่างไร
๓. สารได้เสนอแนวทางที่สนองความต้องการของผู้อ่านหรือมีสิ่งใดแสดง ความเห็นว่า หากผู้อ่านยอมรับข้อเสนอ นั้นแล้วจะได้รับประโยชน์อะไร
๔. สารที่นำมาเสนอนั้น เราใจให้เชื่อถือเกี่ยวกับสิ่งใด และต้องการปฏิบัติแบบใด
๕. ภาษาที่ใช้ในการโน้มน้าวใจนั้นมีลักษณะทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์อย่างไร

แนวทางการพิจารณาเนื้อหางานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ ดังนี้

๑. อ่านเรื่องหรือเนื้อหาให้เข้าใจก่อนว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
๒. สำนวนคำ ประโยค ว่ามีการใช้ภาษาที่กล่าวเกินจริงหรือไม่ อย่างไร
๓. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยตอบให้ตรงประเด็นและใจความสมบูรณ์
๔. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่
อย่างไร
๕. ประเมินและตัดสินเกี่ยวกับโฆษณาหรือเนื้อหาของสื่อประเภทโน้มน้าวใจ

ตัวอย่าง งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ

ดุลักซ์ อีชีแคร์ พลัส สีนําทาภายในระดับซูเปอร์พรีเมียม
พร้อม KidProof + Technology™ ป้องกันคราบฝังลึกและต่อต้านแบคทีเรีย
ผนังและแค้ไหนก็เอาอยู่ ในชีวิตประจำวันอาจเกิดคราบสกปรกเปื้อนผนังได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นคราบเครื่องดื่มหกเลอะเทอะ หรือคราบโคลนสกปรกจาก ลูกฟุตบอลที่ลูก ๆ เล่นในบ้าน แต่ไม่ว่าจะคราบสกปรกเลอะแค้ไหน คุณก็เอาอยู่ ด้วยสีดุลักซ์ อีชีแคร์ พลัส ที่จะช่วยให้คุณเช็ดล้างคราบสกปรกได้อย่างง่ายดาย

แหล่งที่มา <https://www.dulux.co.th>

แนวการตอบคำถาม ดังนี้

๑. งานเขียนโน้มน้าวใจนี้จัดเป็นประเภทใด

ตอบ ประเภทโฆษณา

๒. งานเขียนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ตอบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสีทาบ้าน

๓. ภาษาที่ใช้มีลักษณะเป็นอย่างไร

ตอบ ใช้ภาษาที่กล่าวเกินจริง เช่น “ผนังและแค้ไหนก็เอาอยู่” ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว หากมีคราบสกปรกฝังแน่น อาจทำความสะอาดได้ไม่หมด จึงถือว่าเป็นการกล่าวเกินจริง

๔. นักเรียนอ่านงานเขียนนี้แล้ว ได้ข้อคิดเกี่ยวกับการซื้อสินค้าอย่างไร

ตอบ ไม่ควรซื้อสินค้าที่กล่าวเกินจริง หรือซื้อสินค้าที่มีรูปลักษณ์ภายนอกสวยงาม แต่ควรเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและมีประโยชน์

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง อ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจที่กำหนดให้ จากนั้นตอบคำถาม วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

ปากกาตราหมูน้อยติดปีก

“ใช้ง่าย ใช้ดี เขียนสวยทุกตัวอักษร” ต้องปากกาตราหมูน้อยติดปีก ทำมาจากวัสดุชั้นเยี่ยม น้ำหมึกสีสวย เส้นคมชัดลึก ออกแบบโดยนักวิชาการด้านเครื่องเขียนผลิตโดยโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐานและคุณภาพ จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ปากการาคาด้ามละ ๒๐ บาท หากซื้อภายในสิ้นปีนี้จะมีของแถมเป็นกระเป๋าลายหมูน้อยติดปีก จำนวน ๑ ใบ และซื้อ ๒ แกรม ๑ ทันที่หากซื้อตั้งแต่ ๑๐ โหลขึ้นไป จะได้รับส่วนลด ๓๐ %

๑. โฆษณานี้เป็นขายสินค้าเกี่ยวกับอะไร

ตอบ.....

๒. ภาษาที่ใช้กล่าวเกินจริงหรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....

๓. นักเรียนอ่านงานเขียนนี้แล้ว ได้ข้อคิดเกี่ยวกับการซื้อสินค้าอย่างไร

ตอบ.....

๔. เนื้อหาของโฆษณามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....

๕. นักเรียนจะซื้อปากกาตราหมูน้อยติดปีกหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู เป็นการจับใจความสำคัญหรือข้อคิดหรือความคิดหลักของเรื่องที่ฟังและดู โดยใจความสำคัญนั้น จะเป็นสิ่งที่ครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมดที่ฟังและดู

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญที่สุด หรือเรียกว่า เป็นหัวใจหลักของเรื่องนั้นทั้งหมด เช่น

๑. การฟังและดูครูเล่านิทาน : ในนิทาน ๑ เรื่องจะมีใจความสำคัญหรือความคิดหลักของเรื่อง อาจเป็นข้อความหรือประโยคที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของเรื่องหรืออาจเป็นข้อคิดของเรื่อง

๒. การฟังและดูข่าว/เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน : ในแต่ละวันเราจะได้ฟังและดูข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งทำให้เราได้รู้และเป็นประสบการณ์นั้นในเรื่องที่ได้ฟังและดู มักจะมีความคิดหลัก หรือที่เรียกว่า “ประเด็นหลัก” ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจภาพรวมได้โดยง่าย

หลักการจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังและดูให้ชัดเจน
๒. ฟังและดูเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บประเด็นที่สำคัญ ๆ ของเรื่อง
๓. เมื่อฟังและดูจบให้ตั้งคำถามตนเองว่าเรื่องที่อ่านมี “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง เพื่อให้เกิดความสละสลวย

หลักการฟังที่ดี

๑. ฟังให้ตรงจุดประสงค์ คือ กำหนดจุดประสงค์ในการฟัง เช่น ฟังเพื่อเอาความรู้ ฟังเพื่อสรุปความรู้
๒. ฟังด้วยความพร้อม คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
๓. ฟังอย่างมีสมาธิ คือ มีความตั้งใจ จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟังหรือดู ไม่ฟังซ่าน
๔. ฟังด้วยความกระตือรือร้น คือ มีความสนใจ เห็นประโยชน์หรือคุณค่าของเรื่อง
๕. ฟังโดยไม่ถือคติ คือ ไม่มีความลำเอียง ซึ่งเกิดจากความรัก ความโกรธ
๖. ฟังโดยใช้วิจารณญาณ คือ นำสิ่งที่ฟังมาประเมินว่ามีประโยชน์หรือน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

มารยาทในการฟังและดู

๑. ฟังและดูด้วยความสงบ เพราะจะช่วยให้มีสมาธิมากขึ้น
๒. ฟังและดูด้วยความตั้งใจ และจดบันทึกประเด็นสำคัญ
๓. ปรบมือแสดงอาการ เมื่อประทับใจ
๔. มองหน้าและสบตาของผู้พูด
๕. เมื่อมีข้อสงสัย ควรยกมือถามหลังผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม
๖. ไม่ควรถามแทรกขณะที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่
๗. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นขณะฟัง
๘. ไม่ควรแสดงท่าทาง สีหน้า เมื่อไม่พอใจผู้พูด
๙. ตั้งใจฟังและดูเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ควรลุกเดินหนีออกจากที่ประชุม
๑๐. ไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง หัวเราะเสียงดัง พูดตะโกน

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูนิทานที่ครูกำหนด จากนั้นตอบคำถามจากเรื่องให้ถูกต้อง

นิทานเรื่อง.....

คำถาม	คำตอบ
๑. นิทานเรื่องนี้มีตัวละครกี่ตัว ใครบ้าง	
๒. เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้น สถานที่ใดบ้าง	
๓. ผลของเรื่องเป็นอย่างไร	
๔. ประเด็นสำคัญของนิทานเรื่องนี้ คืออะไร	
๕. นักเรียนจะปฏิบัติตนตาม ตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด	
๖. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้าง ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน	
๗. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไป ปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นประเด็นน่ารู้
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

การเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นการเขียนขยายความคิดเห็นของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ย่าน โดยอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นประกอบเรื่องนั้น ผู้เขียนต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วเขียนให้กระจ่างชัด โดยมีหลักฐานประกอบอ้างอิง

การเขียนแสดงความคิดเห็น จะต้องเขียนอธิบายขยายความอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับข้อความเดิมเสมอ ผู้เขียนต้องใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วย ต้องรู้จักวิเคราะห์ข้อความ และใช้เหตุผลประกอบการวิเคราะห์

ดังนั้น การเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ผู้เขียนควรพิจารณาอย่างรอบคอบ

หลักการเขียนความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

๑. อ่านทำความเข้าใจเรื่องที่จะเขียนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
๒. เขียนข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
๓. ควรเขียนในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะ
๔. มีมารยาทในการเขียน เขียนด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง
๕. ควรเขียนแบบร่างก่อนทุกครั้ง และตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา รวมทั้งตรวจทานการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

วิธีการวิเคราะห์

๑. หาคำหลักของข้อความให้ได้
 ๒. นำคำหลักมาอธิบายขยายความ โดยนำความรู้และประสบการณ์มาอธิบายให้ชัดเจนขึ้นอย่างมีเหตุผล
- ข้อความ** “คนที่ทำมาหากินอย่างสุจริต จะทำให้สังคมเป็นสุข”
- ตัวอย่าง** คำหลัก : ทำมาหากิน สุจริต สุข

การเขียนแสดงความคิดเห็น

คนที่ทำมาหากินสุจริตย่อมทำให้สังคมเป็นสุข คำว่า “สุจริต” คือ การทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ผิดศีลธรรม เมื่อคนเราทำมาหากินสุจริต ไม่คดโกงผู้อื่นก็ย่อมทำให้คนในสังคมไม่เดือดร้อน เพราะคนไม่คดโกงกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน แต่ถ้าคนทำมาหากินในทางทุจริต เช่น ลักขโมย คดโกงผู้อื่น ผู้คนในสังคมก็เดือดร้อน สังคมก็ไม่สงบสุข ดังนั้น คนที่ทำมาหากินสุจริตจึงทำให้สังคมสงบสุข

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นประเด็นน่ารู้
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่กำหนดให้อย่างมีเหตุผล

เรื่องของกล้วยแต่ไม่กล้วย

กล้วย เป็นผลไม้ที่ช่วยลดและบรรเทาอาการปวดหัว อันเกิดจากโรคไมเกรน ได้อย่างแท้จริงเลยทีเดียว โดยเมื่อมีอาการปวดหัวไมเกรน แล้วกินกล้วยเข้าไป สารอาหารประเภทแมกนีเซียมที่สะสมอยู่ในกล้วย จะช่วยบรรเทาและระงับอาการปวดหัวลงได้ นอกจากนี้ ถ้าเป็นกล้วยที่ผ่านการแปรรูปเป็นอาหารบางชนิด เช่น ไอศกรีมกล้วยหอม กล้วยตาก ขนมหกล้วย ก็จะมีส่วนช่วยลดความเครียด อันเป็นปัจจัยหนึ่งในสาเหตุของ โรคไมเกรนได้อีกด้วย ดังนั้นเราควรรับประทานกล้วย อย่างน้อยวันละ ๑ - ๒ ลูก หรือรับประทานควบคู่กับอาหารชนิดอื่น ๆ ก็ได้

ตอบคำถามและเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง

๑. บทความนี้กล่าวถึงสรรพคุณของกล้วยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. เมื่อทราบสรรพคุณของกล้วยแล้ว นักเรียนจะรับประทานกล้วยหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

๓. นักเรียนจะแนะนำให้คนในครอบครัวของตนเองรับประทานกล้วยหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

๔. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทความเรื่องของกล้วยแต่ไม่กล้วยอย่างไร

.....

.....

.....

๕. นักเรียนคิดว่า “กล้วย” สามารถนำไปแปรรูปหรือประกอบอาหาร/ขนมอะไรได้บ้าง

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การสรุปเรื่องและข้อคิดจากการอ่านนิทานคติธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นิทานคติธรรมคำสอน (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นิทานสอนใจ เป็นนิทานที่นิยมเล่าสู่กันฟังอย่างแพร่หลายอีกประเภทหนึ่ง มีที่มาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาแต่เป็นชาดกซึ่งบางครั้งเรียกว่า “**นิทานคติธรรม**” หรือ “**นิทานสุภาษิต**” นิทานประเภทนี้ได้นำหลักธรรม ชาดก พุทธประวัติมาเพิ่มเติมเสริมแต่งให้สนุกสนานและเป็นข้อเตือนใจในการดำเนินชีวิตด้วย

นิทานคติธรรม คือ นิทานที่มีแนวเรื่องที่ปรับปรุงมาจากหลักธรรมของพุทธศาสนา แสดงถึงเรื่องคุณธรรม กตัญญู ซื่อสัตย์ ของตัวเองโดยชี้ให้เห็นถึงคุณของผู้ประกอบความดีและชี้ให้เห็นโทษของผู้ประกอบความชั่ว ส่วนใหญ่มีขนาดเรื่องไม่ยาวมาก คือ ๒-๓ ตอนจบ

อีกความหมายหนึ่ง อาจกล่าวได้คือ นิทานคติธรรม “**คติ**” หมายถึง แนวทางแบบอย่าง แนวคิดที่ปรากฏในนิทาน คือ คุณค่าของจริยธรรม และผลแห่งการประกอบกรรมดีกรรมชั่ว กรรมดีนำผลดีมาให้ ส่วนกรรมชื่อนำผลชั่วมาให้ กล่าวคือนิทานคติธรรมมักชี้ให้เห็นผลดีผลร้ายของกรรมในตอนท้ายเรื่องเสมอ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การสรุปเรื่องและข้อคิดจากการอ่านนิทานคติธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นิทานคติธรรมคำสอน (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานคติธรรมตามที่ครูกำหนดให้ จากนั้นเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดให้ถูกต้อง

ชื่อเรื่อง.....

การสรุปเรื่อง

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

การนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตจริง

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิทานคติธรรมคำสอน (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

คือ การหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่านแล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น นิทาน โดยอ่านจนจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

วิธีการอ่านสรุปความรู้

๑. อ่านรอบแรกดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้งดูรายละเอียดของเนื้อหา
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น
๔. ให้สรุปใจความสำคัญเพียงใจความเดียวของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวยโดยใช้สำนวนของตนเอง
๕. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้งเพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม

หลักการสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน

๑. อ่านเนื้อเรื่องที่จะสรุปความรู้โดยให้ความสำคัญกับชื่อเรื่อง ควรใช้เทคนิคการตั้งคำถาม เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ผลเป็นอย่างไร หลังจากที่ย่านจบแล้ว
๒. หาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. นำใจความสำคัญที่ได้มาเรียบเรียงให้ต่อเนื่องกัน โดยควรรักษาเนื้อความเดิมของแต่ละย่อหน้าไว้ แต่ใช้คำเชื่อมเพื่อความสละสลวย และต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
๔. อ่านทบทวนและแก้ไขหากพบว่าเนื้อความยังไม่มีมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน หากพบใจความซ้ำซ้อนควรตัดออก
๕. การสรุปความรู้สามารถนำเสนอได้ทั้งในรูปแบบของการเขียนและการพูด

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การระบุนิยามและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิทานคติธรรมคำสอน (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานคติธรรมที่กำหนดให้ จากนั้นเขียนระบุนิยามและข้อคิดที่ได้จากนิทานที่อ่าน

สรุปความรู้จากเรื่องได้ว่า

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปข้อคิดจากเรื่องได้ว่า

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เรียงร้อยความคิดพินิจภาษา

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้
ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านจับใจความและแสดงความคิดเห็น					
๒	เขียนแผนภาพความคิด					
๓	จับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู					
๔	บอกชนิดของคำ					
๕	สรุปความรู้และข้อคิดจากนิทานคติธรรมคำสอน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ประโยคและส่วนประกอบของประโยค
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตอนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วิเคราะห์คิดพินิจประโยค
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ประโยค

ประโยคส่วนประกอบ	จรรบคอบและจดจำ
ประธานกริยากรรม	บทขยายได้ใจความ

๑. ส่วนประกอบของประโยค

ประโยค คือ คำหรือกลุ่มคำที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระเบียบ และมี
 เนื้อความครบบริบูรณ์ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ส่วนประกอบของประโยค มีดังนี้

๒. ชนิดของประโยค

ประโยคแบ่งได้ ๒ ชนิด ตามส่วนประกอบของประโยคได้แก่

๒.๑ ประโยค ๒ ส่วน คือ ประโยคที่ประกอบด้วย บทประธาน และ บทกริยา

๒.๒ ประโยค ๓ ส่วน ประโยคที่ประกอบด้วย บทประธาน บทกริยา และบทกรรม

(หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕)

ตัวอย่างการวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง				ชนิดของประโยค
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา	
๑. นกบิน	นก	-	บิน	-	-	-	๒ ส่วน
๒. วัวกินหญ้า	วัว	-	กิน	หญ้า	-	-	๓ ส่วน
๓. ปลาว่ายน้ำในคลอง	ปลา	-	ว่าย	น้ำ	ในคลอง	-	๓ ส่วน
๔. มดตัวน้อยกินน้ำหวาน	มด	ตัวน้อย	กิน	น้ำหวาน	-	-	๓ ส่วน
๕. ตำรวจสืบค้นข้อมูล	ตำรวจ	-	สืบค้น	ข้อมูล	-	-	๓ ส่วน
๖. ก้อยอ่านหนังสือเก่ง	ก้อย	-	อ่าน	หนังสือ	-	เก่ง	๓ ส่วน
๗. นิดกินขนมทองหยอด	นิด	-	กิน	ขนม	ทองหยอด	-	๓ ส่วน
๘. ชมพู่สวนนี้มีรสหวานมาก	ชมพู่	สวนนี้	มี	-	-	รสหวานมาก	๒ ส่วน
๙. พ่อเลี้ยงรถยนต์จนสะอาด	พ่อ	-	เลี้ยง	รถยนต์	-	จนสะอาด	๓ ส่วน
๑๐. พ่อของฉันทิ้งในตอนเช้า	พ่อ	ของฉัน	ทิ้ง	-	-	ในตอนเช้า	๒ ส่วน
๑๑. นักดนตรีเล่นดนตรีได้ไพเราะ	นักดนตรี	-	เล่น	ดนตรี	-	ได้ไพเราะ	๓ ส่วน
๑๒. คุณตาของผมนิยมรถเก่า ๆ	คุณตา	ของผม	นิยม	รถ	เก่า ๆ	-	๓ ส่วน
๑๓. สุนัขใหญ่กัดแมวตัวนั้นจนตาย	สุนัข	ใหญ่	กัด	แมว	ตัวนั้น	จนตาย	๓ ส่วน
๑๔. สุนัขตัวนั้นไล่กัดแมวจนตาย	สุนัข	ตัวนั้น	ไล่	แมว	-	กัดจนตาย	๓ ส่วน
๑๕. แม่ค้าตลาดนัดรีบขายผลไม้ให้หมด	แม่ค้า	ตลาดนัด	รีบขาย	ผลไม้	-	ให้หมด	๓ ส่วน
๑๖. ปลาใหญ่กินปลาเล็กอย่างดุเดือด	ปลา	ใหญ่	กิน	ปลา	เล็ก	อย่างดุเดือด	๓ ส่วน
๑๗. ตำรวจคนนั้นจับผู้ร้ายได้ยากมาก	ตำรวจ	คนนั้น	จับ	ผู้ร้าย	-	ได้ยากมาก	๓ ส่วน
๑๘. นักเรียนในห้องนี้รับประทานขนม	นักเรียน	ในห้องนี้	รับประทาน	ขนม	-	-	๓ ส่วน
๑๙. นักเรียน ป.๕ เล่นฟุตบอลในสนาม	นักเรียน	ป.๕	เล่น	ฟุตบอล	ในสนาม	-	๓ ส่วน
๒๐. นักเรียนทุกคนทำการบ้านภาษาไทยอย่างตั้งใจ	นักเรียน	ทุกคน	ทำ	การบ้าน	ภาษาไทย	อย่างตั้งใจ	๓ ส่วน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การจำแนกส่วนประกอบของประโยค
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วิเคราะห์คิดพินิจประโยค
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนส่วนประกอบของประโยคในช่องภาคประธานและภาคแสดงให้ถูกต้อง

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง				ชนิดของประโยค
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา	
ตัวอย่าง ยายของแก้วร้องเพลงมอลีย์	ยาย	ของแก้ว	ร้อง	เพลงมอลีย์	-	-	๓ ส่วน
๑. แพรกนโรตีสายไหม							
๒. ไปนอนหลับ							
๓. ฝนตกหนักมาก							
๔. แมวตัวอ้วนกินปลา							
๕. เห็นออกกำลังกาย							
๖. ปั่นปั่นวิ่งอย่างรวดเร็ว							
๗. คุณแม่ปักดอกกุหลาบสีแดงในแจกัน							
๘. คุณพ่อของฉันดื่มกาแฟร้อนทุกเช้า							
๙. น้ำฝนรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อย							
๑๐. คนไทยในสมัยโบราณกินข้าวด้วยมือ							

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ต้นเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์คิด พัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ เป็นการอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเรื่อง ซึ่งเรียกว่า ใจความ ตรงกันข้ามกับ **พลความ** (อ่านว่า พน-ละ-ความ) ซึ่งหมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญ ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ตามหน้า ต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน อาจอยู่ส่วนต้น ส่วนกลาง หรือ ส่วนท้ายของย่อหน้าก็ได้

การอ่านจับใจความสำคัญ ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านในใจทุกย่อหน้าอย่างละเอียด
๒. ศึกษาความหมายของคำ กลุ่มคำ สำนวนที่ไม่เข้าใจ
๓. ตั้งคำถามว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม ฯลฯ
๔. สังเกตประโยคที่แสดงให้เห็นว่าเป็นใจความสำคัญ ซึ่งมักมีประโยคอื่น ๆ อธิบายขยายความหรือให้รายละเอียด
๕. จัดทำแผนภาพความคิดของเรื่องที่อ่าน

ตำแหน่งของใจความสำคัญ

๑. ใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า

ตัวอย่าง ข้อความที่มีใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า

น้ำมีประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์ มนุษย์ใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค ใช้ใน

การเกษตร เป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำและพืชน้ำ ใช้เพาะเลี้ยงปลา ปู กุ้ง หอย การอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง การผลิตกระแสไฟฟ้า ฯลฯ

๒. ใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า

ตัวอย่าง ข้อความที่มีใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า

การใช้น้ำแล้วระบายน้ำทิ้งจากชุมชน จากโรงงานอุตสาหกรรม หรือจากการเกษตรซึ่งมีปุ๋ยและยาฆ่าแมลง โดยปราศจากการขจัดสารพิษออกก่อน การระบายน้ำทิ้งเหล่านี้ให้ไหลลงสู่แหล่งน้ำเป็นสาเหตุที่ทำให้น้ำเน่าเสีย เกิดจากสูญเสียทางเศรษฐกิจ อันตรายต่อสุขภาพ อนามัย ทั้งต่อชีวิตคน สัตว์ และพืช

๓. ใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า

ตัวอย่าง ข้อความที่มีใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า

น้ำที่มีกลิ่นและสีเปลี่ยนไปเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรค ถ้าไหลแพร่กระจายลงสู่แม่น้ำ จะทำให้ปริมาณของออกซิเจนในน้ำลดลง มีผลต่อพืชและสัตว์น้ำเพราะไม่มีออกซิเจนในการหายใจพืชและสัตว์น้ำก็จะตายเป็นการทำลายความสวยงามของแหล่งน้ำ นั่นคือ เกิดมลภาวะเป็นพิษหรือมลพิษของน้ำที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

เรียบเรียงเป็นใจความสำคัญได้ว่า

น้ำมีประโยชน์ต่อมนุษย์ การระบายน้ำทิ้งโดยไม่ขจัดสารพิษ จะทำให้น้ำเน่าเสีย เกิดมลพิษ อันจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕)

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์คิด พัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญ พร้อมทั้ง
 ตอบคำถามให้ถูกต้อง

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราเกิดมาทั้งที่ชีวิตหนึ่ง ควรคะนึงพึ่งตนทนกัดฟัน กสีกิจพณิขการงานมีเกียรติ หรือจะชอบวิชาอุตสาหกรรม เอาดวงใจเป็นทุนหนุนนำหน้า เอาความเพียรเป็นยานประสานกัน เงินและทองกองอยู่ประตู่หน้า ทรัพย์ในดินสินในน้ำออกคล้าไป	อย่าหมายพึ่งผู้ใดให้เขาหยัน คิดบากบั่นตั้งหน้ามานะนำ อย่าหยาบเหยียดพาลหาว่างานต่ำ เชิญเลือกทำตามถนัดอย่าผัดวัน เอาปัญญาเป็นแรงมุ่งแข่งขัน ผลจะบรรลุสู่ประตู่ชัย คอยเปิดอ้ายิ้มรับไม่ขับไล่ แหลมทองไทยพร้อมจะช่วยอำนวย
---	---

เพิ่ม สวัสดิ์วรรณกิจ

๑. ผู้แต่งบทประพันธ์ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน คือใคร.....
๒. อุตตาทิ อุตตโน นาโถ แปลเป็นภาษาไทยว่าอย่างไร.....

๓. คำว่า “สุภาชิต” มีความหมายว่าอย่างไร.....

๔. “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” แต่งด้วยบทร้อยกรองประเภทใด.....

๕. “เราเกิดมาทั้งที่ชีวิตหนึ่ง อย่าหมายพึ่งผู้ใดให้เขาหวั่น

 ควรค้ำคองพึ่งตนทนกัดฟัน คิดบากบั่นตั้งหน้ามานะนำ”

บทร้อยกรองนี้มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

๖. “กสิกิจพณิขการงานมีเกียรติ อย่าหยาบเหี้ยมดพาลหาว่างานต่ำ

 หรือจะขอวิชาอุตสาหกรรม เชิญเลือกทำตามถนัดอย่าผัดวัน”

บทร้อยกรองนี้มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

๗. “เอาดวงใจเป็นทุนหนุนนำหน้า เอาปัญญาเป็นแรงมุ่งแข่งขัน

 เอาความเพียรเป็นยานประสานกัน ผลจะบรรลुสู่ประตูล้ำ”

บทร้อยกรองนี้มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

๘. “เงินและทองกองอยู่ประตูหน้า คอยเปิดอ้ายิ้มรับไม่ขับไล่

ทรัพย์ในดินสินในน้ำออกคล้ำไป แหลมทองไทยพร้อมจะช่วยอำนวยเออ”

บทร้อยกรองนี้มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

๙. จากบทประพันธ์ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ผู้แต่งบอกให้อะไรมาเป็นแรง

.....

.....

๑๐. ใจความสำคัญของบทประพันธ์ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน คืออะไร และนักเรียน
จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้อย่างไร

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองและการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วิเคราะห์คิดพินิจประโยชน์

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

ความหมายของคำ

เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ เสียงพูด หรือตัวหนังสือที่เขียนขึ้น มีความหมายในตัว ไม่ว่าจะเป็นกวีพยางค์ก็ตาม เช่น มะละกอ ทะเล กบ ใช้ประกอบหน้าคำอื่นเพื่อระบุประเภทหรือชนิดของคำ

คำศัพท์ที่ปรากฏในบทร้อยกรอง เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

คำศัพท์

๑. หยั่น

๒. บากบัน

๓. มานะ

๔. กสิกิจ (กะ-สี-กิด)

๕. พณิชยการ (พา-นิด-ชะ-ยะ-กาน)

๖. อุตสาหกรรม

ความหมาย

เยาะเย้ย

ตั้งหน้าฝืนความยากลำบาก

ความตั้งใจจริง

งานด้านการเพาะปลูก

งานด้านการเพาะปลูก

กิจการที่ใช้ทุนและแรงงานเพื่อผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีบริการ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบถูกต้องตามข้อกำหนดฉันทลักษณ์

กลอนสุภาพ คือ กลอนที่วรรคหนึ่งมีจำนวนคำระหว่าง ๗ - ๙ คำ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ก่อนอ่านควรศึกษาประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง

๑. คำศัพท์ยากในบทร้อยกรอง ต้องศึกษาคำอ่านและความหมายให้เข้าใจก่อน

๒. รูปแบบของบทร้อยกรอง ต้องศึกษาประเภทของบทร้อยกรอง จำนวนคำในวรรค

๓. จังหวะการอ่าน ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เพราะบทร้อยกรอง ถ้ามี ๗ คำ ให้อ่านเป็น ๒/๒/๓ ถ้ามี ๘ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๒/๓ ถ้ามี ๙ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๓/๓

วิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองมี ๒ วิธี ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงปกติ คือ อ่านออกเสียงปกติเหมือนกับการอ่านบทร้อยแก้วทั่วไปแต่จะมีการเว้นวรรค และเน้นจังหวะที่สัมผัสตามบทร้อยกรองแต่ละประเภทซึ่งแตกต่างกัน

๒. อ่านออกเสียงเป็นทำนอง คือ อ่านให้มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ไพเราะ เสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตามอักขรวิธี
๒. อ่านเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๓. น้ำเสียงไพเราะชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากเกินไป
๔. เน้นเสียงแสดงอารมณ์ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

มารยาทในการอ่าน

๑. อ่านด้วยน้ำเสียงสุภาพ เสียงดังพอประมาณ ไม่ตะโกนเสียงดัง
๒. มีท่าทางที่สุภาพในการอ่าน บุคลิกภาพเรียบร้อย สง่างาม
๓. ถ้าเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งหลังตรง ถ้าเป็นการยืน ควรยืนตรงด้วยท่าทางที่สุภาพ
๔. ถ้าเป็นการอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองและการอธิบายคำศัพท์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองและการอธิบายคำศัพท์
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้อ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน และแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราเกิดมาทั้งทีชีวิตหนึ่ง	อย่าหมายพึ่งผู้ใดให้เขาหยัน
ควรคะนึ่งพึ่งตนทนกัดฟัน	คิดบากบั่นตั้งหน้ามานะนำ
กสิกิจพณิชยการงานมีเกียรติ	อย่าหยาบเหี้ยมดพาลหาว่างานต่ำ
หรือจะชอบวิชาอุตสาหกรรม	เชิญเลือกทำตามถนัดอย่าผัดวัน
เอาดวงใจเป็นทุนหนุนนำหน้า	เอาปัญญาเป็นแรงมุ่งแข่งขัน
เอาความเพียรเป็นยานประสานกัน	ผลจะบรรลusu่ประตูล้ำ
เงินและทองกองอยู่ประตูหน้า	คอยเปิดอ้ารับไม่ขับไล่
ทรัพย์ในดินสินในน้ำออกคล้าไป	แหลมทองไทยพร้อมจะช่วยอำนวยเออ
	เพิ่ม สวัสดิ์วรรณกิจ

ตอนที่ ๒ ให้รวบรวมคำศัพท์ในบทร้อยกรอง เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน และเขียนความหมาย

๑.	ความหมาย.....
๒.	ความหมาย.....
๓.	ความหมาย.....
๔.	ความหมาย.....
๕.	ความหมาย.....
๖.	ความหมาย.....
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....	

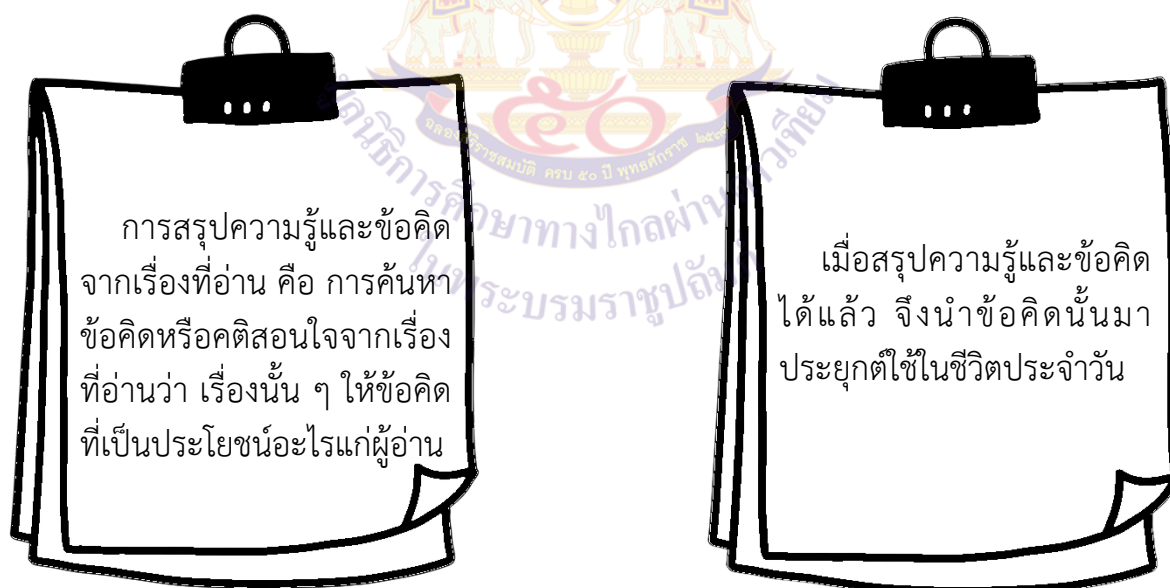
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

การบอกคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นการอธิบายประโยชน์หรือสิ่งที่เรียกว่า “ข้อดี” โดยเขียนสรุปเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อบอกให้รู้ว่าเรื่องนั้นมีคุณค่าแก่ผู้อ่านอย่างไร เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐานการปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. ให้สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๖. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม หลักการสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากการอ่านเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

สรุปความรู้ได้ว่า

สรุปข้อคิดได้ว่า

สรุปคุณค่าได้ว่า

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์และเขียนอธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณา และประเมินค่า เป็นการแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบว่า ใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้าง แต่ละด้านสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

แนวทางในการวิเคราะห์วรรณกรรม มีดังนี้

๑. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่ง เพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่น ๆ
๒. พิจารณาลักษณะคำประพันธ์
๓. อ่านและสรุปเรื่องย่อ
๔. ให้วิเคราะห์เรื่องในหัวข้อต่อไปนี้ตามลำดับ ซึ่งบางหัวข้ออาจจะมี หรือไม่มีก็ได้ตามความจำเป็น ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก วิธีการแต่ง ลักษณะการเดินเรื่อง การใช้ถ้อยคำ สำนวนในเรื่อง ท่วงทำนองการแต่ง วิธีคิดสร้างสรรค์ ทศนะหรือมุมมองของผู้เขียน
๕. วิเคราะห์แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียนที่เขียนไว้ในเรื่อง

คุณค่าของวรรณกรรม โดยปกติจะวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑) คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึก ความคิดและจินตนาการตามคำประพันธ์ ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ผู้แต่งเลือกใช้เพื่อให้มีความหมายกระชับใจผู้อ่าน
- ๒) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอ
- ๓) คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรม ที่สะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและวรรณคดีที่จรรโลงสังคมได้มีอะไรบ้าง
- ๔) การนำแนวคิด/ความรู้/และประสบการณ์จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้เขียนอธิบายคุณค่าบทร้อยกรองเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตามหัวข้อ

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....

.....

.....

๒. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

๓. คุณค่าด้านสังคม

.....

.....

.....

๔. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การท่องบทอาขยาน

การท่องจำหรือท่องบทอาขยาน เป็นการอ่านออกเสียงที่อาศัยความจำโดยไม่ดูบทอ่านต้องใช้ความสามารถในการจำบทท่องจำ อ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และทำนองเสนาะของบทร้อยกรองนั้น ๆ สอดคล้องกับอารมณ์ในบทอ่าน โดยอ่านให้ไพเราะถูกต้องคล่องแคล่วเกิดภาพพจน์ได้รสได้อารมณ์

๑. ความหมาย

บทอาขยานคือ บทท่องจำ การเล่า การสวด เรื่อง นิทาน ซึ่งเป็นการท่องจำข้อความ หรือคำประพันธ์ที่ชอบ บทร้อยกรองที่ไพเราะ โดยอาจตัดตอนมาจากหนังสือวรรณคดีเพื่อให้ผู้ท่องจำได้ เห็นความงามของบทร้อยกรองทั้งในด้านวรรณศิลป์ การใช้ภาษา เนื้อหา และวิธีการประพันธ์ สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการแต่งบทร้อยกรอง หรือนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการอ้างอิงในการพูดและการเขียนได้ เป็นอย่างดี

๒. หลักการท่องบทอาขยาน

การท่องบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝน ดังนี้

๑. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียงปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๒. ท่อง ด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพร่า เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๓. ท่อง ออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้ก่อน

๔. ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ทอ๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้ท่องจำบทอาขยานเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน พร้อมทั้งแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราเกิดมาทั้งทีชีวิตหนึ่ง	อย่าหมายพึ่งผู้ใดให้เขาหยัน
ควรคะนึ่งพึ่งตนทนกัดฟัน	คิดบากบั่นตั้งหน้ามานะนำ
กสิกิจพณิชยการงานมีเกียรติ	อย่าหยาบเหี้ยมดพาลหาว่างานต่ำ
หรือจะชอบวิชาอุตสาหกรรม	เชิญเลือกทำตามถนัดอย่าผัดวัน
เอาดวงใจเป็นทุนหนุนนำหน้า	เอาปัญญาเป็นแรงมุ่งแข่งขัน
เอาความเพียรเป็นยานประสานกัน	ผลจะบรรลुสู่ประตูล้ำ
เงินและทองกองอยู่ประตูหน้า	คอยเปิดอ้ายิ้มรับไม่ขับไล่
ทรัพย์ในดินสินในน้ำออกคล้ำไป	แหลมทองไทยพร้อมจะช่วยอำนวย

(เพิ่ม สวัสดิ์วรรณกิจ)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง ครอบครัวพอเพียง
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดสำคัญหลักของข้อความหรือเรื่องที่อ่านเป็นข้อความที่คลุมข้อความ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไว้ทั้งหมด

หลักพื้นฐานการจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่

อย่างไร

๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความสำคัญมีหลายอย่าง เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้สีต่าง ๆ กัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี มีหลักจับใจความสำคัญดังนี้

๑. พิจารณาที่ละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย (การเปรียบเทียบ) ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง ครอบครัวยุคใหม่
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การอ่านจับใจความและตอบคำถามจากเรื่อง ครอบครัวยุคใหม่
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้เขียนสรุปหลักพื้นฐานในการจับใจความสำคัญ เป็นแผนผังความคิด

ตอนที่ ๒ ให้อ่านเรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ แล้วตอบคำถามดังนี้

๑. บ้านป้านิดกับลุงวินตั้งอยู่ที่ไหน.....

๒. ลุงวินทำน้ำหมักชีวภาพอย่างไร.....

.....

๓. น้ำหมักชีวภาพมีประโยชน์อย่างไร.....

.....

.....

๔. ลุงวินและป้านิตยัดแนวทางอะไร และเป็นแนวทางของใคร.....

.....

๕. ใจความสำคัญของเรื่อง ครอบครัวพอเพียง คือ.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การคัดลายมือจากข้อความที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หลักการคัดลายมือ

การคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย ซึ่งต้องคำนึงถึงความถูกต้องของอักษรไทย เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน ตัวอักษรเสมอกัน วางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกที่ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง และลายมือสวยงาม การคัดลายมือแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ ตัวเหลี่ยมหรือตัวกลมหัวมน

จุดประสงค์ของการคัดลายมือ

การคัดลายมือมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาไปสู่ทักษะการเขียน การฝึกคัดลายมือจึงมีจุดประสงค์สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อฝึกการเป็นผู้มีสมาธิในการเขียนตัวอักษรไทย
๒. เพื่อให้เขียนตัวอักษรไทยได้ถูกต้องตามหลักวิธีการต่าง ๆ
๓. เพื่อให้รู้จักการจัดระเบียบ การเว้นวรรคและเว้นช่องไฟได้ประณีตและมีความสม่ำเสมอ ทำให้อ่านง่าย ดูสบายตา
๔. เพื่อให้รู้จักสังเกตแบบอย่างตัวอักษรที่ถูกต้องสวยงามและนำไปเป็นตัวอย่างในการเขียนได้ต่อไป
๕. เพื่อให้มีความภาคภูมิใจ ศรัทธาและรักการเขียนภาษาไทยอันเป็นมรดกและภาษาประจำชาติไทย

หลักการคัดลายมือ

เขียนลายมือมีหลักรูจักนั่ง
จับดินสอปากกาถูกท่าทาง
ค่อยเขียนไปให้งามตามส่วนสัดส่วน
สระหรือเครื่องหมายอย่าย้ายแปร

ตัวต้องตั้งตรงแนบถูกแบบอย่าง
สมุดวางพลาเง่งแล้วเล็งแล
ช่องไฟจัดวัดกะระยะแน
ตั้งใจแนมีระเบียบเรียบร้อยเอย

(กระทรวงศึกษาธิการ)

วิธีการคัดลายมือ

๑. อ่านข้อความที่จะคัดให้จบก่อนคัด เพื่อทำความเข้าใจข้อความ
๒. เริ่มคัดตัวอักษรจากหัวไปหางเสมอโดยไม่ยกดินสอหรือปากกา
๓. ไม่เขียนตัวอักษรแบบนั่งเส้น หมายถึง ส่วนล่างของตัวอักษรทับเส้นบรรทัด โดยตลอด เช่น ตัว ข ฐานล่างของเส้นจะไม่ลากตรงทีเดียว จะมีรอยหยักตรงมุมซ้ายเล็กน้อย
๔. ถ้าคัดลายมือครึ่งบรรทัด ขนาดความสูงของตัวอักษรด้านบนต้องสูงเท่ากัน โดยตลอด
๕. คัดตัวอักษรและข้อความด้วยตัวตรงเสมอแนวเดียวกัน ตัวอักษรไม่เอนเอียง โยไปข้างหน้าหรือหลัง
๖. เว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน
๗. ถ้าเขียนผิดหรือจำเป็นต้องลบ ต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาด ก่อนเขียนใหม่ ต้องลบรอยเก่าให้สะอาดเรียบร้อยเสียก่อน
๘. สระและวรรณยุกต์ต้องวางให้ถูกที่
๙. ขนาดความกว้างความสูงของตัวอักษรและสระต้องตรงตามแบบ
๑๐. ควรควบคุมอัตราความเร็วในการเขียน อย่าเขียนเร็วเกินไป
๑๑. ต้องระมัดระวังอย่าคัดให้ตกหล่น การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง
๑๒. เมื่อคัดจบต้องอ่านทบทวนและตรวจสอบอีกครั้ง
๑๓. หมั่นฝึกฝนคัดลายมือสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

มารยาทในการเขียนควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ควรเขียนด้วยลายมือตัวบรรจง เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย
๒. ควรเขียนโดยใช้ภาษาที่สุภาพถูกต้องตามหลักภาษาไทย
๓. ไม่ควรเขียนว่าร้ายผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย
๔. เมื่อเขียนผิดควรใช้ยางลบ หรือน้ำยาลบคำผิด ลบให้สะอาด
๕. ไม่ควรขีดเขียนโต้ะ เก้าอี้ หรือในที่ที่ห้ามเขียน
๖. ควรเขียนในกระดาษที่มีสีขาว สะอาด ไม่ยับ หรือฉีกขาด
๗. ใช้หมึกปากกาสีดำ หรือสีน้ำเงิน ไม่ควรใช้หมึกปากกาสีฉูดฉาดในงานนำเสนอ
๘. หากงานเขียนของผู้อื่นมาใช้ ควรเขียนอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน
๙. มีความรับผิดชอบในงานเขียนของตนเอง

พญ์ญชนะ

ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การคัดลายมือจากข้อความที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การคัดลายมือจากข้อความที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด แบบอักษรของกระทรวงศึกษาธิการ
จากข้อความที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดแสดงความรู้

การพูดแสดงความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยการพูด ซึ่งสะท้อนจากความรู้ที่ได้พบเห็นจากภาพ เหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ สถานที่ หรือ สิ่งของต่าง ๆ ด้วยการพูดให้ผู้อื่นฟัง

การพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น เป็นการพูดขยายความจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการพูดอธิบายหรือพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างมีหลักฐานหรือเหตุผล ประกอบ

หลักการพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

๑. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะพูดให้เข้าใจ ชัดเจน แจ่มแจ้ง
๒. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี
๓. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน (ภาคความรู้) หลังจากนั้นจึงกล่าวความคิดเห็น (ภาคความคิดเห็น) โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจน
๔. พูดในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะโดยไม่มีอคติหรือความลำเอียง
๕. มีมารยาทในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงสุภาพ ไม่ใช้ถ้อยคำภาษาที่รุนแรง
๖. ควรเขียนแบบร่างก่อนพูด แล้วตรวจสอบปรับปรุงสำนวนภาษา และการเขียน สะกดคำให้ถูกต้อง
๗. พูดด้วยความเป็นกัลยาณมิตร บุคลิกภาพต้องเหมาะสม น่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้ฟัง เกิดความไว้วางใจและยอมรับในตัวผู้พูด
๘. ไม่พูดให้ร้าย และไม่พูดเสียดผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย เพราะจะมีผลกระทบ ตามมาในภายหลัง
๙. หลีกเลี่ยงการพูดแสดงความคิดเห็นเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ไม่พูดจาส่อเสียด ทับถม เยาะเย้ยผู้อื่น
๑๐. พูดด้วยความปรารถนาดี จริงใจ และบริสุทธิ์ใจต่อผู้อื่น

มารยาทในการพูด

๑. พูดจาไพเราะ
๒. ไม่แย่งกันพูด
๓. พูดด้วยคำสุภาพไม่หยาบคาย
๔. พูดด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะนุ่มนวล
๕. ไม่พูดแทรกจังหวะผู้อื่น
๖. พูดด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
๗. ใช้ความดังของเสียงให้พอเหมาะ ไม่เสียงเบาหรือดังเกินไป
๘. ไม่พูดนินทาว่าร้ายผู้อื่น

ข้อควรคำนึงในการพูด

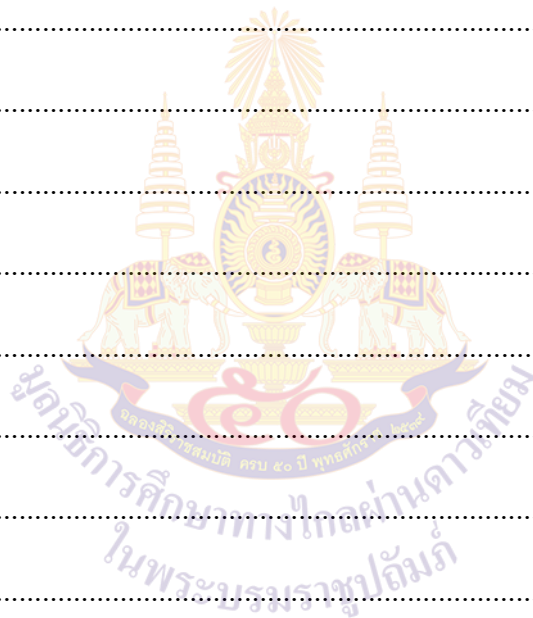
การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู เราควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนพูด เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น เพราะในเรื่องเดียวกัน แต่ละคนอาจมีมุมมองและความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดแสดงความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู พร้อมทั้ง
ฝึกพูดแสดงความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู

แบบร่างการพูดแสดงความรู้สึกรักจากเรื่องที่ฟังและดู

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนแสดงความรู้สึก

เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ให้ผู้อื่นได้รับรู้โดย การเขียน ซึ่งสะท้อนจากความรู้สึกที่ได้พบเห็นภาพ เหตุการณ์ สถานที่ หรือสิ่งของต่าง ๆ แทน การพูดให้ผู้อื่นฟัง

การเขียนแสดงความคิดเห็น

เป็นการเขียนขยายความจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นประกอบเรื่องนั้นอย่างมีเหตุผล

ดังนั้น การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วเขียนให้กระจ่างชัด โดยใช้เหตุผลประกอบหรือ มีหลักฐานอ้างอิง

หลักการเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

๑. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะเขียนให้เข้าใจ ชัดเจน แจ่มแจ้ง
๒. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
๓. ควรเขียนในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะ
๔. มีมารยาทในการเขียน เขียนด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช้ถ้อยคำรุนแรง
๕. ควรเขียนแบบร่างก่อน ตรวจสอบปรับปรุงสำนวนภาษา รวมทั้งเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

ตัวอย่างการเขียนแสดงความคิดเห็น

ความแห้งแล้งเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ตัดต้นไม้ ทำลายป่า จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ทรัพยากรธรรมชาติก็สูญหายไป แต่เดิมโลกของเรามีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ แต่ตอนนี้โลกเราเปลี่ยนไปมาก ทรัพยากรที่เราเห็นกันอยู่นั้นค่อย ๆ ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ถ้ามนุษย์ทุกคนหมั่นอนุรักษ์น้ำ อนุรักษ์ป่าไม้ และอนุรักษ์ทรัพยากร ภัยแล้งก็ยากจะมาเยือน มนุษย์ทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงโลกโดยแยกขยะรีไซเคิล ปลุกต้นไม้ ไม่ทิ้งขยะลงในลำธาร ไม่ฆ่าสัตว์ สิ่งเหล่านี้ก็พอจะช่วยโลกของเราได้

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจงให้อ่านนิทานเรื่อง ท้องและอวัยวะอื่น ๆ แล้วเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

ท้องและอวัยวะอื่น ๆ

วันหนึ่งบรรดาอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ มือ ขา ปาก และฟัน เห็นว่า พวกตนต่างทำงานด้วยกัน ความเหน็ดเหนื่อย แต่ท้องนั้นอยู่เฉย ๆ ก็ได้รับอาหารโดยไม่ต้องออกแรงอะไรเลย อวัยวะทั้งหลายจึงพากันประท้วง ขาไม่ยอมเดินไปหาอาหาร มือไม่ยอมหยิบอาหาร ปากไม่ยอมอ้า และฟัน ไม่ยอมเคี้ยวอาหาร

ไม่นานนัก ท้องก็รู้สึกหิวโหย แต่เมื่อไม่มีอาหารส่งไปเลี้ยงอวัยวะอื่น ๆ ทั้งขา มือ ปาก และฟัน ต่างก็รู้สึกอ่อนเพลียไม่มีเรี่ยวแรง

ทั้งหมดจึงเข้าใจว่า แท้ที่จริงแล้วท้องก็มีหน้าที่ของตนเช่นกัน อวัยวะทุกส่วนจึงร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างพร้อมเพรียงกันอีกครั้ง ไม่นาน ร่างกายก็กลับมาแข็งแรงและสมบูรณ์เหมือนเดิม

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การทำงานไม่ควรเปรียบเทียบว่าใครทำมาก ทำน้อยแต่ทุกคนควรทำตามหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

๑. ตัวละครสำคัญมีใครบ้าง.....

.....

๒. เหตุการณ์สำคัญในเรื่อง คือ.....

.....

.....

.....

.....

๓. เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้
ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	เขียนสรุปความรู้ข้อคิดและคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน					
๒	เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน					
๓	พูดแสดงความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู					
๔	จำแนกส่วนประกอบของประโยค					
๕	อธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของโคลงสี่สุภาพ

โคลงสี่สุภาพ เป็นโคลงชนิดหนึ่งที่กวีหรือคนส่วนใหญ่นิยมแต่งมากที่สุด ด้วยลักษณะและเสน่ห์ของการบังคับตามฉันทลักษณ์ที่มีวรรณยุกต์เอก โท ที่ลงตัวไพเราะสวยงาม ซึ่งคำว่า “สุภาพ” นี้หมายถึง คำที่ไม่มีได้รู้วรรณยุกต์

คำในภาษาไทยหลายคำ ไม่มีรูปวรรณยุกต์ แต่มีเสียงวรรณยุกต์ เช่นคำว่า “ตก” ไม่มีรูปวรรณยุกต์เอก แต่เป็นเสียงเอก, คำว่า “หมอ” ไม่มีรูปวรรณยุกต์จัตวา แต่เป็นเสียงจัตวาและยังมีอีกหลายคำที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้

บางคำ รูปและเสียงวรรณยุกต์ไม่ตรงกัน เช่นคำว่า “ไซ้” รูปโท เสียงตรี, คำว่า “มี” รูปเอก เสียงโท ฯลฯ

ดังนั้น ในการอ่านโคลงสี่สุภาพ จะพบว่าหลายคำที่รูปและเสียงไม่ตรงกัน

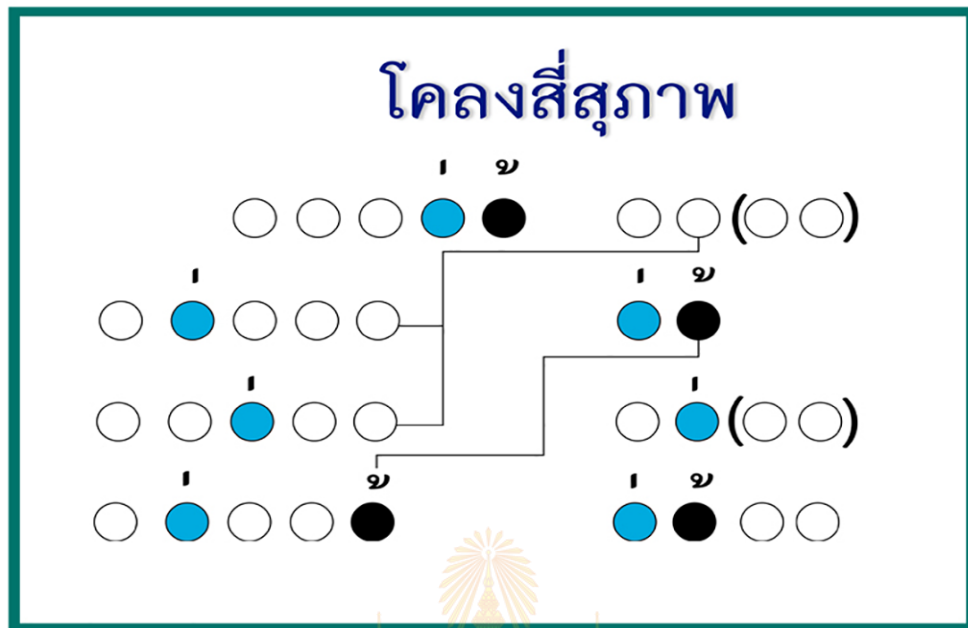
ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ

๑. คณะของโคลงสี่สุภาพ มีดังนี้

- หนึ่งบทมี ๔ บาท
- บาทหนึ่งมี ๒ วรรค
- บาทที่ ๑, ๒ และ ๓ มีจำนวนคำเท่ากัน วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๒ คำ
- บาทที่ ๔ วรรคหน้ามี ๕ แต่วรรคหลังจะมี ๔ คำ
- อาจมีคำสร้อย ๒ คำ ในบาทที่ ๑ และบาทที่ ๓
- โคลงสี่สุภาพ ๑ บท จะมีจำนวนคำทั้งหมด ๓๐ คำ

๒. จำนวน เอก โท ของโคลงสี่สุภาพนั้นมี คือ เอก ๗ โท ๔

แผนผังโคลงสี่สุภาพ

ตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง อันใด พี่เอย
 เสียงย่อมยอศใคร ท้าวหล้า
 สองเชื้อพี่หลับไหล ลืมตื่น ฤาพี่
 สองพี่คิดเองอ้า อย่าได้ถามเฝ้า
 (ลิลิตพระลอ : ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

จากมามาแล้วล้ำ ลำบาง
 บางยี่เรือราพนาง พี่พร้อม
 เรือแพงช่วยพานาง เมียงม่าน มานา
 บางบ่รับคำคล้อง คล่าวน้ำตาคลอ
 (นิราศนรินทร์ : นรินทรธิเบศร์)

โคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ (อ่านว่า โคลง - โลก - กะ - นิด) คำว่า “กะ” ออกเสียงอะกึ่งเสียง เป็นวรรณคดีอีกเรื่องที่คนไทยรู้จักกันดี มีที่มาจากสุภาษิตโบราณ ต่อมาได้นำมาแต่งเป็น บทประพันธ์ เพื่อให้เป็นคติสอนใจแก่คนทั่วไป

โคลงโลกนิติเป็นพระนิพนธ์ในสมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ มีความยาวหลายบท แต่ที่นำมาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ได้อ่านนั้น ได้คัดเลือกมาเพียงบางบทเท่านั้น

โคลงโลกนิติ จัดเป็นวรรณคดีคำสอน มุ่งหมายให้เป็นเครื่องเตือนสติแก่ผู้อ่าน และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีเนื้อหาสาระสำคัญกล่าวถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ในชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งความเป็นไปของโลก ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา เช่น ธรรมชาติ ของมนุษย์ คุณค่าของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ แนวทางการดำเนินชีวิตเรื่อง เช่น การเลือกคบคน การวางตัวในสังคม เป็นต้น

ลักษณะเด่นของโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ แต่ละบทมักจะมีเนื้อความจบในบท กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียง เรื่องเดียวเท่านั้น ทำให้จดจำได้ง่าย ดังตัวอย่างนี้

นาศิมิพิชเพียง	สุริโย
เลื่อยบ่ทำเดโช	แซมข้า
พิชน้อยหยิ่งโยโส	แมลงปอง
ชูแต่หางเองอ้า	อวดอ้างฤทธิ์

โคลงบทนี้ กล่าวถึงธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยทั่วไปว่าคนที่มักอวดดีและ หยิ่งยโสนั้น มักเป็นผู้ด้อยความสามารถ ส่วนผู้ที่มากด้วยความสามารถ มักจะเป็นคน เจียมตัว

ข้อสังเกต โคลงโลกนิติมีการเปรียบเทียบ หรือ “การอุปมา” โดยผู้แต่งยก ธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งมาอ้าง แล้วโยงเข้าสู่สิ่งที่ต้องการนำเสนอและชีวิตจริง ดังเช่นบทตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ได้นำธรรมชาติของแมลงปอง และงูพิษมาเปรียบเทียบ เพื่อบอกลักษณะนิสัยหรือธรรมชาติของคน ซึ่งเป็นความจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้

(จากหนังสือเรียนวรรณคดีลัทธิ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๘๔ - ๘๕)

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงโคลงโลกนิติ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกอ่านโคลงโลกนิติที่สนใจ ๒ บท และประเริญการอ่านของตนเอง

ปลาร้าพันห่อด้วย

ใบคา

ใบก็เหม็นคาวปลา

คละคลุ้ง

คือคนหมู่ไปหา

คบเพื่อน พาลนา

ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง

เฟื่องให้เสียพงศ์

ใบพ้อพันห่อหุ้ม

กฤษณา

หอมระรวยรสพา

เพริศด้วย

คือคนเสพเสนาหา

นักปราชญ์

ความสุขซาบถ่ม้วย

ดุษฎีกลิ่นหอม

ยางขาวขุ่นเรียบร้อย

ดูดี

ภายนอกหมดใสสี

เปรียบฝ้าย

กินสัตว์เสพปلامي

ชีวิต

แฉกเช่นชนชาติร้าย

นอกนั้นนวลงาม

รูปร่างดูร่างร้าย	รุ่งรัง
ภายนอกเพียงฟังซัง	ชั่วช้า
เสพสัตว์ที่มรณัง	นฤโทษ
ดังจิตสาธุชนกล้า	กลั่นสร้างทางผล

เป็นคนควรรอบรู้	สมาคม
สองประการนิยม	กล่าวไว้
หนึ่งพาลหนึ่งอุดม	นักปราชญ์
สองสิ่งนี้จึงให้	เลือกรู้สมาคม

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตนเองปฏิบัติได้ตามความเป็นจริง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
๑. อักษรวิธี				
๒. อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ				
๓. บุคลิกภาพ ท่าทางในการอ่าน				
๔. น้ำเสียงในการอ่าน				
๕. มารยาทในการอ่าน				
รวมคะแนน				
สรุปผล	รวมทั้งหมด ได้.....คะแนน			

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์จากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำศัพท์น่ารู้คู่โคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำศัพท์ หมายถึง คำยากที่ต้องแปลความหมาย และทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ซึ่งในการเรียนรู้เรื่อง โคลงโลกนิติ นั้น จำเป็นที่ต้องแปลความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏ เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้อ่านได้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจได้ง่าย

ที่มาของโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ เชื่อกันว่ามีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยนักปราชญ์ในสมัยนั้น ได้คัดเลือกหาคาถาสุภาษิตที่เป็นภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่ปรากฏในคัมภีร์ต่าง ๆ เช่น คัมภีร์โลกนิติ, คัมภีร์ธรรมนิตี, หิโตปเทศ, ธรรมบท และพระไตรปิฎก เป็นต้น ต่อมา ในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ในปี พ.ศ. ๒๓๗๔ และมีดำริให้จารึกวิชาการสาขาต่าง ๆ ไว้บนแผ่นศิลาที่ประดับไว้ตามเสาหรือกำแพงพระวิหาร

ในการนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอกรมขุนเดโชดิศร (ต่อมาได้ดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร) ทรงชำระโคลงโลกนิติของเก่าให้ประณีตไพเราะยิ่งขึ้น เพื่อจารึกไว้ในคราวเดียวกัน

โคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ (อ่านว่า โคลง - โลก - กะ - นิด) คำว่า “กะ” ออกเสียงอะกึ่งเสียง เป็นวรรณคดีอีกเรื่องที่คนไทยรู้จักกันดี มีที่มาจากสุภาษิตโบราณ ต่อมาได้นำมาแต่งเป็นบทประพันธ์ เพื่อให้เป็นคติสอนใจแก่คนทั่วไป

โคลงโลกนิติ จัดเป็นวรรณคดีคำสอน มุ่งหมายให้เป็นเครื่องเตือนสติแก่ผู้อ่าน และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีเนื้อหาสาระสำคัญกล่าวถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งความเป็นไปของโลก ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา เช่น ธรรมชาติของมนุษย์ คุณค่าของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ แนวทางการดำเนินชีวิตเรื่อง เช่น การเลือกคบคน การวางตัวในสังคม เป็นต้น

จุดประสงค์ในการแต่ง

โคลงโลกนิติ เป็นโคลงสุภาษิตเก่าแก่ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแนะแนวทางการปฏิบัติตนในสังคม สอนให้คนในสังคมเป็นคนดี มีข้อคิดคติเตือนใจในการดำเนินชีวิต

ลักษณะเนื้อหาของโคลงโลกนิติ

เนื้อหาในโคลงโลกนิติมุ่งแสดงความจริงของโลกและสัจธรรมของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้เท่าทันต่อโลกและเข้าใจในความเป็นไปของชีวิต พร้อมเป็นแม่แบบเพื่อให้ผู้อ่านได้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องดีงามสืบไป โคลงโลกนิติมีความไพเราะเหมาะสมทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาปรัชญาสาระ และคุณค่าทางวรรณคดี

การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

การอ่านโคลงโลกนิติ จำเป็นที่จะต้องรู้จักคำศัพท์และทราบความหมายของคำศัพท์ เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ซึ่งคำศัพท์ในบทเรียนนั้น มีทั้งคำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย ผู้อ่านจะต้องใช้บริบทในการเข้าใจความหมาย จึงจะช่วยให้อ่านเรื่องได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทำให้เข้าใจความหมายของบทร้อยกรองที่อ่านได้ และเกิดความซาบซึ้งประทับใจยิ่งขึ้น

การอธิบายความหมายของคำศัพท์ สามารถค้นหาความหมายของคำได้จาก ดังนี้

๑. เปิดพจนานุกรม เพราะในพจนานุกรมจะมีความหมายของคำศัพท์
๒. เปิดคู่อภิธานศัพท์ท้ายหนังสือเรียน
๓. สังเกตบริบทของคำ ประโยค และข้อความจากเรื่องที่อ่าน

ตัวอย่าง คำศัพท์ในโคลงโลกนิติ

เวียไว้ในกรรม	หมายถึง เปรียบได้กับอาภรณ์หรือเครื่องประดับหู
กลางสนาม	หมายถึง ในที่ชุมนุม
ชนน้อย	หมายถึง หามาแค่เล็กน้อย
ขร่ำ	หมายถึง คือคำว่า คร่ำ หมายถึง เก่ามาก
ครรโลง	หมายถึง แผลงมาจากคำว่า โคลง
จุ	หมายถึง มีขนาด
โนด	หมายถึง โง่, เหลา
ทะเล	หมายถึง ทะเล
เด็ด	หมายถึง ทำให้ขาดออก หลุดออก ในที่นี้หมายถึง ตาย
เต้า	หมายถึง ภาชนะที่ใส่ปูน เรียกว่า เต้าปูน
ถ่ายแทนชีวา-วาตม์	หมายถึง ตายแทนได้
ผร้อง	หมายถึง ลดลง เป็นคำโทโทษของคำว่า พร่อง
พสุธา	หมายถึง แผ่นดิน
พ่าง	หมายถึง เปรียบได้กับ
เพ็ด	หมายถึง ขัปไล่
เพื่อ	หมายถึง เพราะว่า
ไพ	หมายถึง มาจากคำว่า ไยไพ หมายถึง เยาะเย้ย
มาน	หมายถึง มี
มี	หมายถึง ร่ำรวย
ยาก	หมายถึง ยากจน
เยี่ยง	หมายถึง อย่าง
รังแต่่ง	หมายถึง สร้างรัง
เรือ	หมายถึง ร้าง
ศศิ	หมายถึง ดวงจันทร์
ศิขรา	หมายถึง ศิขร หมายถึง ยอดเขา

ตัวอย่าง การอธิบายความหมายของคำศัพท์

นาคีมีพิษเพียง เลื้อยบ่ทำเดโช พิษน้อยหยิ่งโยโส ชูแต่หางเองอ้า	สุริโย แ่มช้า แมลงปอง อวดอ้างฤทธิ์
---	--

จากการอ่านโคลงโลกนิติบทข้างต้น จะต้องแปลความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏ เพื่อให้เข้าใจความหมายของเรื่อง โดยสามารถค้นหาคำศัพท์จากเรื่องได้ ดังนี้

คำศัพท์ที่ได้	๑. นาคี	หมายถึง งูใหญ่มีหงอน เป็นสัตว์ในนิยาย หรือ นาค (พญานาค)
	๒. สุริโย	หมายถึง พระอาทิตย์
	๓. เดโช	หมายถึง อำนาจ
	๔. โยโส	หมายถึง เย่อหยิ่ง เพราะถือตัวว่าตนเหนือกว่า มาจาก คำว่า ยโส เช่น หยิ่งยโส, ยโสโอหัง
	๕. ฤทธิ์	หมายถึง อำนาจ บ้างก็ใช้คำว่า ฤทธิ
	๖. แมลงปอง	หมายถึง แมงปอง

คำที่มีความหมายโดยนัย (เชิงเปรียบเทียบ)

๑. นาคี หมายถึง ผู้มีอำนาจ
๒. แมลงปอง หมายถึง คนหยิ่งยโส

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์จากโคลงโลกนิติ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำศัพท์น่ารู้คู่โคลงโลกนิติ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายความหมายของคำศัพท์จากเรื่อง โคลงโลกนิติ ที่กำหนด

ปลาร้าพันห่อด้วย

ใบกั้นเหม็นคาวปลา

คือคนหมู่ไปหา

ได้แต่ร้ายร้ายฟัง

ใบคา

คละคลุ้ง

คบเพื่อน พาลนา

เฟื่องให้เสียพงศ์

- คำศัพท์ที่ได้ ๑) หมายถึง.....
- ๒) หมายถึง.....
- ๓) หมายถึง.....
- ๔) หมายถึง.....
- ๕) หมายถึง.....

คำที่มีความหมายโดยนัย (เชิงเปรียบเทียบ) ได้แก่คำว่าอะไรบ้าง

.....

.....

.....

รูปแรงดูร่างร้าย	รุ่งรัง
ภายนอกเพียงฟังซัง	ชั่วช้า
เสพสัตว์ที่มรณัง	นฤโทษ
ดังจิตสารุชนกล้า	กลั่นสร้างทางผล

- คำศัพท์ที่ได้ ๑) หมายถึง.....
- ๒) หมายถึง.....
- ๓) หมายถึง.....
- ๔) หมายถึง.....
- ๕) หมายถึง.....
- ๖) หมายถึง.....

คำที่มีความหมายโดยนัย (เชิงเปรียบเทียบ) ได้แก่คำว่าอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การถอดความหรือถอดคำประพันธ์

ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๔ ให้ความหมายไว้ว่า **ถอดความ** หมายถึง แปลให้เข้าใจความได้ง่ายขึ้น

การถอดความจากบทร้อยกรอง คือ การอธิบายความหมายของคำและเค้าโครงเดิมของบทร้อยกรอง โดยอาจอธิบายจากบทร้อยกรองที่เป็นบทบรรยายหรือพรรณนาโวหาร ทั้งนี้ การถอดความมีประโยชน์คือ ทำให้เข้าใจบทร้อยกรองบทนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น

ในการเรียนภาษาไทย ทักษะด้านการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในบางครั้งบทเรียนนอกจาก จะเป็นร้อยแก้วธรรมดาแล้วยังมีร้อยกรองอีกด้วย ซึ่งร้อยกรองบางบทยังใช้คำศัพท์ที่ยากและไม่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงมีการนำร้อยกรองแต่ละบทมาแยกคำศัพท์ยาก หาความหมายของคำศัพท์นั้น พร้อมถอดความ เป็นร้อยแก้ว เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจในเรื่อง

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง มีแนวทาง ดังนี้

๑. ต้องรู้ความหมายของคำศัพท์ในเรื่องนั้น ๆ อย่างถูกต้องถ่องแท้ จะช่วยให้สามารถถอดคำประพันธ์จากเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

๒. ศึกษาเนื้อหาโดยรวมของเรื่องนั้น ๆ ว่าเรื่องนั้นกล่าวเกี่ยวกับอะไรเป็นสำคัญ และต้องทำความเข้าใจเรื่องนั้นให้แจ่มแจ้ง ชัดเจน

๓. ถอดความที่ละบรรทัด/หรือทีละวรรค ด้วยภาษาของตนเอง โดยคำนึงถึงเรื่องราวก่อนหน้านั้นประกอบด้วย

๔. ทำความเข้าใจกับประโยคที่ถอดความให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ชัดเจน

๕. เรียบเรียงข้อความใหม่เหมือนการพูดเล่าเรื่องราวนั้นให้ผู้อื่นฟัง เพราะจะทำให้ได้ตรวจทานการถอดความได้ดีขึ้น

ตัวอย่าง การถอดความจากโคลงโลกนิติ

นาคิมิพิษเพียง	สุริโย
เลื่อยบ่ทำเดโช	แซมข้า
พิษน้อยหยิ่งโยโส	แมลงปอง
ชูแต่หางเองอ้า	อวดอ้างฤทธิ์

ถอดความได้ว่า ภูเป็นสัตว์ที่มีพิษแรงกล้าเหมือนดังพระอาทิตย์ แต่มันกลับชอบเลื่อยข้า ๆ ไม่แสดงอาการอวดอ้างอำนาจแต่อย่างใด ต่างจากแมลงปองที่มีพิษน้อยแต่ชอบอวดอ้างชูหางตัวเองเพื่อแสดงอำนาจ

ปลาร้าพันห่อด้วย	ใบคา
ใบก็เหม็นคาวปลา	คละคลุ้ง
คือคนหมูไปหา	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง	เฟื่องให้เสียพงศ์

ถอดความได้ว่า ปลาร้าที่มีกลิ่นเหม็นหากเรานำใบคามาห่อ กลิ่นเหม็นของปลาร้าย่อมติดไปกับใบคานั้นด้วย เหมือนกับการคบเพื่อน หากเราคบเพื่อนไม่ดี เราก็จะได้รับแต่สิ่งไม่ดี ทำให้เสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ซึ่งตรงกับสำนวนที่ว่า “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด”

ประโยชน์ของการถอดความจากโคลงโลกนิติ

การถอดความจากโคลงโลกนิติ จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดที่อ่าน เพราะเนื้อหาของโคลงโลกนิตินั้น มีถ้อยคำภาษาบางคำที่เป็นภาษาโบราณ มีคำยากที่คนทั่วไปไม่คุ้นเคย ไม่ได้ใช้สนทนาสื่อสารในปัจจุบัน จึงจำเป็นที่จะต้องถอดความ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาเข้าใจจุดประสงค์ของผู้แต่ง เข้าใจเนื้อเรื่องโดยรวมว่า

โคลงโลกนิติในแต่ละบทนั้น สอนเกี่ยวกับอะไร เตือนสติเกี่ยวกับเรื่องใดเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การถอดความจึงมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเรียนรู้โคลงโลกนิติได้เป็นอย่างดี

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากโคลงโลกนิติ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากโคลงโลกนิติ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนถอดความจากโคลงโลกนิติที่กำหนดให้ และเลือกบทที่สนใจ ๑ บท

ผลดีเมื่อสุกไซ้	มีพรรณ
ภายนอกแดงดูฉ่ำ	ชาดบ้าย
ภายในหอมแมลงวัน	หนอนบ่อน
จุดตั้งคนใจร้าย	นอกนั้นดูงาม

ถอดความได้ว่า.....

.....

ถอดความได้ว่า.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

ดังนั้น การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ การค้นหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่าน แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้น ฯลฯ โดยเมื่ออ่านจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐาน ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่อง แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร หากข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้และข้อคิด
๓. อ่านเพิ่มอีกจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. เขียนสรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๕. ทบทวนการเขียนสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติม

ตัวอย่าง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ

ก้านบัวบอกลึกตื้น	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเร็ว	บอกร้านแสงดิน

สรุปความรู้และข้อคิดได้ว่า เราสามารถรู้ความลึกของร่องน้ำ ลำน้ำ คลอง ห้วย ได้ โดยการวัดความยาวของก้านบัว เปรียบเทียบว่า ก้านบัว สามารถบอกความตื้นลึกของน้ำ ได้ฉันทิใด กิริยามารยาทของคนก็สามารถบ่งบอกถึงการอบรมเลี้ยงดูได้ฉันทินั้น คำพูด ก็สามารถบ่งบอกให้รู้ว่าคนนั้นพูดฉลาดหรือพูดโง่ เช่นเกี่ยวกับหย่อมหญ้าที่เหี่ยวแห้ง หย่อมบอกให้รู้ว่าดินในบริเวณนั้นไม่ดี

โคลงโลกนิติ เป็นบทร้อยกรองที่ให้ทั้งความรู้และข้อคิด สอนให้รู้จักความดี ความชั่ว การที่เราได้รับผลอย่างไรย่อมมีเหตุมาจากการกระทำของเราทั้งสิ้น ผู้ทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน ผู้ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบแทน ผลที่เกิดจากการทำความชั่ว ย่อมก่อดกร่อนใจ ซึ่งเปรียบได้กับสนิมกัดกร่อนเนื้อเหล็กให้ผุพัง ดังโคลงโลกนิติที่ว่า

สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ
ในตน
กินกัดเนื้อเหล็กจน
กร่อนขร่ำ
บาปเกิดแต่ตนคน
เป็นบาป
บาปย่อมทำโทษซ้ำ
ใส่ผู้บาปเอง

อธิบายได้ว่า สนิมของเหล็กนั้นที่แท้แล้วก็เกิดขึ้นมาจากเนื้อของเหล็ก และสนิมนั้น ก็จะกัดกินเนื้อเหล็กจนผุกร่อนไปจนสิ้น เปรียบได้กับบาปที่ก็เกิดขึ้นจากตัวบุคคลเอง แล้วผลแห่งบาปนั้นก็จะให้ทุกข์ให้โทษแก่ผู้ที่กระทำบาปนั่นเอง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้เขียนสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านโคลงโลกนิติ ที่กำหนดให้

ยางขาวขนเรียบร้อย	ดูดี
ภายนอกหมดใสสี	เปรียบฝ้าย
กินสัตว์เสพปلامي	ชีวิต
เนกเช่นชนชาติร้าย	นอกนั้นนวลงาม

๑. สรุปความรู้และข้อคิดได้ว่า

๒. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

นาคีมี่พิชเพี้ย	สุริโย
เลื้อยบ่ทำเดโช	แซมข้า
พิชน้อยหยิ่งโยโส	แมลงป่อง
ชูแต่หางเองอ้า	อวดอ้างฤทธิ์

๑. สรุปความรู้และข้อคิดได้ว่า _____

๒. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน เป็นการวิเคราะห์ลักษณะดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน โดยใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง ถ้อยคำ กถา กวี และแสวงหาเหตุผลเพื่อประเมินคุณค่าของวรรณคดีอย่างมีเหตุผล

การอ่านหนังสือหรือเรื่องราวต่าง ๆ อย่างพินิจพิเคราะห์จะทำให้ประจักษ์ในคุณค่า รวมทั้งสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านยิ่งขึ้น คุณค่าของเรื่องที่อ่านแบ่งกว้าง ๆ ได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

การที่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้น ทำให้มีปัญญาแตกฉานทั้งด้านวิชาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เท่าทันคนและอื่น ๆ

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ศิลปะในการประพันธ์และความงามทางภาษา เป็นการใช้คำให้เกิดความงาม ความไพเราะทางภาษา ผู้อ่านสามารถซาบซึ้งในความหมายของคำ เห็นภาพเคลื่อนไหว เกิดภาพพจน์จินตนาการตามอารมณ์และความนึกคิดต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกโศกเศร้า สะเทือนใจ โกรธ ตลกขบขัน เป็นต้น

๓. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

เรื่องราวที่อ่านจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม คติชีวิต คำสั่งสอน คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นอยู่ ประวัติศาสตร์ การเมือง อาหารการกิน สอดแทรกไปกับการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมในอดีต ช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิตความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น และงานเขียนที่ดีจะช่วยจรรโลงสังคมได้ด้วย

๔. คุณค่าด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การที่ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากวรรณคดีและประสบการณ์จาก เรื่องที่อ่าน ไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

ข้อคิด หมายถึง ประเด็นชวนคิด คติที่เป็นประโยชน์

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน หลังจากอ่านเรื่องนั้น ๆ ได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจะนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

การค้นหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือ ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ เป็นวรรณคดีคำสอนที่แฝงไปด้วยสุภาษิต มุ่งหมายให้เป็นเครื่องเตือนสติแก่ผู้อ่าน และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีเนื้อหาสาระสำคัญกล่าวถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งความเป็นไปของโลก ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา เช่น ธรรมชาติของมนุษย์ คุณค่าของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ แนวทางการดำเนินชีวิตเรื่อง เช่น การเลือกคบคน การวางตัวในสังคม เป็นต้น

ข้อคิดของโคลงโลกนิติ โคลงแต่ละบทจะมีข้อคิดที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา และกล่าวสอนแบบนัย (ความหมายแฝงและความหมายเชิงเปรียบเทียบ)

การใช้อุปมาในโคลงโลกนิติ อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยที่ทั้งสองสิ่งนั้นมีสภาพที่แตกต่างกัน แต่มีลักษณะเด่นร่วมกัน เช่น ผิวของเธอร่าวกกับสำลี จมูกของเพิงพอเหมือนลูกชมพู ซึ่งทั้งสองประโยคมีการใช้คำสำคัญในการเปรียบเทียบ โดยในประโยคแรกใช้คำว่า “ร่าวกกับ” และประโยคที่สองใช้ คำว่า “เหมือน” ดังนั้น คำสำคัญที่มักใช้เปรียบเทียบ ได้แก่ **ดุจ ดัง ร่าวกกับ เปรียบ เสมือน พ่าง เพียง ประดุจ เฉก เช่น เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง** เป็นต้น

ตัวอย่าง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ

ปลาร้าพันห่อด้วย	ใบคา
ใบก็เหม็นคาวปลา	คละคลุ้ง
คือคนหมู่ไปหา	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง	เฟื่องให้เสียพงศ์

๑. **ด้านเนื้อหา** คือ สอนเรื่องการเลือกคบเพื่อน เราไม่ควรคบคนพาล เพราะคนพาลจะชักชวนเราไปทำในสิ่งที่ผิด ทำให้เสียชื่อเสียงแก่วงศ์ตระกูล เราควรเลือกคบคนดี เพราะคนดีจะชักชวนเราไปทำแต่สิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ ดังคำกล่าวที่ว่า “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล”

๒. **ด้านวรรณศิลป์** คือ การใช้คำเปรียบเทียบหรืออุปมาโวหาร ซึ่งใช้คำว่า “ปลาร้า” เปรียบเทียบได้กับ “คนพาล, คนเกเร” ทำให้เกิดความงามทางภาษาอย่างหนึ่ง

๓. **ด้านสังคมและวัฒนธรรม** คือ แทรกวิถีชีวิตของคนสมัยก่อน โดยพ่อแม่มักสอนให้ลูกเลือกคบคนดีเป็นมิตร เพราะถ้าคบคนพาลก็就会被ชักจูงไปทำในเรื่องเลื่อมเสีย ทำให้เสียหายแก่วงศ์ตระกูล

๔. **ด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน** คือ หากเราอยู่ในสังคมที่มีทั้งคนดีและคนไม่ดี จะต้องรู้จักแยกแยะคนดีและคนไม่ดีให้ได้ และรู้จักเลือกคบคนดีเป็นมิตร ไม่คบคนที่มีนิสัยพาล หรือนิสัยเกเร

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกโคลงโลกนิติที่สนใจ ๑ บท แล้วเขียนอธิบายคุณค่าและข้อคิด
จากโคลงโลกนิติบทนั้น

.....

.....

.....

.....

๑. ด้านเนื้อหา คือ.....

.....

๒. ด้านวรรณศิลป์ คือ.....

.....

๓. ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ.....

.....

๔. ด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สำนวนเปรียบเทียบ หมายถึง ถ้อยคำที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ กินความกว้างหรือลึกซึ้ง นำมาใช้ให้มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น หรืออาจจะมีมีความหมายเปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมาก คมคาย ลึกซึ้งกินใจ ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ จะต้องใช้ให้ถูกต้อง ตรงตามความหมาย และเชื่อมโยงให้เข้ากับเนื้อหาของโคลงโลกนิติ สิ่งสำคัญจะต้องใช้ให้ถูกต้องตามสถานการณ์ เหตุการณ์ และจะต้องเปรียบเทียบอย่างมีกาลเทศะ และมีมารยาท

โคลงโลกนิติ เป็นบทร่ายกรองที่มีคุณค่าและคำสอนแก่ผู้อ่าน สามารถนำคุณค่า คำสอน และข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากคำสอนที่ได้แล้ว โคลงโลกนิตียังแทรกความรู้เกี่ยวกับสำนวนไทยไว้ โดยเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อคิดกับสำนวนไทยอย่างสัมพันธ์กัน

ตัวอย่าง

ปลาร้าพันห่อด้วย	ใบคา
ใบกั้หมื่นคาวปลา	คละคลุ้ง
คือคนหมู่ไปหา	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง	เฟื่องให้เสียพงศ์

สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ คบคนพาลพาลพาไปหาผิด
อธิบายได้ว่า การที่เราคบคนพาล คนพาลมักชักชวนเราไปในทางที่ผิด และทำให้เสื่อมเสียถึงวงศ์ตระกูลของตนเอง

ใบงานที่ ๖ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกสำนวนเปรียบเทียบที่สัมพันธ์กับโคลงโลกนิติ ตามที่กำหนดให้

อย่างชาวชนเรียบร้อย	ดูดี
ภายนอกหมดใสสี	เปรียบฝ่าย
กินสัตว์เสพปลา มี	ชีวิต
เผลอเช่นชนชาติร้าย	นอกนั้นนวลงาม

มือถือสาก ปากถือศีล

มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

ใบพ้อพันห่อหุ้ม	กฤษณา
หอมระรวยรสพา	เปรศด้วย
คือคนเสพเสนาหา	นักปราชญ์
ความสุขซาบถุ่ม้วย	ดุษฎีกลิ่นหอม

หน้าเนื้อใจเสือ

คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

นาคีมี่พิษเพียง
เลื้อยบ่ทำเดโซ
พิษน้อยหยิ่งโยโส
ชูแต่หางเองอ้า

สุริโย
แหล่ฆ่า
แมลงปอง
อวดอ้างฤทธิ์

คมในฝัก

ดาบสองคม

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ_____

๒. อธิบายได้ว่า_____

กบเกิดในสระใต้
ฤาห่อนรัฐสมาลัย
ภุมราอยู่ไกลสถาน
บินโบกมาค้อยค้อย

บัวบาน
หนึ่งน้อย
นับโยชน์ก็ดี
เกลือกเกล้าเสาวคนธ์

ใกล้เกลือกินต่าง

ช่างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ_____

๒. อธิบายได้ว่า_____

รู้�้อยว่ามากรู้ กลกบเกิดอยู่ใน ไปเห็นชลไกล ชมว่าน้ำบ่อน้อย	เรึงใจ สระจ้อย กลางสมุทร มากล้าล็กเหลือ
กบในกะลาครอบ	ช้างตายทั้งตัวเอาใบบัวมา

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ_____

๒. อธิบายได้ว่า_____

ผลเตือเมื่อสุกไซ้รู้ ภายนอกแดงดูฉ้น ภายในย้อมแมลงวัน จุดดั่งคนใจร้าย	มีพรรณ ชาดบ้าย หนอนบ่อน นอกนั้นดูงาม
ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง	ปากว่าตาขยิบ

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ_____

๒. อธิบายได้ว่า_____

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนขยายความเข้าใจจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นประกอบเรื่องนั้นอย่างมีเหตุผล

หลักการเขียนแสดงความคิดเห็น

๑. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะเขียนให้เข้าใจ ชัดเจน แจ่มแจ้ง
๒. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
๓. ควรเขียนในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะ
๔. มีมารยาทในการเขียน เขียนด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช้อภัยคำรุนแรง
๕. ควรเขียนแบบร่างก่อน ตรวจสอบปรับปรุงสำนวนภาษา รวมทั้งเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

ตัวอย่างการเขียนแสดงความคิดเห็น

ความแห้งแล้งเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ตัดต้นไม้ ทำลายป่า จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ทรัพยากรธรรมชาติก็สูญหายไป แต่เดิมโลกของเรามีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ แต่ตอนนี้โลกเราเปลี่ยนไปมาก ทรัพยากรที่เราเห็นกันอยู่นั้นค่อย ๆ ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ถ้ามนุษย์ทุกคนหมั่นอนุรักษ์น้ำ อนุรักษ์ป่าไม้ และอนุรักษ์ทรัพยากร ภัยแล้งก็ยากจะมาเยือน มนุษย์ทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงโลกโดยแยกขยะรีไซเคิล ปลุกต้นไม้ ไม่ทิ้งขยะลงในลำธาร ไม่ฆ่าสัตว์ สิ่งเหล่านี้ก็พอจะช่วยโลกของเราได้

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโคลงโลกนิติที่กำหนดให้

อย่างชาวชนเรียบร้อย ดุติ
ภายนอกหมดใสสี เปรียบฝ้าย
กินสัตว์เสพปلامي ชีวิต
เฉกเช่นชนชาติร้าย นอกนั้นนวลงาม

ข้อความการเขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็น

อวดอ้างฤทธิ์

**ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕**

การพูดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู

การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา ถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ การพูดรายงานยังอาจพูดเพื่อนำเสนอ ทฤษฎี นำเสนอวิธีการหรือนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ก็ได้

หลักการพูดรายงาน

๑. เริ่มพูดด้วยการกล่าวนำ เช่น ทักทายผู้ร่วมงาน บอกจุดประสงค์ของการพูด รายงาน
๒. ควรพูดให้ชัดเจนออกเสียงถูกต้อง เสียงดังพอประมาณ น้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง
๓. รายงานเรื่องตามลำดับเนื้อหา ลำดับขั้นตอน หรือลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง และต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ควรมีแหล่งอ้างอิงเพื่อความน่าเชื่อถือ และควรทำความเข้าใจ เนื้อหาให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการอธิบายและตอบข้อซักถาม
๔. มีบุคลิกภาพที่ดี ยืน หรือนั่งอย่างสง่างาม
๕. รักษาเวลาในการพูดตามที่กำหนด ไม่พูดยืดเยื้อวาทวน
๖. เมื่อพูดรายงานจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือแสดงความคิดเห็น
๗. กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำชมเชย หรือข้อคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ

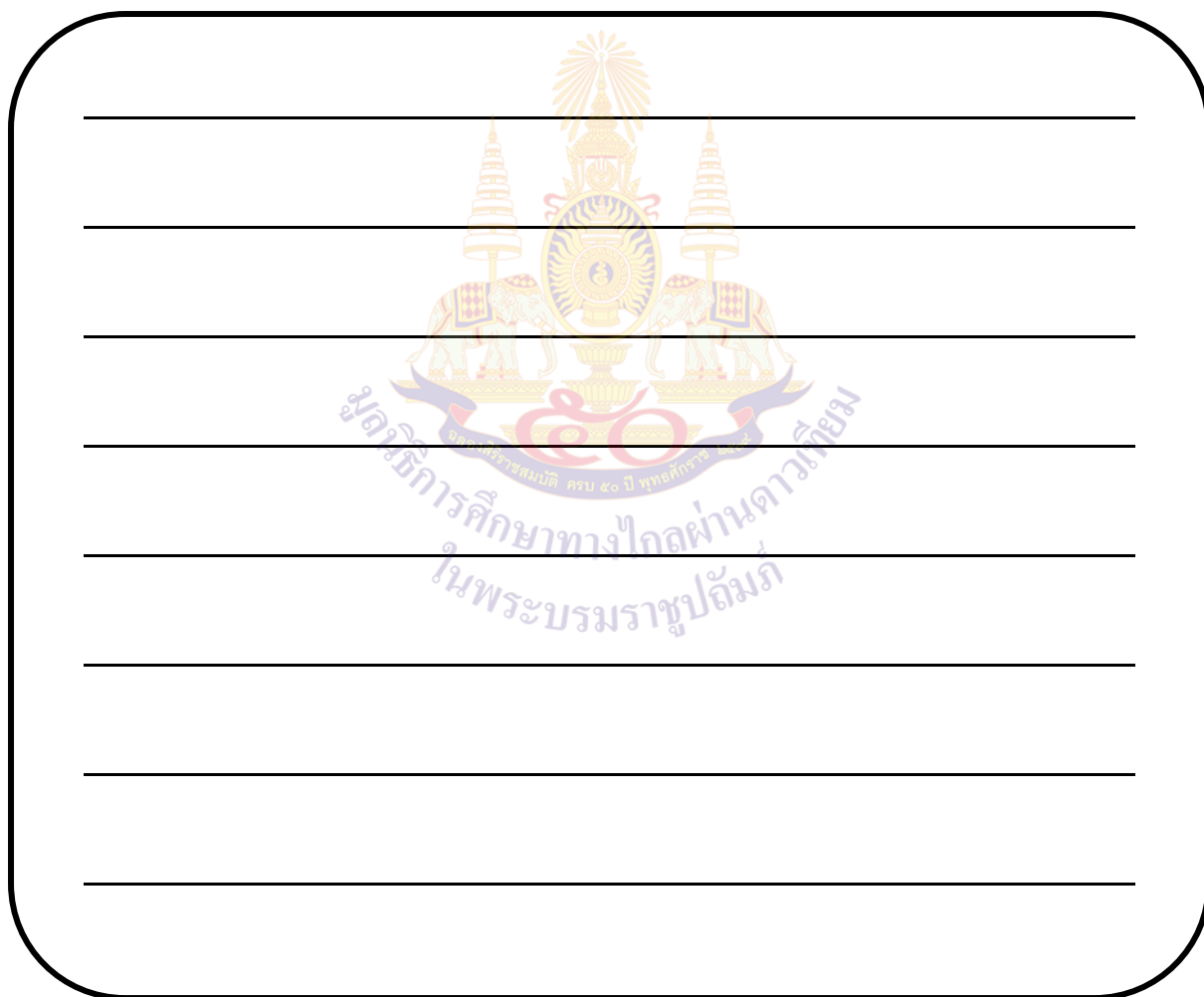
ข้อควรปฏิบัติในการพูดรายงาน

๑. พูดเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ เป็นข้อ ๆ ชัดเจน ตรงประเด็น
๒. อาจมีอุปกรณ์ประกอบการพูดรายงาน เช่น เอกสาร รูปภาพ แผนผัง แผนภูมิ
๓. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องทั้งหมดเป็นอย่างดี
๔. มีท่าทางประกอบการพูดที่เป็นธรรมชาติเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลาย
๕. ใช้เวลาให้พอเหมาะ ถ้ามีการกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้า ต้องรู้จักรักษาเวลา
๖. ควรหลีกเลี่ยงภาษาที่ไม่สุภาพเพื่อให้เกียรติผู้ฟัง

ใบงานที่ ๘ เรื่อง แบบร่างการถอดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การถอดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการถอดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู แล้วฝึกพูด
 รายงานหน้าชั้นเรียน

เรื่อง _____

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู

ประเภทเรื่องที่ฟังและดู ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ สื่อโฆษณา สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น เพลง เรื่องเล่า ข่าวสาร ปาฐกถา และสุนทรพจน์

หลักการฟังและการดูอย่างสร้างสรรค์

๑. มีความพร้อมและมีการเตรียมตัวในการฟังและดู
๒. ตั้งใจและมีสมาธิในการฟังและการดูให้ตลอดเรื่อง
๓. ฟังและดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย
๔. เลือกฟังและดูในสิ่งที่ควรดู และเหมาะสม ไม่ขัดต่อระเบียบประเพณี กฎหมาย ศีลธรรมและเกิดเสริมงคลแก่ตัวเอง ไม่ฟังและดูสิ่งที่ทำให้จิตใจตกต่ำ เศร้าหมอง หรือตกอยู่ในอำนาจของกิเลสฝ่ายต่ำ
๕. เข้าใจความหมายของคำ สำนวน ประโยค และข้อความที่ดูหรือฟัง
๖. จับประเด็นสำคัญให้ได้ ว่าผู้พูดต้องการสื่ออะไร สารสำคัญของเรื่องที่ได้ฟังคืออะไร แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้
๗. สรุปใจความสำคัญ ขั้นสุดท้ายของการฟังและดูเพื่อจับใจความสำคัญก็คือสรุปให้ได้ว่า **เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร**
๘. ใช้วิจารณ์ญาณในการฟัง ประเมินสิ่งที่ได้ฟังว่ามีประโยชน์หรือไม่ ถ้าเป็นสิ่งที่ดีก็นำไปใช้ประโยชน์
๙. สามารถจับบันทึกประเด็นสำคัญไว้ เพราะอาจหลงลืมได้

มารยาทในการฟังและดู

๑. ฟังและดูด้วยความสงบ เพราะจะช่วยให้มีสมาธิมากขึ้น
๒. ฟังและดูด้วยความตั้งใจ และจดบันทึกประเด็นสำคัญ
๓. ปรบมือแสดงอาการ เมื่อประทับใจ
๔. มองหน้าและสบตาของผู้พูด
๕. เมื่อมีข้อสงสัย ควรยกมือถามหลังผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม และไม่ควรถามแทรก
๖. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นขณะฟัง
๗. ไม่ควรแสดงท่าทาง สีหน้า เมื่อไม่พอใจผู้พูด หรือไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง หัวเราะเสียงดัง นั่งกระดิกเท้า
๘. ตั้งใจฟังและดูเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ควรลุกเดินหนีออกจากที่ประชุม
๙. ไม่ควรเดินเข้าเดินออกขณะที่ผู้พูดกำลังพูด หากจำเป็นต้องทำความเคารพก่อน

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณและวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด

โฆษณาน่าสนใจซื้อสินค้าหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

โฆษณานี้ขายเกี่ยวกับอะไร

.....

.....

ชื่อโฆษณา

.....

การใช้ภาษาเป็นอย่างไร

.....

.....

ข้อคิดที่ได้รับคืออะไร

.....

.....

.....

โฆษณาน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมสะท้อนชีวิตข้อคิดสอนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมสะท้อนชีวิตข้อคิดสอนใจ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของวรรณกรรม

วรรณกรรม ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายไว้ว่า น. งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้ว และร้อยกรอง

สรุปความหมายของ “วรรณกรรม” หมายถึง งานเขียนทั่วไป ที่แต่งขึ้นตามความรู้ ความคิด ความคิดเห็น หรือตามจินตนาการ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ นวนิยาย เรื่องสั้น เทคนา คำสอน รวมถึงวรรณคดีด้วย

ประเภทของวรรณกรรม มีดังนี้

๑. วรรณกรรมสารคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งความรู้ ความคิด ประสพการณ์แก่ผู้อ่านซึ่งอาจใช้รูปแบบร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ได้ เช่น หนังสือวิชาการ ตำราเรียน ตำราอาหาร บทความ ฯลฯ

๒. วรรณกรรมบันเทิงคดี หมายถึง วรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานบันเทิงแก่ผู้อ่าน จึงมักเป็นเรื่องที่มีเหตุการณ์และตัวละคร เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ ฯลฯ

ชนิดของวรรณกรรมไทย แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

๑. วรรณกรรมร้อยกรอง คือ ลักษณะงานเขียนที่ใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย คล้องจองกัน มีสัมผัสบังคับตามฉันทลักษณ์ เช่น พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน สังข์ทอง รามเกียรติ์ ฯลฯ โดยจะใช้คำประพันธ์หลายประเภท เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ในการแต่ง

๒. วรรณกรรมร้อยแก้ว คือ งานเขียนแบบความเรียง หรือ เรียงความ ที่ไม่ใช่ภาษาคล้องจอง เช่น บทความ นิทาน เพลง เรื่องสั้น นิยาย

หลักการสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านวรรณกรรม

๑. อ่านเรื่องทั้งหมดให้เข้าใจและค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง
๒. อ่านอีกครั้งดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. อ่านเพิ่มอีกจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น
๔. สรุปใจความสำคัญเพียงใจความเดียวของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียด ด้วยภาษาตนเอง
๖. ทบทวนการเขียนสรุปอีกครั้งเพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไข

ตัวอย่างการสรุปข้อคิดจากนิทาน

นิทานพื้นบ้านเรื่องพิกุลทอง

นานมาแล้ว มีหญิงหม้ายนางหนึ่งมีลูกสาวอยู่สองคน คนโตชื่อ “มะลิ” รูปร่างหน้าตาและนิสัยเหมือนแม่ คนรองชื่อ “พิกุล” มีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณดี นิสัยงามเหมือนพ่อซึ่งตายไปแล้ว หญิงหม้ายผู้เป็นแม่รักมะลามากกว่าพิกุล เนื่องจากมะลิมีลักษณะหน้าตาเหมือนนาง ดังนั้นจึงมักแกล้งใช้พิกุลให้ทำงานหนัก ส่วนมะลินั้นให้ทำเพียงงานเบา ๆ พิกุลไปตักน้ำจากลำห้วยเดินผ่านต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง พิกุลได้พบหญิงชราเฒ่าอยู่ที่ใต้ต้นไม้ หญิงชรากล่าวกับพิกุลว่า “ขอน้ำให้คนแก่ดื่มแก้กระหายสักหน่อยได้ไหมจ๊ะ” พิกุลสงสารจึงเต็มใจให้หญิงชราผู้นี้ดื่มน้ำที่ตนตักมา เมื่อดื่มน้ำเสร็จแล้ว นางจึงเล่าความจริงให้ฟังว่า ที่แท้แล้วนางเป็นนางไม้หรือรุกขเทวดาแปลงกายมา และเพื่อตอบแทนที่พิกุลมีน้ำใจ นางจึงจะให้พรตอบแทนโดยให้มียอดดอกพิกุลทองร่วงออกมาจากปากทุกครั้งเวลาที่พิกุลพูด ครั้นเมื่อพิกุลกลับถึงบ้าน หญิงหม้ายผู้เป็นแม่ก็ดุว่าว่าที่พิกุลไปตักน้ำเสียนาน แต่พอพิกุลอ้าปากพูดตอบแม่ ยอดดอกพิกุลทองที่สวยงามก็ร่วงออกมาจากปาก และร่วงออกมาทุกครั้งเวลาที่พิกุลพูด หญิงหม้ายเห็นดอกพิกุลทองซึ่งเป็นทองจริง ๆ มีสีเหลืองอร่ามร่วงออกมาจากปาก ก็เกิดความโลภ อยากได้ทองมาก ๆ จึงบังคับให้พิกุลพูดอยู่ตลอดเวลา เมื่อพูดนานเข้า พิกุลก็เริ่มเจ็บคอเสียงแหบแห้ง ดอกพิกุลก็ร่วงออกมาน้อยลง หญิงหม้ายเห็นดอกพิกุลทองออกมาน้อยลงจึงให้มะลิลูกสาวคนโตไปตักน้ำที่ลำห้วยเหมือนกับที่พิกุลเคยทำแล้วได้พรจากหญิงชรา เมื่อมะลิไปที่ต้นไม้ใหญ่มะลิกลับพบหญิงสาวสวยคนหนึ่งมาขอน้ำดื่ม ฝ่ายมะลิเห็นว่าไม่ใช่หญิงชราอย่างที่พิกุลบอก มะลิจึงไม่ให้น้ำดื่ม และยังพูดจาหยาบคายต่อหญิงสาวผู้นั้นอีกด้วย ดังนั้นแทนที่หญิงสาวสวยหรือนางไม้จะให้พรเหมือนที่นางให้แก่พิกุล นางกลับสาปมะลิแทน เมื่อมะลิกลับมาบ้าน หญิงหม้ายผู้เป็นแม่ก็บังคับให้มะลิพูดมาก ๆ เพื่อจะได้ทองเยอะ ๆ แต่แทนที่จะมีทองร่วงออกมาจากปากมะลิ กลับกลายเป็นกิ้งกือไส้เดือนร่วงออกมาแทน หญิงหม้ายเห็นอย่างนั้นก็โกรธมาก หันไปหาว่าพิกุลพูดหลอกลวงในเรื่องที่เล่าว่าไปได้พรจากหญิงชรา เป็นเหตุให้มะลิโดนสาป แล้วนางก็ตรงเข้าทำร้ายพิกุล พิกุลทนไม่ได้จึงหนีออกจากบ้านเข้าไปในป่า ระหว่างทางนางพิกุลโชคได้พบกับพระพิชัยมงกุฎขี่ม้าผ่านมาพอดี พระพิชัยมงกุฎเห็นพิกุลมีรูปโฉมสวยงามและลักษณะกิริยาเรียบร้อยก็นึกรัก จึงพาพิกุลเข้าไปอยู่ด้วยกันในพระราชวังครองคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีพระโอรสสองพระองค์

วันหนึ่งพระพิชัยมงกุฎ นางพิกุลและพระโอรสทั้งสองได้เสด็จออกประพาสลำน้ำ มีนางยักษ์ตนหนึ่งแอบซุ่มดูขบวนเรือของเจ้าเมืองอยู่อยากได้พระพิชัยมงกุฎมาเป็นคู่ครองของตน จึงแปลงกายเป็นดอกบัวขึ้นกลางน้ำ ทำให้นางพิกุลเกิดความหลงใหลใคร้อยากได้ไว้เชยชม จึงสั่งให้ทหารไปเด็ดมาให้ แต่ก็ไม่สำเร็จ ไม่มีใครสามารถเด็ดได้ นางพิกุลจึงไปเด็ดดอกบัวด้วยตัวเอง นางยักษ์ในคราบของดอกบัวก็ดึงแขนนางพิกุลจมดิ่งลงไปใต้น้ำทันที นางยักษ์ได้ถอดเอาเครื่องทรงของนางพิกุลมาสวมใส่แทน และสาปนางพิกุลให้กลายเป็นชะนี พอพระพิชัยมงกุฎเห็นนางพิกุลตัวปลอมโผล่ขึ้นมาจากน้ำก็รีบรับขึ้นเรือทันที แต่ลูกทั้งสองของนางพิกุลคือพระยมยศและพระลักษณวงศ์ซึ่งยังเล็กอยู่ จำได้ว่าไม่ใช่แม่ของตน เพราะแม่ของตนนั้นเวลาพูดจะต้องมีดอกพิกุลทองร่วงลงมาจากปาก เด็กน้อยทั้งสองคนจึงไม่ยอมเข้าไปใกล้ นางพิกุลตัวปลอม แต่กลับเข้าไปที่ชะนีตัวที่เกาะอยู่บนกิ่งไม้แล้วบอกว่านั้นคือแม่ของตน ทำให้พระพิชัยมงกุฎโกรธมาก พอพ้นสายตาพระพิชัยมงกุฎ นางยักษ์ในคราบนางพิกุลทั้งหยิกทั้งตีเด็กทั้งสองคนจนเขียวช้ำระบมไปทั้งตัว ส่วนชะนีตัวนั้นยังคงติดตามเรือไปตลอดเพื่อหาทางแก้คำสาป เพราะนางยักษ์ได้สาปไว้ว่านางพิกุลในร่างชะนีจะพ้นคำสาปได้ก็ต่อเมื่อต้องเอาเลือดของนางยักษ์มารดหัวจึงจะกลับร่างเดิมได้ นางยักษ์ได้ร้ายมนต์เสน่ห์ให้พระพิชัยมงกุฎหลงใหล ยุยงให้โกรธเกลียดลูกทั้งสองคน ถึงกับมีรับสั่งว่า ถ้าหากเห็นว่าชะนีนั้นเป็นแม่ ก็จงอยู่กับชะนีตัวนั้นก็แล้วกัน แล้วทั้งลูกทั้งสองคนไว้กับนางชะนีที่ไต่ต้นไม้ แล้วพระพิชัยมงกุฎก็เสด็จกลับเมืองไปพร้อมด้วยนางยักษ์ที่แปลงเป็นนางพิกุล ต่อมาลูกของนางพิกุลได้เจริญเติบโตเป็นหนุ่มโดยการเลี้ยงดูของนางพิกุลในร่างชะนี เด็กหนุ่มทั้งสองได้ฝึกฝนวิชาการต่อสู้จนเก่งกาจสามารถ จึงคิดจะกลับไปฆ่านางยักษ์ทิ้งเสีย ทั้งสองจึงเดินทางกลับเมืองพร้อมกับนางชะนี เมื่อความจริงถูกเปิดเผย นางยักษ์ในร่างแปลงจึงยอมปรากฏร่างที่แท้จริงออกมา มนต์เสน่ห์ที่ครอบคลุมจิตใจของเจ้าเมืองอยู่ก็คลายออก เมื่อเจ้าเมืองได้เห็นร่างนางยักษ์ถึงกับเป็นลมล้มพับไป ลูกของนางพิกุลทั้งสองคนจึงเข้าต่อสู้กับนางยักษ์ในที่สุดนางยักษ์บาดเจ็บและถูกจับได้ ลูกของนางพิกุลจึงนำเลือดของนางยักษ์ไปรดหัวของนางชะนี นางชะนีจึงคืนร่างกลับเป็นนางพิกุล แล้วปล่อยตัวนางยักษ์ไป ทั้งหมดจึงกลับมาอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ข้อคิด

๑. การไปตำว่าผู้อื่นด้วยถ้อยคำที่หยาบคายย่อมก่อศัตรู
๒. ความอาฆาตพยาบาทจองเวรกัน นำมาซึ่งความทุกข์และความวิบัติแก่ตนเอง
๓. นิทานเรื่องนี้ ทำให้เกิดสำนวนว่า “กลัวดอกพิกุลร่วง” หมายความว่า
ถามอะไรก็นิ่ง ไม่ตอบหรือไม่พูด

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมสะท้อนชีวิตข้อคิดสอนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมสะท้อนชีวิตข้อคิดสอนใจ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมที่สนใจ ๑ เรื่อง
เป็นแผนภาพความคิด

การสรุปความรู้
.....
.....
.....

ประเภทของเรื่องที่อ่าน
.....

แหล่งที่มา/แหล่งค้นคว้า
.....

ชื่อเรื่อง.....
.....

การนำข้อคิดไปใช้ในการดำเนินชีวิต
.....
.....
.....

วรรณกรรมนี้สะท้อนชีวิตอย่างไร
.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง วิถีชีวิตไทย
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งจับประเด็นสำคัญหรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือข้อคิดของเรื่อง โดยใจความสำคัญจะเป็นข้อความที่ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ไว้ทั้งหมด

การอ่านจับใจความมักเป็นการอ่านในใจเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องมีสมาธิในการอ่าน จะต้องค้นหาข้อคิด เพื่อให้ได้รับประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการอ่านมากขึ้น

การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน บทความ วรรณคดี วรรณกรรม นิทานต่าง ๆ บทโฆษณา เรื่องสั้น หรือข้อความที่มีขนาดยาว นอกจากจะต้องเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องแล้ว ควรฝึกความสามารถในการอ่านเพิ่มเติม ดังนี้

- การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
- การระบุมารู้และนำข้อคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต

หลักพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. ทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อเรื่อง เพราะจะทำให้เรารู้ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เป็นไปในแนวทางใด จะช่วยให้เราคาดการณ์เรื่องได้
๓. อ่านเรื่องราวอย่างละเอียด และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๔. เมื่ออ่านจบควรตั้งคำถามว่า **“ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”**
๕. นำสิ่งที่สรุปได้จากการอ่านมาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเองเพื่อให้เข้าใจง่าย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

- การขีดเส้นใต้
- การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ
- การบันทึกย่อ เป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี ผู้ที่ย่อควรย่อ

ด้วยสำนวนภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

เนื้อเรื่องย่อ วิถีชีวิตไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง วิถีชีวิตไทย
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เนื้อเรื่องย่อ “วิถีชีวิตไทย”

นกมองดูพ่อที่สวมเสื้อพระราชทานแขนยาวสีครีม และแม่ที่แต่งชุดไทยจิตรลดา สีเหลืองนวลด้วยความชื่นชม ทั้งพ่อและแม่แต่งตัวเป็นพิธีการ เพราะต้องไปร่วม พิธีสำคัญของบ้านเมือง คือ งานบายศรีสู่ขวัญที่ทางจังหวัดจัดขึ้น เพื่อรับเสด็จกษัตริย์ และพระราชินีจากต่างแดน พระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากพ่อเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ จึงต้องรับผิดชอบการจัดงาน แม่เองก็ช่วยทำ บายศรี แม่ได้ทุกอย่างจนจะไม่มีโอกาสได้ทำ แต่ก็ทำหน้าที่ถ่ายรูปร่วมกับแม่คู่กัน หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเก็บไว้เป็นที่ระลึก บ้านของนกเป็นครอบครัวใหญ่ ตากับยาย มีลูกหลายคน ลูกคนไหนแต่งงานแล้วก็แยกออกมาปลูกบ้าน ใหม่ในบริเวณเดียวกัน นกเป็นหลานสาวคนโต และยังมีน้องซึ่งเป็นลูกของน้ำอึก ๒ คน คือ ตอกกับแต็ก สามคนพี่น้องชอบไปอยู่บ้านตายาย ทั้งสองท่านใจดีรักหลาน แต่ก็ไม่ตามใจจนเกินไป เพราะคือคิดว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ตากับยายเป็นที่เคารพนับถือของผู้คน ในละแวกนั้น เพราะใจดี ไม่ว่าใครมีปัญหาอะไร ท่านก็ช่วยเหลือรับเป็นธุระให้เสมอ โดยให้เหตุผลว่าคนเราต้องช่วยเหลือกันเหมือน “น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า” ทุกคนในครอบครัว มีความสุข เมื่อรู้ว่าน้ำกระปุกน้องสาวคนเล็กของแม่จะแต่งงานกับน้ำวิชญ์ ซึ่งคบหาดูใจ กันมานาน ตากับยายดีใจที่ลูกสาวจะได้เป็นฝั่งเป็นฝา ยายสอนหลานสาวว่า ลูกผู้หญิง ต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่ปล่อยตัวไปกับใคร ๆ ก่อนวันแต่งงาน พ่อรู้ว่าตายายจะไปหา หลวงตาป่วนที่วัดนอกเมือง เพื่อให้ท่านดูฤกษ์ยาม วันมงคลจัดงานแต่งงาน หลาน ๆ ก็ ขอดำไปด้วย ในวันแต่งงาน ตอนเช้ามีพิธีหมั้น ตามมาด้วยพิธีหลั่งน้ำพระพุทธมนต์ และประสาธพร ตอนเย็นมีงานฉลองมงคลสมรสที่บ้าน เชิญแขกเหรื่อไม่มากนัก เพราะน้ำวิชญ์กับน้ำกระปุกถือหลักประหยัด ทั้งสองคนได้จดทะเบียนสมรส เพื่อยืนยัน

ว่าเป็นการแต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย ช่วงใกล้จะเข้าพรรษา น้ำป๊อก ซึ่งเป็นน้องคนสุดท้องจะบวช จริง ๆ แล้ว น้ำป๊อกต้องการจะบวชมานานแล้ว แต่ยังจัดเวลาไม่ได้ เพราะประเพณีไทยแต่โบราณถือเป็นหน้าที่ของผู้ชายไทยที่นับถือพระพุทธศาสนา เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ควรจะบวชเรียน เพื่อได้ศึกษา และปฏิบัติธรรม รวมทั้งเป็นการทดแทนพระคุณบิดามารดา วันงาน น้ำป๊อกเข้าไปกราบเท้าลาบวชกับตายาย ยายถึงกับน้ำตาไหล ขณะที่ตาลูบหัวลูกชายด้วยความดีใจ พิธีบวชจัดขึ้นอย่างเรียบง่าย เมื่อเสร็จพิธี หลวงน้ำป๊อกห่มจีวรสีเหลืองดูงามจับตา ดูนั่งสงบสำรวม ทุกคนกราบพระด้วยความรู้สึกอึ้งอัมม ปลื้มปิติในผลบุญกันถ้วนหน้า

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง วิถีชีวิตไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง วิถีชีวิตไทย
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญเรื่อง วิถีชีวิตไทย และตอบคำถาม พร้อมเขียน
แสดงความคิดเห็นจากเรื่องอย่างมีเหตุผล

๑) เพราะเหตุใด พ่อกับแม่ของนกจึงแต่งกายด้วยชุดไทยที่เป็นพิธีการทั้งคู่

๒) ตากับยายใจดี รักหลาน แต่ก็ไม่ตามใจ เพราะท่านทั้งสองถือคติว่าอย่างไร

๓) ขนมหวานที่ตาชอบมากที่สุด คืออะไร

๔) ตาและยายเป็นผู้ใหญ่ใจดี ใครมาขอความช่วยเหลือก็ช่วยเหลือ โดยไม่คำนึงถึงความ
เหน็ดเหนื่อย เพราะยายมีเหตุผลว่าอย่างไร

๕) สำนวนที่ว่า “เป็นฝิ่งเป็นปลา” ใช้กับวัฒนธรรมประเพณีใด

๖) การหาฤกษ์ยามที่เหมาะสมก่อนการทำพิธีต่าง ๆ ตามความเชื่อทำกันเพราะอะไร

๗) ความสมบูรณ์ที่สุดของการแต่งงานอยู่ที่พิธีการใด

๘) วัตถุประสงค์ของการบวชของลูกผู้ชายที่มีอายุครบ ๒๐ ปี คืออะไร

๙) นักเรียนคิดว่า เมื่อลูกชายมากราบเท้าพ่อแม่เพื่อลาบวช พ่อและแม่จะมีความรู้สึกอย่างไร

๑๐) ในบทเรียนนี้ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีอะไรบ้าง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การเขียนคำอวยพร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การเขียนคำอวยพร
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

“การอวยพร” หมายถึง การให้คำที่แสดงความปรารถนาให้ประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล
การเขียนอวยพร คือ การเขียนอวยพรให้แก่บุคคลต่าง ๆ เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านหรือผู้ให้พรกับผู้รับพร โดยคำนึงถึงโอกาส เช่น วันคล้ายวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ และใช้ถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล เพื่อการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผลและบรรลุตามจุดประสงค์

หลักการเขียนอวยพร

การเขียนอวยพรให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยแนวทางหลักการ ดังนี้

๑. คำนึงถึง “ความเหมาะสม” โดยต้องเหมาะสมระหว่างผู้ให้พรกับผู้รับพร เช่น ผู้ให้พรที่มีอายุอ่อนกว่าผู้รับพร
๒. ผู้ให้พรควรใช้ภาษาให้เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับผู้รับพรที่อาวุโสกว่า “โอกาส” คือ ช่ง ทาง จังหวะ ที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะต้องเขียนให้ถูกต้องกับโอกาส เช่น เนื่องในวันแม่แห่งชาติ
๓. เนื้อหาที่เขียนควรกล่าวถึงอย่าง “สร้างสรรค์” เป็นการแสดงปัญญาของผู้ให้พร ซึ่งคำอวยพรต้องเป็นพรที่สร้างสรรค์ พูดแต่สิ่งที่ดีงาม เช่น ความสุข ความดี ความเจริญ หน้าที่การงาน การเงิน สุขภาพ ความสำเร็จ ความสมหวัง เป็นต้น
๔. “การกล่าวอ้าง” ถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ถ้าเป็นการอวยพรให้กับผู้ที่อาวุโสกว่าควรกล่าวอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสากลโลกหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้รับพรเคารพนับถือ
๕. “การใช้ภาษา” ควรใช้ภาษาที่ดีงาม เหมาะสมกับสถานะและประสบการณ์ของผู้รับพร หากใช้ภาษาไม่ถูกต้องอาจทำให้การสื่อสารอวยพรไม่บรรลุตามจุดประสงค์

การเขียนอวยพรผู้ใหญ่

การเขียนอวยพรผู้ใหญ่ ซึ่งอาจรวมถึงญาติ ครูอาจารย์ ผู้ใหญ่ที่เคารพ ผู้เขียนต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมและมีกาลเทศะ ควรมีการกล่าวอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่บุคคลนั้นเคารพนับถือ และเน้นอวยพรเรื่องสุขภาพ อายุยืน และความสุข ซึ่งเราสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมได้ เช่น

“ในวารดิถีขึ้นปีใหม่ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดดลบันดาลให้คุณย่า ประสบแต่ความสุข สุขภาพพลานามัยแข็งแรง ปราศจากทุกข์โศกโรคภัยทั้งปวง และเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลานตลอดไป”

การเขียนอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

มีโอกาสดำเนินชีวิตมากมายที่เราสามารถเขียนอวยพรถึงกันได้ เช่น วันเกิด งานแต่งงาน วันขึ้นปีใหม่ เขียนขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ ฯลฯ ซึ่งจะต้องเขียนข้อความให้เข้ากับโอกาสและบุคคลคนนั้นด้วย โดยเฉพาะคนที่สนิทมาก ๆ ยิ่งไม่ควรเขียนข้อความอวยพรทั่วไป แต่ควรกล่าวถึงความรู้สึกและความทรงจำที่ดี ซึ่งจะสามารถสร้างความประทับใจให้ผู้รับพรมากยิ่งขึ้น

จะเขียนอวยพรให้ใคร
ควรคำนึงถึงความรู้สึก
ของผู้รับพรด้วยนะคะ
ขอบคุณค่ะ

การเขียนอวยพรเนื่องในโอกาสใดก็ได้

โดยบัตรอวยพรจะต้องระบุประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ชื่อผู้ให้พร
๒. ชื่อผู้รับพร
๓. โอกาสที่เขียน
๔. การสรุป/คำลงท้าย

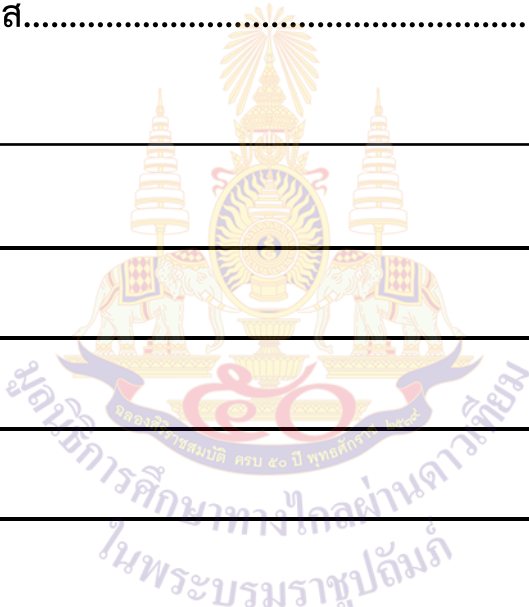
ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง การเขียนคำอวยพร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การเขียนคำอวยพร
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำอวยพรเนื่องในโอกาสใดก็ได้ ๑ โอกาส ตามหลักการเขียน

อวยพรเรื่อง.....

ผู้รับพร.....

เนื่องในโอกาส.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้
ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ					
๒	เขียนอวयพร					
๓	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู					
๔	เขียนสำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ					
๕	สรุปความรู้และข้อคิดจากวรรณกรรมที่อ่าน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบถูกต้องตามข้อกำหนดฉันทลักษณ์

กลอนสุภาพ คือ กลอนที่วรรคหนึ่งมีจำนวนคำระหว่าง ๗ - ๙ คำ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ก่อนอ่านควรศึกษาประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง

๑. **คำศัพท์ยากในบทร้อยกรอง** ต้องศึกษาคำอ่านและความหมายให้เข้าใจก่อน

๒. **รูปแบบของบทร้อยกรอง** ต้องศึกษาประเภทของบทร้อยกรอง จำนวนคำในวรรค

๓. **จังหวะการอ่าน** ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เพราะบทร้อยกรอง ถ้ามี ๗ คำ ให้อ่านเป็น ๒/๒/๓ ถ้ามี ๘ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๒/๓ ถ้ามี ๙ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๓/๓

วิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองมี ๒ วิธี ดังนี้

๑. **อ่านออกเสียงปกติ** คือ อ่านออกเสียงปกติเหมือนกับการอ่านบทร้อยแก้วทั่วไปแต่จะมีการเว้นวรรค และเน้นจังหวะก็สัมผัสตามบทร้อยกรองแต่ละประเภทซึ่งแตกต่างกัน

๒. **อ่านออกเสียงเป็นทำนอง** คือ อ่านให้มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ไพเราะ เสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตามอักขรวิธี

๒. อ่านเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง

๓. น้ำเสียงไพเราะชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากเกินไป
๔. เน้นเสียงแสดงอารมณ์ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

มารยาทในการอ่าน

๑. อ่านด้วยน้ำเสียงสุภาพ เสียงดังพอประมาณ ไม่ตะโกนเสียงดัง
๒. มีท่าทางที่สุภาพในการอ่าน บุคลิกภาพเรียบร้อย สง่างาม
๓. ถ้าเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งหลังตรง ถ้าเป็นการยืน ควรยืนตรงด้วยท่าทางที่สุภาพ
๔. ถ้าเป็นการอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน พร้อมทั้งแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

มวลมนุษย์ผู้เปรี๊ยะ	ปรีชา เชี่ยวแฮ
เพราะใครไผ่ศึกษา	สิ่งรู้
รู้จักผิดชอบหา	เหตุสุด ส่องนา
นี้แหละบุคคลผู้	เพียบด้วยความเจริญ
มวลผู้ชูปรีชา	เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
ผิดชอบกอบไม่เกิ่น	รู้ดำเนินตามเหตุผล
ชื่อว่าปรีชาดี	ผิดชอบมีพิจารณา
ผู้นั้นจักพลันดล	พิพัฒน์พ้นจักพรรณนา
ควรเราผู้เยาว์วัย	จงใส่ใจการศึกษา
อบรมบ่มวิทยา	ปรงปรีชาให้เชี่ยวชาญ
ชั้นนี้จักชื่อว่า	มีปัญญาไม่สมฐาน
ต้องหัดดัดสันดาน	กอบวิจารณ์ใช้ปัญญา
สังเกตตามเหตุผล	ผิดชอบยลด้วยปรีชา
ดังนี้จึงชื่อว่า	มีปัญญาอย่างเพียบเพ็ญ
มีดพรวดหาให้	มีดคมได้มียากเย็น
ถ้าใช้มีดไม่เป็น	ฟันคนเล่นโทษมหันต์
เมื่อใดใช้มีดเป็น	กอบกิจเห็นคุณอนันต์
ปัญญากล่าวมานั้น	เปรียบได้กับกับคัสตรา

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิม กากุณจาชีวะ)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าหาคำศัพท์จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าหาคำศัพท์จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

คำ	ความหมาย
๑. เชี่ยวชาญ	สันทัดชัดเจน, ชำชอง, มีความชำนาญมาก
๒. ถา	ถูให้คม, ลับ
๓. โทษ	ความไม่ดี, ความชั่ว
๔. บ่ม	สั่งสมอบรมให้สมบูรณ์
๕. ปรีชา	ความสามารถ
๖. เปรี๊ยะ	เชี่ยวชาญ, แดกฉาน
๗. พรรณนา	กล่าวให้เป็นเรื่องเป็นราวอย่างละเอียด
๘. พิจารณ์	พิจารณา ตรวจสอบไตร่ตรองโดยใช้ความรู้
๙. พินิจ	ความเจริญ
๑๐. เพียบ	เต็ม, เต็มเปี่ยม
๑๑. มหันต์	มาก
๑๒. ยล	มองดู
๑๓. เยอวัย	อายุน้อย
๑๔. วิทยา	ความรู้
๑๕. ศัสตรา	อาวุธ
๑๖. สมฐาน	สมฐานะ, สมสถานภาพ, เหมาะแก่ความเป็นอยู่
๑๗. สังเกต	ตั้งใจดู, จับตาดู
๑๘. สันดาน	อุปนิสัยที่มีมาแต่กำเนิด
๑๙. เหตุผล	เหตุ, เหตุและผล
๒๐. อนันต์	มากล้น

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าหาคำศัพท์จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าหาคำศัพท์จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ในบทเรียนและอธิบายความหมายของคำศัพท์
 จากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

มวลงมนุษย์ผู้เปรี๊อง	ปรีชา เขียวแฮ
เพราะไครไฝ่ศึกษา	สิ่งรู้
รู้จักผิดชอบหา	เหตุสอด ส่องนา
นี้แหละบุคคลผู้	เพียบด้วยความเจริญ
มวลงผู้ชูปรีชา	เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
ผิดชอบกอบไม่เกิน	รู้ดำเนินตามเหตุผล
ชื่อว่าปรีชาดี	ผิดชอบมีพิจารณา
ผู้นั้นจักพลันดล	พิพัฒน์พันจักพรรณนา
ควรเราผู้เยาว์วัย	จงใฝ่ใจการศึกษา
อบรมบ่มวิทยา	ปรงปรีชาให้เขียวชาญ
ขั้นนี้จักชื่อว่า	มีปัญญาไม่สมฐาน
ต้องหัดดัดสันดาน	กอบวิจารณ์ใช้ปัญญา
สังเกตตามเหตุผล	ผิดชอบยลด้วยปรีชา
ดังนี้จึงชื่อว่า	มีปัญญาอย่างเพียบเพ็ญ
มีดพราธาทินให้	มีดคมได้มียากเย็น
ถ้าใช้มีดไม่เป็น	ฟันคนเล่นโทษมหันต์
เมื่อใดใช้มีดเป็น	กอบกิจเห็นคุณอนันต์
ปัญญากล่าวมานั้น	เปรียบได้กับกับคัสตรา

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิม กาญจนาชิวะ)

๑. คำ..... ความหมาย.....
๒. คำ..... ความหมาย.....
๓. คำ..... ความหมาย.....
๔. คำ..... ความหมาย.....
๕. คำ..... ความหมาย.....
๖. คำ..... ความหมาย.....
๗. คำ..... ความหมาย.....
๘. คำ..... ความหมาย.....
๙. คำ..... ความหมาย.....
๑๐. คำ..... ความหมาย.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากบทร้อยกรอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การถอดความจากบทร้อยกรอง คือ การอธิบายความหมายของคำและเค้าโครงเดิมของบทร้อยกรอง โดยอาจอธิบายจากบทร้อยกรองที่เป็นบทบรรยายหรือพรรณนาโวหาร ทั้งนี้ การถอดความมีประโยชน์คือ ทำให้เข้าใจบทร้อยกรองบทนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น

การถอดคำประพันธ์ต้องอาศัยหลักการดังนี้

๑. รู้ความหมายของคำศัพท์ในเรื่องนั้น ๆ ถูกต้องถ่องแท้
๒. ศึกษาเนื้อหาโดยรวมของเรื่องนั้น ๆ
๓. ถอดความทีละบรรทัด/หรือวรรค โดยคำนึงถึงเรื่องราวก่อนหน้านั้น
๔. ทำความเข้าใจ กับข้อความที่ถอดตั้งไว้
๕. เรียบเรียงข้อความใหม่เหมือนกำลังจะพูดเล่าเรื่องราวนั้นให้ผู้อื่นฟัง

ตัวอย่างการถอดความ

มวลงนุขผู้เปื่อง	ปรีชา เชี่ยวแฮ
เพราะใครไผ่ศึกษา	สิ่งรู้
รู้จักผิดชอบหา	เหตุสอด ส่องนา
นี้แหละบุคคลผู้	เพียบด้วยความเจริญ

ถอดความได้ว่า บุคคลทั้งหลายจะเป็นผู้ที่มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ก็เพราะเป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทำให้รู้ว่าสิ่งใดควรทำหรือสิ่งใดไม่ควรทำได้อย่างมีเหตุผล บุคคลนั้นคือบุคคลที่จะมีแต่ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

มวลผู้บุปรีชา
ผิดชอบกอบไม่เก็น

เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
รู้ดำเนินตามเหตุผล

ถอดความได้ว่า ผู้มีความสามารถทั้งหลาย จะแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ แสวงหาความรู้ตลอดเวลา จึงทำให้รู้ว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำได้อย่างมีเหตุผล

ชื่อว่าปรีชาดี
ผู้้นจักพลันดล

ผิดชอบมีพิจารณา
พิพัฒน์พันจักพรรณนา

ถอดความได้ว่า คนที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความสามารถ ก่อนที่จะทำอะไรจะไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนเสมอว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ จึงทำให้ผู้นั้นพบแต่ความสุขความเจริญเกินกว่าจะกล่าวถึงได้

ควรเราผู้เยาว์วัย
อบรมบ่มวิทยา

จงใส่ใจการศึกษา
ปรงปรีชาให้เชี่ยวชาญ

ถอดความได้ว่า เราทุกคนที่เมื่ออายุน้อย ควรใส่ใจศึกษาหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ

ขั้นนี้จักชื่อว่า
ต้องหัดดัดสันดาน

มีปัญญาไม่สมฐาน
กอบวิจารณ์ใช้ปัญญา

ถอดความได้ว่า ในวัยเด็กหรือช่วงที่อายุน้อยเรายังมีความรู้ไม่มาก ดังนั้นเราต้องหมั่นฝึกฝนดัดนิสัยตนเองให้เป็นคนที่ทำอะไรด้วยการไตร่ตรองโดยใช้ปัญญา

สังเกตตามเหตุผล
ดังนี้จึงชี้ว่า

ผิดชอบด้วยปรีชา
มีปัญญาอย่างเพียบเพ็ญ

ถอดความได้ว่า การจะทำอะไรต้องพิจารณาด้วยความรู้ความสามารถอย่างมีเหตุผล
จึงจะพูดได้ว่าเรานั้นมีปัญญาอย่างเต็มเปี่ยม

มีดพราธาทินให้
ถ้าใช้มีดไม่เป็น

มีดคมได้มียากเย็น
ฟันคนเล่นโทษมหันต์

ถอดความได้ว่า มีดนั้นเรานำไปลับกับหินให้คมนั้นสามารถทำได้ไม่ยาก แต่ถ้าเราใช้มีด
ไม่เป็นโดยนำไปฟันคนเล่นก็จะได้ลับโทษหนัก สอนให้รู้จักใช้ความรู้ความสามารถ
ให้ถูกต้อง ไม่นำความรู้ของตนเองไปคดโกง หรือทำร้ายผู้อื่น

เมื่อใดใช้มีดเป็น
ปัญญากล่าวมานั้น

กอบกิจเห็นคุณอนันต์
เปรียบได้กับคัสตรา

ถอดความได้ว่า เมื่อใดที่ใช้มีดเป็น จะทำสิ่งใดก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ปัญญาที่เปรียบ
เหมือนมีด ถ้าใช้เป็นก็เกิดประโยชน์ แต่ถ้าใช้ไม่เป็นก็จะเกิดโทษ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การถอดความจากบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนถอดความบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

มवलผู้ชูปรีชา
 ผิดชอบกอบไม่เกิน

เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
 รู้ดำเนินตามเหตุผล

คำศัพท์.....
 ถอดความได้ว่า.....

ควรเราผู้เยาว์วัย
 อบรมบ่มวิทยา

จงใฝ่ใจการศึกษา
 ประุงปรีชาให้เชี่ยวชาญ

คำศัพท์.....
 ถอดความได้ว่า.....

ขั้นนี้จักชี้ว่า
 ต้องหัดดัดสันดาน

มีปัญญาไม่สมฐาน
 กอบวิจารณ์ใช้ปัญญา

คำศัพท์.....
 ถอดความได้ว่า.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

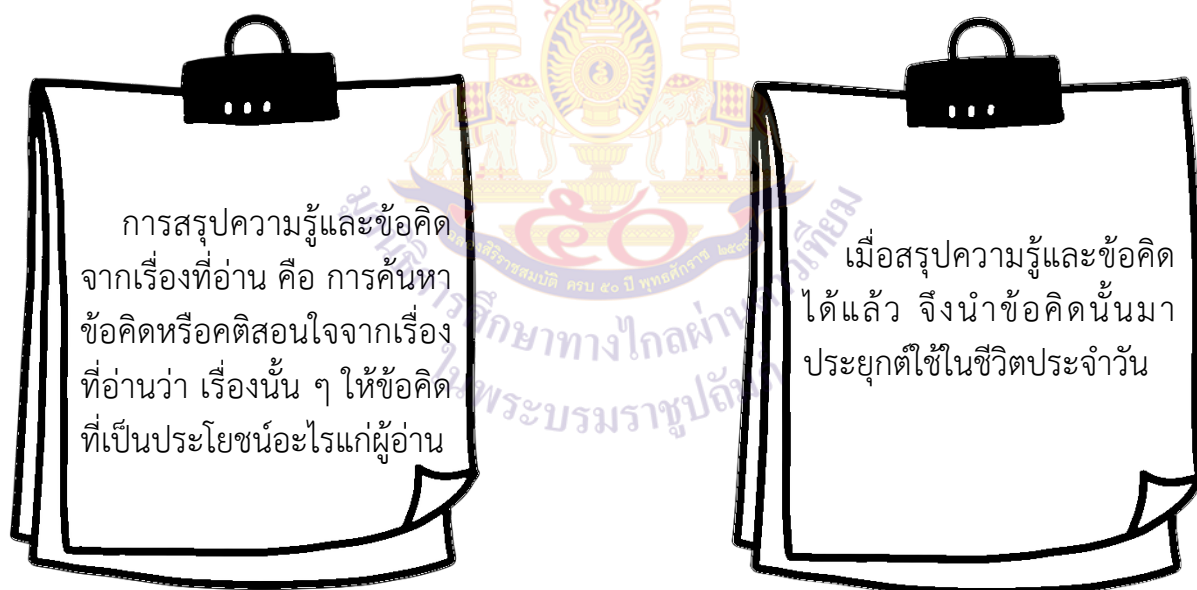
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

การบอกคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นการอธิบายประโยชน์หรือสิ่งที่เรียกว่า “ข้อดี” โดยเขียนสรุปเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อบอกให้รู้ว่าเรื่องนั้นมีคุณค่าแก่ผู้อ่านอย่างไร เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐานการปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมได้จนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. ให้สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มานำมาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๖. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม หลักการสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง นักเรียนสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากการอ่านเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

สรุปความรู้ได้ว่า.....

.....

.....

.....

.....

สรุปข้อคิดได้ว่า.....

.....

.....

.....

.....

สรุปคุณค่าได้ว่า.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแต่งกาพย์ยานี ๑๑
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง กวีน้อยร้องเรียงคำ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ร้อยกรองที่ ๑ บท มี ๒ บาท คือบาทเอกและบาทโท แต่ละบาทแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคแรกมี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ

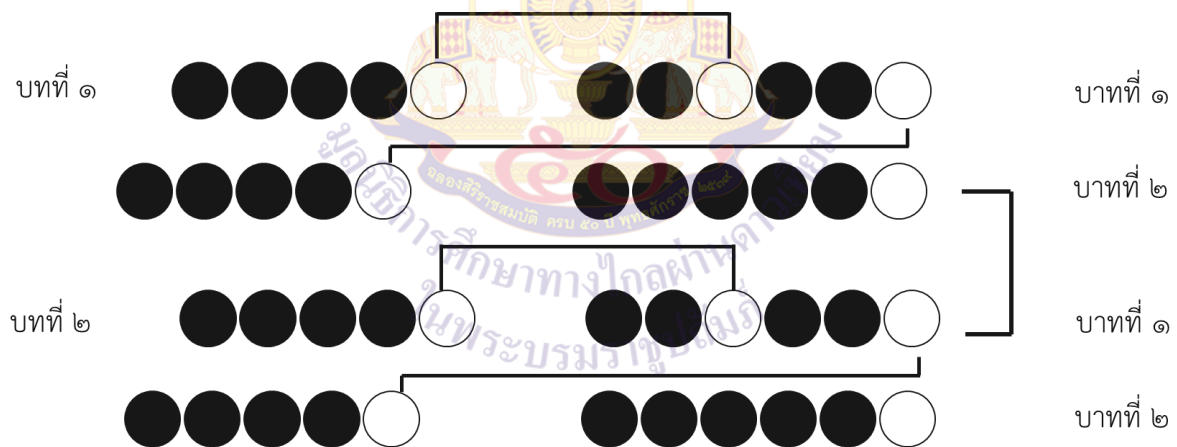
กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ๒ คู่ คือ

๑. คำสุดท้ายของวรรคแรก สัมผัสคำที่ ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

สัมผัสระหว่างบท คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ของบทต่อไป

แผนผังฉันทลักษณ์

ตัวอย่าง

กาพย์ยานีลำนํ้า
 วรรคหน้าห้าคำหมาย
 ครูลุนั้น
 สัมผัสต้องจัดแจ้ง

สิบเอ็ดคำจำอย่าคลาย
 วรรคหลังหกยกแสดง
 ไม่สำคัญอย่าระวาง
 ให้ถูกต้องตามวิธี
 (กำชัย ทองหล่อ)

ภาษาจรรโลงใจ
เพลินใจไร้ความทุกข์
อ่านแล้วได้ความรู้
เพลินพจนรรจนา

อ่านครั้งใดมีความสุข
แสนสนุกทุกเวลา
เหมือนไปสู่แดนहरา
เพราะภาษาจรรโลงใจ

เพราะครูผู้นำทาง
พุ่มพานจึงนำมา
หญ้าแพรกแทรกดอกไม้
เข็มดอกออกช่อชู

ใช่เรือจ้างรับเงินตรา
กราบบูชาพระคุณครู
พร้อมมาลัยอันงามหรู
จากจิตหนูผู้รู้คุณ

เรื่อยเรื่อยมารอนรอน
สนธยาจะใกล้ค่ำ
เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง
ตัวเดียวมาพลัดคู่

ทิพาภระตกต่ำ
คำนึงหน้าเจ้าตราตรู
นกบินเฉียงไปทิ้งหมู่
เหมือนพ็อยู่ผู้เดียวตาย
(กาพย์เห่เรือ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

วิชาเหมือนสินค้ำ
ต้องอยากลำบากไป
จงตั้งเอากายเจ้า
ความเพียรเป็นโยธา

อันมีค่าอยู่เมืองไกล
จึงจะได้สินค้ำมา
เป็นสำเภาอันโสภา
แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
(วิชาเหมือนสินค้ำ : ไม่ปรากฏผู้แต่ง)

พฤษภาสาร
โทหนต์เส่งคง
นรชาติวางวาย
สถิตทั่วแต่ชั่วดี

อีกกฤษณอันปลดปลง
สำคัญหมายในกายมี
มลายสิ้นทั้งอินทรี
ประดับไว้ในโลกา

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

ใบงานที่ ๕ เรื่อง กวีน้อยร้อยเรียงคำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง กวีน้อยร้อยเรียงคำ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่มช่วยกันแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ตามหัวข้อที่สนใจ จำนวน ๒ บท

เรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทลำดับขั้นตอนปฏิบัติงานจากสื่อต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทลำดับขั้นตอนปฏิบัติงานจากสื่อต่าง ๆ

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย และงานเขียนคำแนะนำ และวิธีปฏิบัติ

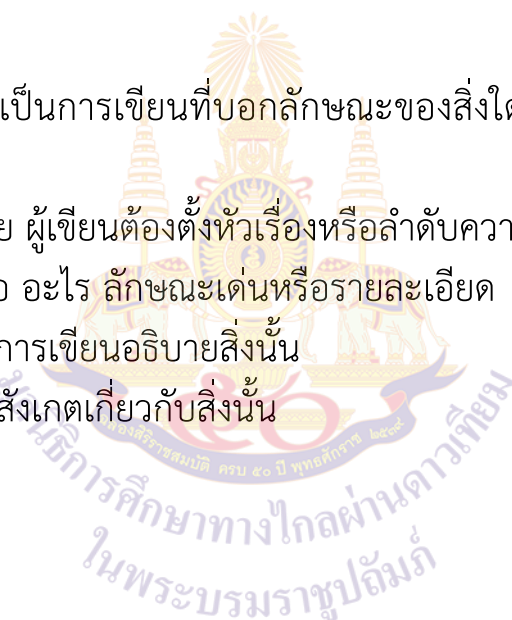
เป็นการอ่านเพื่อค้นคว้าข้อมูลความรู้ หรือวิธีนำไปใช้ ต้องอ่านอย่างละเอียดให้ได้ ความครบถ้วน จะทำให้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เช่น คำแนะนำการใช้พจนานุกรม การใช้ วัสดุอุปกรณ์ ข้อเสนอ คำเตือน บนฉลากยา คู่มือและเอกสารของโรงเรียน ข่าวสาร ทางราชการ

การเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนที่บอกลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เข้าใจกระจ่าง ชัดเจน

วิธีการเขียนอธิบาย ผู้เขียนต้องตั้งหัวเรื่องหรือลำดับความคิด ดังนี้

๑. สิ่งที่จะอธิบาย คือ อะไร ลักษณะเด่นหรือรายละเอียด
๒. จุดมุ่งหมายในการเขียนอธิบายสิ่งนั้น
๓. ข้อคิด หรือข้อสังเกตเกี่ยวกับสิ่งนั้น

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทลำดับขั้นตอนปฏิบัติงานจากสื่อต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทลำดับขั้นตอนปฏิบัติงานจากสื่อต่าง ๆ

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนภาพโครงเรื่อง แล้วเขียนอธิบายแสดงขั้นตอน

แผนภาพโครงเรื่อง การชักผ้า

๑. แยกผ้าสีและผ้าขาว และเตรียมกะละมังสำหรับชักผ้า

๒. เติมน้ำลงในกะละมังพอประมาณและใส่ผงซักฟอก

๓. ละลายผงซักฟอกให้เป็นฟอง และเริ่มชักจากผ้าขาวก่อน แล้วจึงชัก

๔. เมื่อชักเสร็จให้ล้างน้ำสะอาด ๑-๒ รอบ

๕. บิดและสะบัดผ้า จากนั้นนำไปตากให้แห้ง

วิธีการชักผ้า

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียดและถูกต้อง ด้วยกลวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา

วัตถุประสงค์ของการเขียนอธิบาย

เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องที่อธิบายอย่างละเอียด ชัดเจน ถูกต้อง ตรงตามที่คุณเขียนอธิบายต้องการ

ความสำคัญของการเขียนอธิบาย

๑. ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้และเข้าใจความหมายของคำได้อย่างถูกต้อง
๒. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจน และกว้างขวางมากขึ้น
๓. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระสำคัญอันเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง
๔. ช่วยให้ผู้อ่านเกิดองค์ความรู้ใหม่และมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

หลักการเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบายที่ดีควรมีหลักการเขียน ดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนให้ชัดเจนว่า ต้องการเขียนอธิบายเรื่องอะไร และมีวัตถุประสงค์ใน การเขียนอย่างไร เพื่อจะได้เลือกวิธีเขียนอธิบายได้อย่างเหมาะสม
๒. เตรียมเนื้อเรื่องหรือข้อมูล โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ เช่น หนังสือ คู่มือ ตำรา นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
๓. กำหนดโครงเรื่องที่จะเขียน เพื่อเรียบเรียงความคิดและข้อมูลให้มีความต่อเนื่องและน่าสนใจ
๔. เลือกวิธีการอธิบายให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่อง ในบางครั้งอาจจะต้องใช้วิธีอธิบายมากกว่า ๑ วิธีในการเขียนอธิบายก็ได้
๕. ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ รัดกุม และตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้อย่างชัดเจน

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเขียนลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำแนะนำหรือการอธิบายขั้นตอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจ

แผนภาพโครงเรื่องการเขียนคำแนะนำหรืออธิบายขั้นตอน

ชื่อเรื่อง.....

จุดประสงค์.....

ขั้นตอนการทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปการทำงาน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดรายงานลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เป็นการพูดหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อนำเสนอทฤษฎี นำเสนอวิธีการ นำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ

หลักการพูดรายงานลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. เริ่มพูดรายงานด้วยการกล่าวนำ เช่น ทักทายผู้ร่วมงาน บอกจุดประสงค์ บอกแหล่งข้อมูล
๒. ออกเสียงถูกต้อง เสียงดังพอประมาณ น้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง
๓. พูดตามลำดับเนื้อหา ลำดับขั้นตอน หรือลำดับเหตุการณ์และต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
๔. มีบุคลิกภาพที่ดี ยืนหรือนั่งอย่างสง่างาม
๕. รักษาเวลาในการพูดตามที่กำหนด ไม่พูดยืดเยื้อ ไม่พูดวกวนไปมา
๖. เมื่อพูดรายงานจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือแสดงความคิดเห็น
๗. กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำชมเชย หรือข้อคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ

มารยาทในการพูดที่ดี มีดังนี้

๑. พูดจาไพเราะด้วยคำสุภาพ ไม่หยาบคาย และไม่พูดว่าร้ายผู้อื่น ๒. ไม่แย่งกันพูด ไม่แทรกจังหวะผู้อื่น ๓. พูดด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล หน้าตามียิ้มแย้มแจ่มใส และ ๔. ใช้ความดังของเสียงให้พอเหมาะ ไม่เสียงเบาหรือดังเกินไป

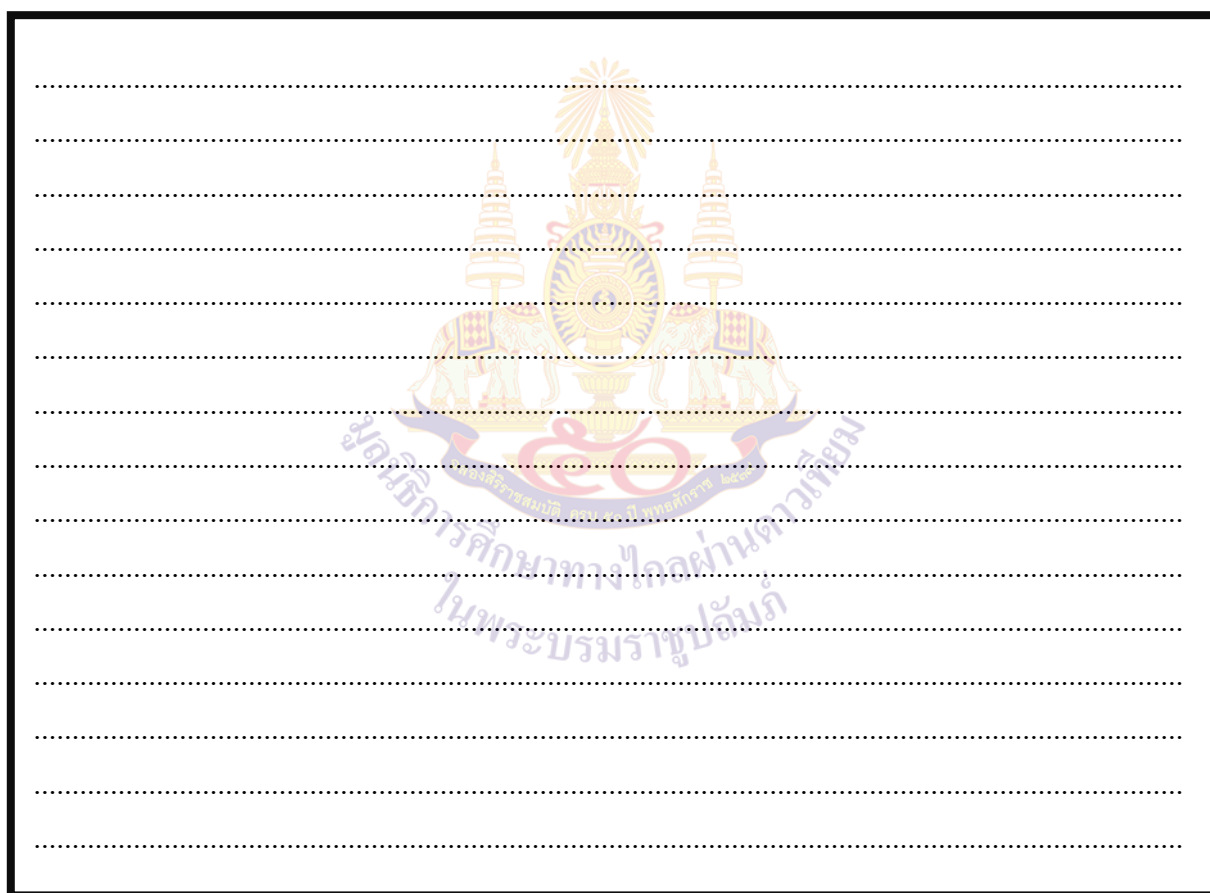
มารยาทในการฟังและดูที่ดี มีดังนี้

๑. ฟังและดูด้วยความตั้งใจตั้งแต่ต้นจนจบ
๒. ปรับมือเมื่อจบการฟังหรือการดู
๓. ไปถึงสถานที่ที่มีการแสดงก่อนเวลา ประมาณ ๑๕ นาที
๔. ไม่นำอาหาร-เครื่องดื่มเข้าไปในงาน
๕. เมื่อมีข้อสงสัยควรถาม เมื่อผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม ไม่ควรถามแทรกขณะที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่
๖. ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่นหรือพูดคุยหรือเล่นในขณะที่ฟังและดู
๗. ไม่ควรแสดงท่าทางไม่พอใจเมื่อไม่ชอบใจ
๘. ไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง
๙. ไม่ควรเดินเข้าเดินออกขณะที่ผู้พูดกำลังพูด หากมีความจำเป็นควรทำความเคารพก่อน

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

แบบร่างการพูดเรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนย่อความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนย่อความ

เป็นการเขียนจากการอ่านเก็บใจความสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำสำนวนของผู้เขียนเอง และเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของย่อความ

การเขียนย่อความที่ดี ผู้เขียนจะต้องอ่านเรื่องให้เข้าใจ ควรอ่านเรื่องโดยละเอียด และทำความเข้าใจเรื่องนั้น ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำที่สละสลวย

หลักการเขียนย่อความ

๑. อ่านเนื้อเรื่องให้ตลอดโดยละเอียดอย่างน้อย ๒ ครั้ง ครั้งแรกอ่านสำรวจอย่างคร่าว ๆ อ่านเร็ว ๆ เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นกล่าวถึง “ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร” จากนั้นจึงอ่านอย่างละเอียดอีกครั้ง เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง

๒. วิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นงานเขียนแบบใด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือแสดงอารมณ์

๓. บันทึกใจความสำคัญเป็นถ้อยคำของผู้เขียน ใช้คำสั้นที่สุดและเข้าใจง่าย

๔. ตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก เช่น การยกตัวอย่าง รายละเอียด การเปรียบเทียบ

๕. ถ้ามีเนื้อหาคำพูด ให้เปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓

๖. ไม่ใช้อักษรย่อ หากมีคำราชาศัพท์ต้องเขียนให้ถูกต้อง และแปลความหมายควรเปลี่ยนเป็นคำที่อ่านง่าย

๗. เมื่อเขียนยกย่อความแล้วให้อ่านอีกครั้งหนึ่งและแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนออก ให้นื้อหากระชับ รัดกุมและสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบ

๘. ให้เขียนขึ้นต้นตามรูปแบบของย่อความ ให้รู้ที่มาของเรื่องที่น่ามาย่อ แล้วจึงเขียนเนื้อเรื่องที่ย่อ

รูปแบบของย่อความทั่วไป

ย่อเรื่อง.....ผู้แต่ง.....
จากหนังสือ.....ความว่า
(เนื้อเรื่องที่ย่อ).....
.....

๑. ย่อความเรียงร้อยแก้วธรรมดา ขึ้นต้นดังนี้

ย่อเรื่อง.....ของ (ชื่อผู้แต่ง).....จากหนังสือ
หน้า.....ความว่า

๒. ย่อจดหมาย ขึ้นต้นดังนี้

จดหมายของ.....ถึง.....ลงวันที่.....เดือน
พ.ศ. ความว่า

๓. ย่อคำประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ขึ้นต้นดังนี้

คำประกาศของ.....แก่.....ลงวันที่
ความว่า

๔. ย่อคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ขึ้นต้นดังนี้

คำปราศรัยของ.....แก่.....เนื่องใน
ทาง(สถานที่สื่อที่กล่าว)..... ณ วันที่.....ความว่า

๕. ย่อปาฐกถา คำบรรยาย คำสอน ขึ้นต้นดังนี้

คำบรรยายของ.....เรื่อง.....แก่.....
ที่ ณวันที่.....เวลา.....
ความว่า

๖. ย่อคำประพันธ์ ขึ้นต้นดังนี้

คำประพันธ์ประเภท.....เรื่อง.....ของ ตอน.....
ความว่า

ตัวอย่างการย่อความ

“พานไหว้ครู”

“ไหว้ครู” เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อระลึกพระคุณของครูบาอาจารย์ที่ได้อบรมให้ความรู้แก่ลูกศิษย์ ดังนั้น ในทุกปีจึงมีการจัดพิธีไหว้ครูขึ้น เพื่อแสดงออกถึงความเคารพบูชาของศิษย์ที่มีต่อครู ในพิธีไหว้ครู สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ เครื่องสักการะ โดยมักจัดในรูปพานดอกไม้ ธูปเทียน อย่างงดงามประณีตที่สุด เพื่อแสดงถึงความตั้งใจจริงของลูกศิษย์

สิ่งที่ใช้ในการสักการะในพิธีไหว้ครู มีอยู่สามสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ ดอกมะเขือ เป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนน้อมถ่อมตน หล้าแพรก เป็นสัญลักษณ์ของความอดทน ข้าวตอก เป็นสัญลักษณ์ความมีระเบียบวินัย ในเมื่อสามสิ่งนี้เป็นตัวแทนสัญลักษณ์ที่มีความหมายอันเป็นมงคล ดังนั้น จึงพบว่าพานไหว้ครูมักจะถูกตกแต่งด้วยสามสิ่งนี้ ในการแต่งพานจะปักดินเหนียวเป็นทรงแหลมคล้ายเจดีย์ ปักดอกไม้ มะเขือพวง ดอกมะลิ ดอกกรัก หรือดอกไม้ต่าง ๆ เท่าที่จะหาได้ลงบนดินเหนียว ตกแต่งเป็นทรงพุ่ม พิธีไหว้ครูมักจัดสองพาน แยกเป็นพานดอกไม้ และพานธูปเทียน พานดอกไม้ให้นิยมให้ผู้หญิงถือ ส่วนพานธูปเทียนนิยมให้ผู้ชายถือ

พานไหว้ครูในปัจจุบันจะตกแต่งไปตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคน และถูกตกแต่งด้วยดอกไม้หรือวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้สวยงาม และปัจจุบันนี้มีการประกวดการแต่งพานไหว้ครู ดังนั้น ในทุกปีนักเรียนในโรงเรียนนอกจากจะแต่งพานไหว้ครูแล้วยังทำการประกวดอีกด้วย

ที่มา : วารสารกนิรี ฉบับเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ของใบบุญ

ตัวอย่างย่อความ

ย่อบทความเรื่อง พานไหว้ครู จากวารสารกนิรี ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ของใบบุญ ความว่า

พานไหว้ครูเป็นเครื่องสักการะในพิธีไหว้ครู เพื่อแสดงออกถึงความเคารพบูชาของศิษย์ที่มีต่อครู มักตกแต่งด้วยของสามสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายอันเป็นมงคล ประกอบด้วย ดอกมะเขือ หล้าแพรก และข้าวตอก นิยมจัดเป็นสองพาน คือ พานดอกไม้และพานธูปเทียน ปัจจุบันนักเรียนแต่งพานเพื่อไหว้ครูด้วยความคิดสร้างสรรค์เพื่อประกวดอีกด้วย

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนย่อความจากนิทาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานคำกลอน เรื่อง กวางกับเสือ แล้วเขียนย่อความจากเรื่องทีอ่านตามรูปแบบของการเขียนย่อความ

กวางกับเสือ

กวางตัวหนึ่งหากินตามชายป่า และเล็มหญ้าเหลือบเห็นนายพรานใหญ่
 ถือนำไม้เดินด้อมมาแต่ไกล ก็ตกใจโดดหนีรีเข้าดง
 พรานสะกดรอยรุกไม่ละลด กวางเห็นหมดช่องหวังตั้งประสงค์
 ก็หลบเข้าถ้ำเสือตั้งจำนง เสือหมอบลงไม่ให้กวางเห็นตัว
 ปลอ่ยให้เข้ากันถ้ำกระโจนจับ ปากงับคอพัดสะบัดหัว
 ก่อนสิ้นใจกวางร้องเสียงระรัว อันตรายย่อมมีทั่วทุกแห่งไป
 เราหนีคนพ้นแล้วปะเสืออีก สุดเลียงหลักชีวิตปลิดตัดภัย

(จาก นิทานอีสปคำกลอน ของ ฉลอง ศุภการ)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ระดับของภาษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใส่ใจระดับภาษา
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ระดับของภาษา

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนอกจากผู้ใช้จะคำนึงถึงการให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์กาลเทศะ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ ระดับภาษา ซึ่งอาจแบ่งภาษาเป็นระดับต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับภาษา	โอกาสและสถานที่	ลักษณะภาษาที่ใช้
๑. ภาษาระดับทางการ	๑. การเขียนหนังสือราชการ ๒. การประชุมทางวิชาการ ๓. การประกาศของราชการ ๔. งานวิชาการต่าง ๆ	เป็นภาษาที่มีแบบแผนใช้ในภาษาราชการ/ทางการ เช่น ประกาศ เอกสารทางราชการ งานวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย
๒. ภาษาระดับกึ่งทางการ	๑. การประชุมกลุ่มย่อย ๒. การประชุมในโรงเรียน ๓. การประชุมกลุ่มนักศึกษา/นักเรียน ๔. การพูดกับบุคคลทั่วไป ๕. การพูดรายงานข่าว	ระดับภาษาลดความเป็นทางการลงจากระดับทางการ เนื้อหามักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไป และพูดรายงานข่าวต่าง ๆ ยกเว้นข่าวในพระราชสำนักเพราะใช้ภาษาระดับทางการ
๓. ภาษาระดับไม่เป็นทางการ (ภาษาระดับกันเอง/ระดับปาก)	๑. สนทนากับบุคคลที่สนิทสนม ๒. การพูดในเฉพาะกลุ่ม ๓. การสนทนาทางเฟสบุ๊ก ๔. การสนทนาในครอบครัว ๕. การสนทนาในกลุ่มเพื่อน	ภาษาที่ใช้จะเป็นลักษณะของคำชี้แจงหรือเป็นคำที่เข้าใจความหมายตรงกันระหว่างกลุ่ม บางคำเป็นคำคะนองที่ไม่ค่อยสุภาพเป็นคำสแลง มักมีคำอุทานขานรับ

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ระดับของภาษา หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใส่ใจระดับภาษา รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
--

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ถูกต้องว่าเป็นภาษาระดับใด

๑. ภาษาทางการ ภาษากึ่งทางการ ภาษาไม่เป็นทางการ

ข้อความ	ระดับภาษา
๑. อย่ายื่นแขนออกไปนอกรถ	
๒. อย่ายื่นแขนออกไปนอกถนนะ	
๓. กรุณาอย่ายื่นแขนออกไปจากรถครับ	

๒. ภาษาทางการ ภาษากึ่งทางการ ภาษาไม่เป็นทางการ

ข้อความ	ระดับภาษา
๑. แม่ค้าผลไม้ถูกพ่อค้าคนกลางหลอก	
๒. แม่ค้าขายผลไม้ถูกยี่ปู้วหลอก	
๓. แม่ค้าผลไม้โดนยี่ปู้วตุ๋น	

๓. ภาษาทางการ ภาษากึ่งทางการ ภาษาไม่เป็นทางการ

ข้อความ	ระดับภาษา
๑. นายกอบต. บอกเรื่องน้ำท่วมกับชาวบ้าน	
๒. นายกอบต. แจ้งข่าวเรื่องน้ำท่วมกับชาวบ้าน	
๓. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแจ้งเหตุเรื่องอุทกภัยให้คนในชุมชนทราบ	

๔. ภาษาทางการ ภาษากึ่งทางการ ภาษาไม่เป็นทางการ

ข้อความ	ระดับภาษา
๑. เจ้าหน้าที่ติดแสตมป์ก่อนไปทิ้งจดหมาย	
๒. เจ้าหน้าที่ติดแสตมป์ก่อนนำจดหมายไปส่ง	
๓. เจ้าหน้าที่ติดดวงตราไปรษณียากรก่อนนำจดหมายไปส่ง	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนคำขวัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนคำขวัญ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนคำขวัญ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อเตือนใจ เชิญชวน หรือขอร้องให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ถ้อยคำมักมีความคล้องจองหรือมีสัมผัสเป็นร้อยกรองสั้น ๆ เพื่อให้จดจำขึ้นใจ

หลักการเขียนคำขวัญ

คำขวัญมีหลักการเขียนดังนี้

๑. ใช้ถ้อยคำกะทัดรัด สละสลวย มีสัมผัสคล้องจองกัน
๒. ใช้ข้อความเชิงข้อคิดให้สอดคล้องกับโอกาส เช่น การต้อนรับนักเรียนใหม่ การไว้อาลัย การเปิดกิจการ แต่ละโอกาสจำเป็นต้องใช้คติพจน์หรือคำขวัญแตกต่างกัน
๓. ใช้ข้อความและข้อคิดเหมาะสมแก่ฐานะของผู้ให้และผู้รับหรือของหมู่คณะ

ตัวอย่างคำขวัญ

- ❖ ทรัพยากรน้ำมีวันหมด ใช้ทุกหยดอย่างรู้คุณค่า
- ❖ น้ำประปามีค่าต่อชีวิต ประหยัดกันสักนิด ช่วยเศรษฐกิจได้
- ❖ ร่วมภูมิใจในเอกราช อนุรักษ์ชาติภาษาไทย
- ❖ ยึดมั่นในความดี สามัคคีรวมใจ สุจริตโปร่งใส ชาติไทยพัฒนา
- ❖ เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ
- ❖ รู้คิด รู้เท่าทัน สร้างสรรค์เทคโนโลยี

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนคำขวัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนคำขวัญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำขวัญอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมวาดภาพประกอบให้สวยงาม

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของนิทาน เป็นเรื่องสมมุติ มีตัวละครดำเนินเรื่อง ซึ่งอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ มีเหตุการณ์หรือการดำเนินเรื่องที่แสดงความขัดแย้งของตัวละคร

นิทานพื้นบ้าน เป็นวรรณกรรมท้องถิ่น ที่แสดงถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ด้วยภาษาคำพูดและการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกและหลักคุณธรรมในสังคม

คุณค่าของการศึกษานิทานพื้นบ้าน ดังนี้

๑. คุณค่าด้านอารมณ์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้ฟัง
๒. คุณค่าด้านให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ชัดเจนให้มีค่านิยมตามสังคมวางไว้
๓. คุณค่าด้านสติปัญญา ความรู้จากหลายชั่วอายุคน ทำให้เกิดภูมิรู้
๔. คุณค่าด้านภาษา จากการถ่ายทอดโดยการเล่าจนถึงการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

อักษร

การเขียนสรุปความรู้ จากการอ่าน การฟัง หรือการดูสื่อต่าง ๆ เพื่อกันลืม จะได้จดจำเรื่องราวนั้น ๆ ได้ และสามารถนำเรื่องราวไปใช้ประโยชน์ในการพูดและการเขียนได้

วิธีการอ่านเพื่อสรุปความรู้ ควรอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าวๆ ก่อน แล้วจึงอ่านซ้ำอีกครั้งเพื่อจับใจ ความสำคัญว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร” แล้วเขียนสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ

วิธีการอ่านเพื่อสรุปความรู้

๑. อ่านเรื่องให้จบทั้งเรื่อง ต้องมีความเข้าใจเรื่องแล้วจับสาระสำคัญ
๒. จดสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เป็นคำพูดของตนเอง
๓. เขียนสรุปสาระสำคัญที่เป็นความรู้

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง “ปลาแก้มซำ”

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่ง มีอยู่ด้วยกัน ๔ ชีวิต ได้แก่ ตา ยาย หมา และแมว ยายนั้นมีแหวนอยู่วงหนึ่งงามมาก หมาเมื่อได้เห็นแหวนของยาย แล้วก็นึกชอบอยู่ในใจของมันยิ่งนัก

ต่อมาไม่นาน หมาก็ได้ลักแหวนของยายไปเสีย ตายายจึงใช้ให้แมวตามไปเอาแหวนคืนมาจากหมาให้ได้ แมวก็ได้ตามไปทันหมาที่สะพานแห่งหนึ่ง ซึ่งหมากำลังข้ามอยู่บนสะพานนั้นพอดี แมวจึงได้ร้องถามหมาขึ้นว่าได้ลักแหวนของยายมาบ้างไหม หมาจึงอ้าปากจะพูดได้ตอบกับแมวเลยทำให้แหวนที่มันคาบอยู่นั้นหล่นลงไปในคลองเสีย และก็บังเอิญในคลองนั้นได้มีฝูงปลาฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ แหวนวงนั้นจึงได้ถูกปลาตัวหนึ่งคาบเอาไป

เมื่อแหวนได้ตกลงไปในคลองเสียเช่นนั้นแล้ว หมากับแมวก็ได้หันหน้าเข้าหากันเพื่อปรึกษาหารือที่จะงมหาแหวนจากคลองนั้นให้ได้ โดยหมาได้รู้สึกนึกผิดที่ได้ลักเอาของมีค่าของผู้มีพระคุณของมันมา มันจึงได้บอกกับแมวว่า มันจะต้องเอาแหวนนั้นไปคืนยายให้ได้ มิฉะนั้นแล้วมันก็จะไม่กลับไปบ้านของตายายอีกเป็นอันขาด หมาจึงได้ลงไปตามหาในคลองเพื่อหาแหวนแต่ก็ไม่พบแต่อย่างใด มันจึงคิดที่จะวิดน้ำในคลองนั้นให้แห้งเสียเลย หมาจึงได้ลงไปในคลองนั้นแล้วก็ขึ้นมาสะบัดน้ำ ออกจากตัวมันได้ทำอยู่เช่นนั้นทั้งวันทั้งคืน

ฝ่ายปลาที่อาศัยอยู่ในคลองนั้นต่างก็ตกใจกลัวว่าน้ำจะแห้งแล้วพวกตนก็จะพากันตายหมด หัวหน้าฝูงปลาจึงได้มาพูดขอร้องกับหมาทันทีโดยให้หมายุดิการวิดคลองเสีย แล้วตนก็อาสาเอาแหวนมาคืนให้ หัวหน้าฝูงปลาจึงได้พาบริวารออกค้นหาปลาตัวที่คาบแหวนนั้นไปจนพบ แล้วก็ได้ออกขอแหวนคืนให้หมาแต่โดยดี แต่ปลาตัวนั้นก็ ไม่ยอมคืนให้ปลาทั้งฝูงโกรธปลาตัวนั้น จึงพากันเข้าตบตีแย่งเอาแหวนวงนั้นมา และได้นำไปให้หมาได้ในที่สุด

ในการแย่งเอาแหวนจากปลาด้วยกันครั้งนั้น ปลาตัวที่มีแหวนอยู่ในครอบครองก็ได้ถูกเพื่อน ๆ ปลาตบตีเอาจนแก้มทั้งสองข้างช้ำช้ำช้ำ ปลาตัวนั้นจึงได้แก้มซำมาตั้งแต่บัดนั้นและมันก็ได้มีเผ่าพันธุ์ต่อมา ปลาทุกตัวที่สืบเชื้อสายมาจากปลาตัวนี้ก็ล้วนแต่มีลักษณะคล้ายกับแก้มซำเหมือนกันหมด จึงได้เรียกชื่อปลาชนิดนี้ตามลักษณะของมันว่า “ปลาแก้มซำ” มาจนทุกวันนี้

นิทานพื้นบ้านภาคใต้ รวมเรื่องเล่าจากแดนใต้
ที่มา : <https://hilight.kapook.com/view/80884>

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง ปลาแก้มขี้ แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

นิทานพื้นบ้านเรื่อง.....

นิทานพื้นบ้านภาคใด

ตัวละครสำคัญ

.....
.....
.....

สถานที่

.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

นิทานพื้นบ้านชวนอ่านชวนคิด

สรุปความรู้จากนิทานพื้นบ้าน

.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้
ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	ถอดความจากบทร้อยกรอง					
๒	เขียนย่อความ					
๓	พูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน					
๔	แต่งกาพย์ยานี ๑๑					
๕	สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....
.....
.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....
.....
.....

ชั้น ป.๕ กลางภาค

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : ☐ กลางภาค ☐ ปลายภาค ☐ หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในกลางภาคเรียน คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....

.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

.....

.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ ตามรอยเจ้าฟ้าพันกอ่าน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

พระราชประวัติ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณมหาราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ ๓ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระองค์ทรงพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ได้รับพระราชทานพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นพระราชวงศ์พระองค์แรกที่เรียนหนังสืออย่างสามัญชนทั่วไป พ.ศ. ๒๕๐๑ ทรงเข้าศึกษาระดับอนุบาลที่โรงเรียนจิตรลดา ขณะพระชนมายุ ๓ พรรษาเศษ พ.ศ. ๒๕๐๓ จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน พ.ศ. ๒๕๑๕ ทรงสอบไล่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในแผนกศิลปด้วยคะแนนสูงสุดของประเทศ ทรงโปรดการอ่านหนังสือมาก ตั้งแต่ทรงพระเยาว์จวบจนปัจจุบันทรงสนับสนุนการอ่านของประชาชน ดังในพระราชกรณียกิจที่ทรงประจำทุกปี คือ เสด็จฯ เปิดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ รวมทั้งพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ทรงสอบได้ลำดับที่ ๑ ในการสอบข้อสอบของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยคะแนนรวมร้อยละ ๘๙.๓๐ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ทรงสอบเข้าศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงเป็นนิสิตรุ่น อบ.๔๑ สาขาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ ทรงเป็นเจ้าฟ้านักอ่านที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และทรงได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๙๘

พระราชกรณียกิจ

พระราชกรณียกิจสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงบำเพ็ญพระองค์ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง โดยเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ อยู่เสมอ และทรงช่วยเหลือกิจการโครงการตามพระราชดำริทุกโครงการ พร้อมทรงรับพระบรมราโชบายมาทรงดำเนินการสนองพระเดชพระคุณ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในด้านต่าง ๆ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงจัดตั้งโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนผู้ยากไร้ในชนบท โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการ ทรงเห็นว่าเด็กจะเรียนหนังสือไม่ได้ ถ้าท้องหิว หรือเจ็บป่วย จึงทรงริเริ่มโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงพระราชทานพระราชทรัพย์ให้ก่อสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ศูนย์การเรียนชุมชนสำหรับชาวไทยภูเขา ห้องเรียนเคลื่อนที่ ทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นค่าตอบแทนครูผู้สอน และทรงจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนพระราชทาน เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม จะได้มีความสามารถในการพึ่งตนเอง และเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ในอนาคต ทรงติดตามการดำเนินงาน โครงการตามพระราชดำริอย่างใกล้ชิด และเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในโครงการ ด้วยพระองค์เองเสมอ

นอกเหนือจากงานพัฒนา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยงานศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง มีพระราชดำริว่า ควรจะมีการถ่ายทอดงานด้านวัฒนธรรมไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอบรม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้เรียนรู้ ตระหนักความสำคัญ รักและผูกพันในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถสืบทอดเพื่อการอนุรักษ์และอาจพัฒนาเป็นอาชีพได้ ทรงสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย

พระปรีชาสามารถ

เมื่อครั้งทรงเรียนอยู่ที่โรงเรียนจิตรลดา ทรงใฝ่พระทัยศึกษาเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรี ซอด้วง ซอสามสาย ซออู้ จะเข้ ระนาด และขลุ่ย ครูดนตรีไทยของพระองค์ได้แก่ ครูนิภา อภัยวงศ์, ครูจินดา สิงห์ตัน, ครูเทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล เป็นต้น ทรงเรียนระนาดเอก กับครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ

เมื่อทรงเข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ทรงดนตรีกับพระสหายในชมรมดนตรีไทย และทรงเรียนขับร้องเพลงไทยกับอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน ในด้านการขับร้องเพลงไทยทำนองเสนาะ พระองค์ทรงเรียนกับอาจารย์กำชัย ทองหล่อ และอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน ส่วนการประพันธ์บทเพลงนั้น ทรงนิพนธ์เพลงลูกทุ่งเพลงเป็นแรกใน ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ชื่อเพลงสัสมดำ เพลงอื่น ๆ ที่ทรงนิพนธ์ไว้ได้แก่ เพลงเต่ากินผักบุ้ง, เพลงพญาโศก เพลงดุจบิดามารดร และเพลงลอยประทีปเถา เป็นต้น

นอกจากดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังทรงดนตรีสากลด้วย โดยทรงเริ่มเรียนเปียโน ตั้งแต่พระชนมายุ ๑๐ พรรษา แต่ได้ทรงเลิกเรียนหลังจากนั้น ๒ ปี และทรงฝึกเครื่องดนตรีสากล ประเภทเครื่องเป่า จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนสามารถทรงทรัมเป็ตนำวงดุริยางค์ในงานคอนเสิร์ตสายใจไทย และทรงระนาดฝรั่งนำวงดุริยางค์ในงานกาชาดคอนเสิร์ต

ด้านพระราชนิพนธ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการอ่านหนังสือ และการเขียน ตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ ประกอบกับพระปรีชาด้านอักษรศาสตร์ และภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เป็นเหตุให้ทรงเริ่มงานพระราชนิพนธ์ ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรองมากมาย งานพระราชนิพนธ์ที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ได้แก่ หนังสือพระราชนิพนธ์ ชุดเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ งานพระราชนิพนธ์บทกวี และงานพระราชนิพนธ์แปล เป็นต้น พระองค์ทรงประพันธ์ และแปลหนังสือมากมาย รวมทั้งหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน โดยทรงใช้พระนามแฝงหลายชื่อ อาทิ แวนแก้ว ที่ทรงใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ในหนังสือพระราชนิพนธ์สำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมชน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกนางเขน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้าநักอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าநักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้าநักอ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระราชนิพนธ์ และด้าน
พระปรีชาสามารถของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แล้วสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน

สรุปพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปพระราชนิพนธ์และพระปรีชาสามารถ

.....

.....

.....

.....

วิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพระราชประวัติ

.....

.....

.....

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดรายงานประเด็นสำคัญจากการฟังและการดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดรายงานประเด็นสำคัญจากการฟังและการดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดรายงาน

การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้า คือ การบอกเล่า ชี้แจง แสดงผลจากเรื่องที่ไปศึกษาค้นคว้า การพูดรายงานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการเผยแพร่ความรู้ความคิด เพื่อสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ดังนั้น จึงถือว่าเป็นทักษะที่ควรศึกษาเรียนรู้ และฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ

การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้า คือการรายงานความรู้จากการค้นคว้า โดยวางแผนการพูดเป็นระบบ อาจมีอุปกรณ์เสริมเพิ่มความชัดเจน เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ หรือมีกิจกรรม เช่น การเล่นเกม ฟังเพลง การซักถาม เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนาก็เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ การพูดรายงานยังอาจพูดเพื่อนำเสนอทฤษฎี นำเสนอวิธีการหรือนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ก็ได้

หลักการพูดรายงาน

๑. เริ่มพูดรายงานด้วยการกล่าวนำ เช่น ทักทายผู้ร่วมงาน บอกจุดประสงค์ของการพูดรายงาน บอกแหล่งข้อมูลที่จะมานำเสนอ

๒. ในขณะที่เริ่มรายงานควรพูดให้ชัดเจน ออกเสียงให้ถูกต้อง เสียงดังพอประมาณ น้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง

๓. รายงานเรื่องตามลำดับเนื้อหา ลำดับขั้นตอน หรือลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง และต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ควรมีแหล่งอ้างอิงเพื่อความน่าเชื่อถือ และควรทำความเข้าใจเนื้อหาให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการอธิบายและตอบข้อซักถาม

๔. มีบุคลิกภาพที่ดี ยืน หรือนั่งอย่างสง่างาม

๕. รักษาเวลาในการพูดตามที่กำหนด ไม่พูดยืดเยื้อยาวนาน

๖. เมื่อพูดรายงานจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือแสดงความคิดเห็น

๗. กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำชมเชย หรือข้อคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง แบบร่างการพุดร่ายงานจากการฟังและการดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าน์กอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การพุดร่ายงานประเด็นสำคัญจากการฟังและการดู
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพุดร่ายงานจากการชมพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เรื่อง _____

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ การหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจ เนื้อเรื่อง และจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

ดังนั้น การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ การค้นหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่าน แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น นิทาน โดยอ่านจนจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐานการปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมได้จนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. ให้สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษา ของตนเอง
๖. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม หลักการสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

การสรุปคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นการอธิบายประโยชน์หรือสิ่งที่เรียกว่า “ข้อดี” โดยเขียนสรุปเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อบอกให้รู้ว่าเรื่องนั้นมีคุณค่าแก่ผู้อ่านอย่างไร เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านพระราชกระแสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แล้วเขียนสรุปความรู้ คุณค่า และข้อคิด

การเรียนรู้ภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เป็นการเรียนรู้ขั้นต้นเพื่อวางรากฐานการศึกษา โดยเฉพาะด้านความรู้ภาษาไทย แต่เป็นรากฐานการศึกษาความรู้วิชาอื่น ๆ เป็นรากฐานการคิด การรับคุณธรรม จริยธรรม การรู้จักระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ของสังคม ตลอดจนการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทยด้วย สำหรับคนไทยภาษาไทยจึงเป็นภาษาที่มีความสำคัญมากที่สุด การเรียนระดับประถมศึกษาหากเรียนได้ถูกต้องแม่นยำแล้ว ผู้เรียนจะสามารถยึดถือเป็นหลักตลอดไป ทำให้ใช้ภาษาถูกต้องในการอ่าน การเขียน และการใช้ตามบริบทของสังคม

พระราชกระแสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเสด็จฯ เป็นองค์ประธานเปิดการอบรม และพระราชทานปาฐกถาเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย” เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๙ จัดโดยสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย ที่โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ เมื่อเวลา ๐๙.๐๐ น. วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙

ตอบคำถามจากการอ่าน

๑. พระราชกระแสข้างต้น มีใจความสำคัญว่าอย่างไร

๒. เพราะเหตุใด การเรียนวิชา ภาษาไทย จึงเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ

๓. นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านพระราชกระแสที่กำหนดให้ได้อย่างไร

๔. นักเรียนได้รับคุณค่าและข้อคิดอะไรบ้าง จากการอ่านพระราชกระแสที่กำหนดให้

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ขวนคิดขวนจำ คำราชาศัพท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ขวนคิดขวนจำ คำราชาศัพท์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ ภาษาหรือถ้อยคำที่กำหนดขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของบุคคล ไม่เฉพาะแต่พระมหากษัตริย์เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าลงมาถึงพระภิกษุสงฆ์ ขุนนางหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และสุภาพชน

ลักษณะของคำราชาศัพท์ เป็นคำเฉพาะที่ใช้สื่อสารเฉพาะบุคคล ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เพราะสังคมไทยมีระดับบุคคลที่ต่างกัน

การแบ่งลำดับชั้นของบุคคลในการใช้คำราชาศัพท์ออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. พระมหากษัตริย์
๒. พระบรมวงศานุวงศ์
๓. พระสังฆราชเจ้าและพระสงฆ์
๔. ขุนนาง ข้าราชการชั้นสูง
๕. สุภาพชน

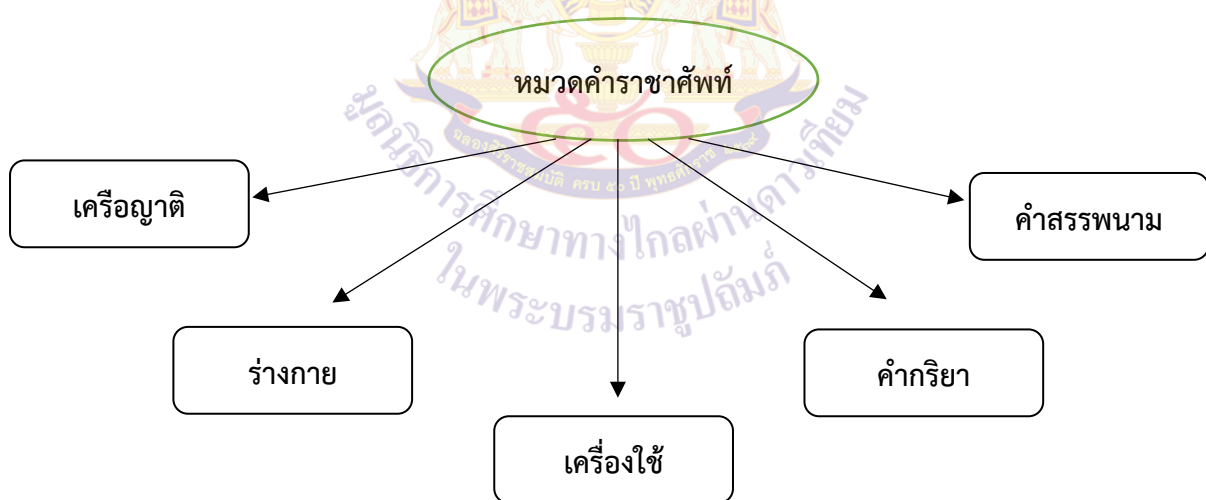
คำราชาศัพท์ เป็นลักษณะการใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาของไทยที่ชัดเจนอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบและรูปแบบการปกครอง ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษ เพราะแจกแจงการใช้ถ้อยคำตามระดับชนชั้นของบุคคล เพื่อให้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ คำราชาศัพท์จึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของชนชาวไทย เราคนไทยจึงมีความจำเป็นต้องใช้คำราชาศัพท์ได้ทั้งในการพูดและการเขียน ตลอดจนเข้าใจความหมายของคำราชาศัพท์ทั้งในการอ่านและการฟังเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการใช้คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ใช้สำหรับสามัญชนพูดกับพระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ พระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์จะใช้คำสามัญ ไม่ใช่คำราชาศัพท์ยกย่องพระองค์เอง พระเจ้าแผ่นดินจะใช้ราชาศัพท์กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงศักดิ์สูงกว่าทางสืบสายโลหิตหรือทางการนับพระญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พี่ และพระบรมวงศานุวงศ์ ส่วนเจ้านายจะใช้ราชาศัพท์ระหว่างกัน เมื่อผู้พูดมีอิสริยยศต่ำกว่า เช่น เจ้านายมีศักดิ์เป็นลูก กับหลานซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

การแบ่งคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ

การแบ่งหมวดหมู่คำราชาศัพท์ ออกเป็นหมวด ๆ นั้น เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ และการใช้ถ้อยคำ เราจึงจัดเรียงคำราชาศัพท์ให้เป็นหมวดหมู่ โดยมีทั้งคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ เช่น หมวดเครือญาติ หมวดเครื่องใช้ต่าง ๆ หมวดร่างกาย หมวดกริยา หมวดทั่วไป เป็นต้น

คำราชาศัพท์หมวดเครือญาติ

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระปัยกา	ปู่ทวด ตาทวด	พระปัยยิกา	ย่าทวด ยายทวด
พระอัยกา พระอัยกี	ปู่ ตา	พระอัยยิกา	ย่า ยาย
พระชนก พระบิดา	พ่อ	พระชนนี พระมารดา	แม่
พระปิตุลา	ลุงหรืออา (ฝ่ายพ่อ)	พระปิตุจฉา	ป้าหรืออา (ฝ่ายพ่อ)
พระมาตุลา	ลุงหรือน้า (ฝ่ายแม่)	พระมาตุจฉา	ป้าหรือน้า (ฝ่ายแม่)
พระเชษฐา	พี่ชาย	พระเชษฐา	พระเชษฐภคินี
พระอนุชา	น้องชาย	พระอนุชา	พระกนิษฐา พระขนิษฐา
พระมเหสี พระชายา	ภรรยา	พระสวามี พระภักสดา	สามี
พระโอรส	ลูกชาย	พระธิดา	ลูกสาว
พระขามาตา	ลูกเขย	พระสุณิสา	ลูกสะใภ้
พระนัดดา	หลาน	พระปนัดดา	เหลน

คำราชาศัพท์หมวดร่างกาย

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระเกศา	ผม	พระกรรณ	หู
พระนลาฏ	หน้าผาก	พระเนตร	ตา
พระโอษฐ์	ปาก	ขอบพระเนตร	ขอบตา
ต่อมพระเนตร	ต่อมน้ำตา	ม่านพระเนตร	ม่านตา
พระขนง	คิ้ว	พระอัสสุชล	น้ำตา
พระทนต์	ฟัน	พระนาสิก	จมูก
พระชีวิหา	ลิ้น	พระศอ	คอ
พระเขษะ	น้ำลาย	พระพักตร์	หน้า
พระอุทร	ท้อง	พระเสโท	เหงื่อ
พระองคุลี	นิ้วมือ	พระหนุ	คาง
พระหัตถ์	มือ	พระเศียร	ศีรษะ
ข้อพระหัตถ์	ข้อมือ	พระปราง	แก้ม
พระมังสา	เนื้อ	พระพาหา	ช่วงแขน
พระโลมา	ขน	พระพาหุ	ต้นแขน
พระอุระ	อก	พระกร	แขน
พระนาภี	สะดือ	พระบาท	เท้า
พระโสณิ	สะโพก	ข้อพระบาท	ข้อเท้า
พระรากขวัญ	ไหปลาร้า	พระชานุ	เข่า
พระกัจฉะ	รักแร้	พระขงฆ์	แข้ง
พระเพลา	ขาหรือตัก	พระดรรชนี	นิ้วชี้
พระชีพจร	ชีพจร	พระหทัย	ใจ
พระธมณี	เส้นประสาท	พระนขา	เล็บ
พระกำโบล	กระดูกงู	พระอัฐิ	กระดูก
พระวักกะ	ไต	พระทาสฺย	เขี้ยว

คำราชาศัพท์หมวดเครื่องใช้

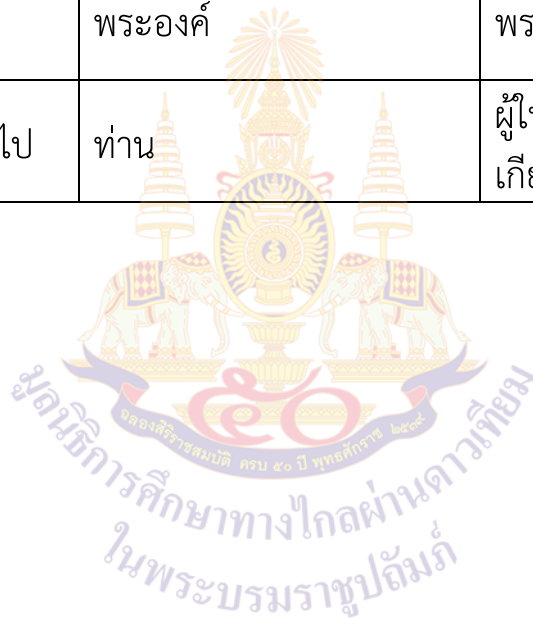
คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
ฉลองพระองค์	เสื้อ	พระสนับเพลา	กางเกง
ซับพระองค์	ผ้าเช็ดตัว	ซับพระพักตร์	ผ้าเช็ดหน้า
รัดพระองค์	เข็มขัด	ฉลองพระเนตร	แว่นตา
พระฉาย	กระจก	ฉลองพระบาท	รองเท้า
พระมาลา	หมวก	กระเป๋าทรง	กระเป๋าลือ

คำราชาศัพท์หมวดคำกริยา

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
เสด็จ	ไป	พระราชดำเนิน	เดิน
ทรงน้ำ	อาบน้ำ	ประจวร	ป่วย
เสวย	รับประทาน	พระราชทาน	ให้
โปรด	ชอบ	กริ้ว	โกรธ
นั่ง	ประทับ	นอน	บรรทม
ตรัส	พูด	ทอดพระเนตร	ดู
ชำระพระหัตถ์	ล้างมือ	ทรงยืน	ยืน

คำราชาศัพท์หมวดคำสรรพนาม

สถานะในการพูด	คำราชาศัพท์	ใช้กับ
แทนชื่อผู้พูด (บุรุษที่ ๑)	ข้าพระพุทธเจ้า	พระมหากษัตริย์
	กระผม ดิฉัน	ผู้ใหญ่, พระสงฆ์
แทนชื่อผู้ที่เราพูดด้วย (บุรุษที่ ๒)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	พระมหากษัตริย์
	ฝ่าพระบาท	เจ้านายชั้นสูง
	พระคุณเจ้า	พระสงฆ์ผู้ทรงสมณศักดิ์
แทนชื่อผู้ที่เรากล่าวถึง (บุรุษที่ ๓)	พระองค์	พระมหากษัตริย์
แทนผู้ที่เรากล่าวถึงทั่วไป	ท่าน	ผู้ใหญ่ (ซึ่งถือว่าเป็นการให้เกียรติ)

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ขวนคิดขวนจำ คำราชาศัพท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าพันก่อ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ขวนคิดขวนจำ คำราชาศัพท์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำราชาศัพท์ที่นักเรียนสนใจ จำนวน ๑๐ คำ พร้อมบอกหมวดหมู่ให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง

คำราชาศัพท์ เสวย หมวดยก คำกริยา

การแต่งประโยค พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสวยพระกระยาหาร

๑. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การตั้งประโยค.....

๒. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การตั้งประโยค.....

๓. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

๔. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่

การแต่งประโยค.....

๕. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

๖. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

๗. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

๘. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

๙. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

๑๐. คำราชาศัพท์.....หมวดหมู่.....

การแต่งประโยค.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

**ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านหนังสือตามความสนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง อ่านคิดลิขิตความรู้
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕**

การอ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจ เป็นการเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบ เช่น บทความ สารคดี การ์ตูน เรื่องสั้น นิยาย นวนิยาย นิทาน จากนั้นเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และสรุปใจความสำคัญจากเรื่องตามความเข้าใจของตนเอง และสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การเลือกหนังสืออ่าน

การเลือกหนังสืออ่านมีความจำเป็นมาก นักอ่านที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักวิธีเลือกหนังสืออ่าน ให้ได้ประโยชน์สูงสุดแก่การอ่าน โดยพิจารณาวิธีเลือก (ศิวกันท์ ปทุมสูติ, ๒๕๔๐, หน้า ๑๙-๒๐) ต่อไปนี้

๑. เลือกหนังสือที่มีสาระเรื่องราวตรงกับความต้องการหรือความจำเป็นที่ต้องอ่าน
๒. เลือกหนังสือที่ดีมีคุณลักษณะ ดังนี้
 - ๒.๑ หนังสือที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าดี
 - ๒.๒ หนังสือที่มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าดี
 - ๒.๓ หนังสือที่ได้รับรางวัลสำคัญ ๆ ในการประกวดขององค์กรที่มีคุณภาพ
 - ๒.๔ หนังสือซึ่งเขียนโดยนักเขียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของแวดวงนักอ่าน
 - ๒.๕ หนังสือที่มีคุณค่าดีพร้อมทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านความคิด ด้านกลวิธี ด้านทางภาษา ด้านรูปแบบและการนำเสนอ
 - ๒.๖ หนังสือที่ได้รับการยอมรับศึกษาสืบทอดกันมาทุกยุคทุกสมัย
 - ๒.๗ เลือกหนังสือที่จะไม่โน้มนำไปในทางเสื่อมทั้งปวง

การอ่านและจับใจความสำคัญ

ในการอ่านหนังสือตามความสนใจ ผู้อ่านจะต้องมีหลักและพื้นฐานในการอ่าน จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งมีหลักเกณฑ์การอ่าน (ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน, ๒๕๔๗, หน้า ๑๑-๑๒) ดังนี้

๑. ตั้งใจอ่าน มีสมาธิแน่วแน่ พยายามอ่านอย่างรวดเร็วจะช่วยให้เก็บใจความสำคัญได้ดีกว่าอ่านช้า ๆ เพราะการอ่านอย่างเร็วขึ้นจะทำให้ความหมายของข้อความแต่ละช่วงสายตาที่ผู้อ่านเข้าใจ จะยังคงอยู่ และนำมาสัมพันธ์กัน ทำให้เข้าใจข้อความ

ที่อ่านทั้งหมดได้ แต่ถ้าอ่านได้ข้อความหมายของข้อความย่อ ย่อ ๆ ทั้งหลายอาจเลื่อนไปไม่สามารถจะนำมาเชื่อมโยงกันได้ และทำให้เสียสมาธิได้ง่ายด้วย

๒. เมื่ออ่านจบย่อหน้าหนึ่ง ๆ ให้หยุดคิดเล็กน้อยว่า ย่อนี้มีใจความสำคัญอย่างไร ซึ่งตามปกติใจความสำคัญจะอยู่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของย่อหน้าก็ได้ โดยจะมีเพียง ๑ - ๓ ประโยคเท่านั้น

๓. เมื่ออ่านจบทุกย่อหน้า นำเอาใจความสำคัญของทุกย่อหน้ามารวมกันให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน โดยนึกคิดในใจหรือเขียนขึ้นใหม่โดยใช้ถ้อยคำภาษาของตนเอง

ตัวอย่างหนังสือประเภทต่าง ๆ

หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และ วารสาร หนังสือสารคดี หนังสือนวนิยาย หรือบันเทิงคดี หนังสือเกี่ยวกับสถิติ

หลักการพิจารณาหนังสือ

คำว่า “พิจารณา” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า “ก. ตรวจตรา, ตรูตรอง, สอบสวน”

การพิจารณาหนังสือ เป็นการอ่านหนังสืออย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้นอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการวิเคราะห์และวิจารณ์หนังสือ

การพิจารณาหนังสือจะช่วยให้ผู้อ่านอ่านหนังสืออย่างมีหลักเกณฑ์ อ่านหนังสืออย่างสนุกสนานและมองเห็นคุณค่าของหนังสือ เข้าถึงรหัสโพธิ์ของหนังสือและการใช้ถ้อยคำ ทำให้ผู้อ่านชอบอ่านหนังสือมากขึ้น นอกจากการพิจารณาหนังสือจะเป็นการอ่านเพื่อเข้าใจหนังสือแล้ว ผู้อ่านยังสามารถอธิบายคุณค่าของหนังสือได้อย่างมีหลักการ ช่วยทำให้ผู้อ่านรู้จักส่วนประกอบของหนังสือทั้งรูปแบบการแต่งเนื้อเรื่อง ความไพเราะของสำนวนโวหาร สามารถประเมินคุณค่าของหนังสือได้ และทำให้ผู้อ่านเกิดสติปัญญาในการอ่าน

ผู้พิจารณาหนังสือต้องมีความสามารถหลายอย่าง เช่น อ่านจับใจความได้ ตีความได้ อ่านแล้วแยกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อความใดเป็นการแสดงความคิดเห็น หรืออ่านแล้วประเมินคุณค่าได้ นอกจากนั้น ผู้พิจารณาหนังสือยังจะต้องรู้จักลักษณะของหนังสือประเภทต่าง ๆ เพราะการพิจารณาหนังสือแต่ละประเภทย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของประเภทหนังสือ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านหนังสือตามความสนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง อ่านคิดลิขิตความรู้
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือหรือเรื่องที่สนใจ ๑ เรื่อง จากนั้นเขียนสรุปความรู้
และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องนั้นอย่างเหมาะสม

๑. ประเภทของหนังสือที่อ่าน.....

๒. ชื่อหนังสือ/ชื่อเรื่องที่อ่าน.....

๓. สรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน.....

๕. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน.....

.....

.....

๖. เรื่องนี้ให้สาระความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณกรรมที่อ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าน์กอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของ “วรรณกรรม” ไว้ว่า น. งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสฐียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน

สรุปความหมายของ “วรรณกรรม” แบบเข้าใจอย่างง่าย คือ วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนทั่วไปที่แต่งขึ้นตามความรู้ ความคิด ความคิดเห็น หรือตามจินตนาการ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ นวนิยาย เรื่องสั้น เทศนา คำสอน รวมถึงวรรณคดีด้วย

ประเภทของวรรณกรรมไทย

วรรณกรรมไทย แบ่งเป็น ๒ ชนิด ได้แก่

๑. วรรณกรรมร้อยกรอง คือ ลักษณะงานเขียนที่ใช้ภาษาที่สละสลวย คล้องจองกัน มีสัมผัสบังคับตามรูปแบบฉันทลักษณ์ เช่น พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน สังข์ทอง นิราศ รามเกียรติ์ บทเห่กล่อมเรื่อง กากี ฯลฯ โดยจะใช้คำประพันธ์ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ประเภทต่าง ๆ ในการแต่ง

๒. วรรณกรรมร้อยแก้ว คือ งานเขียนแบบความเรียงหรือเรียงความ ที่ไม่ใช้ภาษาคล้องจอง เช่น เรื่องสั้น สารคดี วรรณกรรม บทความ นิทาน เพลง ฯลฯ

การเขียนสรุปเรื่อง

การเขียนสรุปเรื่องหรือเขียนสรุปความ เป็นการสรุปแนวคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง จากการฟังหรือการอ่าน แล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงต้องเก็บใจความสำคัญของเรื่อง แล้วนำมาเขียนใหม่เพื่อให้เข้าใจใน การเข้าใจ

วิธีการเขียนสรุปเรื่อง

เนื้อหาและงานเขียนแต่ละประเภทมีวิธีการที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อยแต่หลักการและขั้นตอนในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

๑. อ่านหรือฟังเรื่องราวให้เข้าใจทั้งหมดอย่างน้อย ๒ เที่ยว เพื่อให้เข้าใจว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับ “ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”

๒. พิจารณาประเภทของสาร/ประเภทของงานเขียน

๓. พิจารณาวัตถุประสงค์ของเรื่อง/งานเขียน เพื่อสร้างกรอบประเด็นเนื้อหา

๔. ค้นหาประเด็นเรื่องจากชื่อเรื่อง หรือจากย่อหน้า

๕. ค้นหาหัวข้อย่อยจากแต่ละย่อหน้า

๖. ค้นหาใจความสำคัญตามหัวข้อย่อยให้ถูกต้องและครบถ้วน

๗. หากใจความสำคัญยังไม่ชัดเจน อาจจำเป็นต้องสรุปประเด็นจากเนื้อเรื่องย่อย

๘. จัดเรียงประเด็นความคิด และลำดับเรื่องราว ด้วยภาษาของตนเอง

๙. เรียบเรียงด้วยภาษาเขียน ใช้คำที่สั้น เข้าใจง่าย และได้ใจความ ไม่ควรใช้คำย่อ

๑๐. อ่านทบทวนและขัดเกลาภาษาให้สละสลวย

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง จันทโครพ

เรื่องย่อ

จันทโครพ เป็นโอรสของพระเจ้าพรหมทัต พระองค์ทรงรักพระโอรสดั่งดวงพระทัยของพระองค์เลยทีเดียว ดังนั้นพระกุมารจึงแวดล้อมไปด้วยพระพี่เลี้ยงอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากพระกุมารจะต้องปกครองบ้านเมืองในภายภาคหน้า จึงจำเป็นต้องศึกษาวิชาทุกแขนงอันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองของตนในอนาคต วันหนึ่ง ในขณะที่เพิลิตเพลินอยู่ในพระราชอุทยานนั้น พระราชาก็ทรงรับสั่งให้พระกุมารเข้าเฝ้าแล้วรับสั่งให้พระกุมารไปศึกษาศิลปวิชาการกับพระฤๅษีในป่า พระกุมารก็ยินดีปฏิบัติตามพระประสงค์พระราชบิดา และเดินทางไปอยู่กับพระฤๅษี หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว เจ้าชายจันทโครพก็เข้าไปกราบลาพระอาจารย์กลับบ้านเกิดเมืองนอนของตน ว่าแล้วพระฤๅษีก็หยิบผอบเล็ก ๆ ส่งให้พร้อมกับกำชับอย่างหนักแน่น

“เจ้าจงเก็บไว้กับตัว แต่จงจำไว้ว่าเจ้าจะเปิดผอบได้ก็ต่อเมื่อถึงเมืองของตนแล้วเท่านั้น อย่าเปิดในระหว่างเดินทาง มิฉะนั้นเจ้าจะประสบอันตรายถ้าไม่เชื่อฟัง” พระฤๅษีกล่าวขึ้น “ครั้นท่านอาจารย์ หลานจะเปิดผอบก็ต่อเมื่อหลานถึงบ้านเมืองของหลานแล้วเท่านั้น” เจ้าชายยินยอมหนักแน่น และแล้วจันทโครพก็มุ่งหน้าเดินทางกลับบ้านเมืองของตน เมื่อถึงเวลาเสวยอาหารกลางวันก็เข้าไปนั่งใต้ต้นไคร้ร่มไม้แล้วควักห่ออาหารแห้งที่เตรียมไว้ก่อนลาพระอาจารย์มาเสวย หลังจากเสวยเสร็จก็เกิดเคลิ้มหลับไป และก็สุบินว่า ผอบที่พระอาจารย์ให้ไว้นั้นหลุดจากมือตนตกลงน้ำไปแล้ว พระสุบินนี้เองที่กระตุ้นให้พระองค์อยากเปิดผอบดู แต่ก็ยังคงกังวลถึงคำสั่งของพระอาจารย์

ในระหว่างทาง เจ้าชายหนุ่มก็ทรงครุ่นคิดถึงผอบที่ติดตัวมาตลอดเวลา และแปลกพระทัยว่าอะไรหนอที่อยู่ข้างในนั้น ยิ่งนึกก็ยิ่งอยากเปิดดูให้แน่ และในที่สุด พระองค์ก็ตัดสินใจพระทัยผิดคำพูดโดยการเปิดผอบออก และในทันทีที่ฝาผอบถูกเปิดออก ก็มีหญิงสาวผู้เลอโฉมปรากฏออกมาจากผอบใบนั้น เธอส่งยิ้มหวาน ๆ ให้เจ้าชายหนุ่มผู้ซึ่งทอดพระเนตรอยู่ด้วยความตื่นเต้นและแนะนำตัวนางว่า

“นายจำ หม่อมฉันชื่อโมราเพคะ พระฤๅษีใส่หม่อมฉันไว้ในผอบใบนี้ หม่อมฉันดีใจมากที่ได้เป็นอิสระเสียที” ทันทีที่เห็นหญิงสาว เจ้าชายหนุ่มก็ตกหลุมรักในทันทีและขอให้นางเป็นชายาของพระองค์และแล้วทั้งคู่ก็เดินทางกันไปในป่า เจ้าชายจันทโครพดีพระทัยมากที่เพื่อนเดินทางแต่ในขณะเดียวกันก็ทรงกังวลว่าทำไมพระฤๅษีจึงห้ามไม่ให้

เปิดผอบในระหว่างทาง ทรงครุ่นคิดเพียงลำพังแล้วก็สรุปเอาเองว่าพระฤๅษีอาจจะทดสอบดูว่าตนเป็นคนสอดรู้สอดเห็นหรือไม่เท่านั้นเอง อย่างไรก็ตามสิ่งที่พระฤๅษีพูดนั้นก็ปรากฏว่ากำลังจะเป็นจริงแล้ว เพราะว่ามีโจรป่าแอบซ่อนอยู่ในพุ่มไม้ใกล้ ๆ นั้น เขาแอบดูความเคลื่อนไหวของทั้งคู่อยู่อย่างเงียบ ๆ และเมื่อได้เห็นความงามของนางโมราก็อยากได้ไปเป็นภรรยา ช่วงเวลานั้นโมรารู้สึกกระหายน้ำมาก คอของนางแห้งผากแต่ที่ไม่มีน้ำสักหยดให้นางดื่มกินได้ เจ้าชายจันทโครพก็ใช้พระขรรค์แทงเนื้อรินพระโลหิตให้โมราดื่มกินแก้กระหาย ในขณะนั้นเองโจรป่าก็โผล่ออกมาจากพุ่มไม้ทันทีและยืนอยู่เบื้องหน้าของทั้งคู่ โจรปากกล่าวหาทั้งคู่ว่าบุกรุกเข้ามายังถิ่นของตน แต่เจ้าชายยืนกรานว่าป่าไม่ใช่ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ ชายทั้งสองจึงเกิดโต้เถียงกันอย่างรุนแรงโดยไม่พูดพราทำเพลงอะไรอีกต่อไป เจ้าโจรพุ่งเข้าไปใส่จันทโครพแล้วชกเขาล้มลงกับพื้นก่อนที่ จันทโครพจะมีโอกาสชักพระขรรค์ออกมาเสียดด้วยซ้ำไป ทั้งคู่ต่อสู้กันอยู่บนพื้นอยู่พักหนึ่งก่อนที่โจรป่าได้เบียด แต่เจ้าชายมีทักษะในการต่อสู้ได้ดีกว่าเพราะได้รับการสั่งสอนมาจากพระฤๅษี จันทโครพจึงสามารถผลักโจรป่าและเรียกให้ภรรยาพระขรรค์ให้ตน โมราจับพระขรรค์ไว้แต่ลังเลที่จะส่งให้สามีตนเพราะไม่ต้องการให้เจ้าชายฆ่าโจรป่า ผู้ซึ่งเป็นคนที่นางมีใจให้อยู่ด้วยเหมือนกันในตอนนี้อยู่ เมื่อไม่สามารถจะตัดสินใจได้ในยามคับขันเช่นนี้ นางก็วางพระขรรค์ไว้ตรงกลางชายทั้งสอง แต่ว่าให้ด้ามหันไปทางโจรป่า ในขณะที่ด้านคมหันไปทางสามีทั้งคู่จึงกรูกันไปแย่งอาวุธในเวลาพร้อมกัน จันทโครพถูกคมมีดบาดจึงปล่อยพระขรรค์ เป็นจังหวะที่โจรป่าได้โอกาสกำด้ามพระขรรค์ได้ จึงแทงเจ้าชายจันทโครพสิ้นพระชนม์อยู่ตรงนั้นเอง ร่างของเจ้าชายนอนจมกองเลือดอยู่อย่างนั้น ตอนนี้อยู่ที่โมรา รู้สึกใจที่เห็นร่างอันไร้วิญญาณของเจ้าชายจันทโครพแต่ก็สายเกินไปที่จะช่วยชีวิตให้ฟื้นคืนมาได้ และแล้วนางก็ตามโจรป่าผู้ซึ่งจูงมือนางนำทางไป หลังจากได้โมราเป็นภรรยาแล้วโจรป่าก็มาคิดตรึกตรองว่า หญิงผู้นี้เป็นคนชั่วร้ายเพราะแม้แต่สามีของนางก็ยังทรยศได้ลงคอ นางฆ่าได้แม้กระทั่งชายผู้ซึ่งเสียสละเลือดให้นางดื่มกินแทนน้ำ ในภายภาคหน้านางก็อาจจะกระทำแบบนี้กับเขาก็ได้ ในขณะที่โมรานอนหลับโจรป่าก็ทิ้งนางไว้ในป่าแต่เพียงลำพังเมื่อตื่นขึ้นมา ไม่พบสามีใหม่ โมราก็หลงทางในป่าแต่เพียงลำพัง และรู้สึกหิวอย่างมาก นางไม่รู้ว่า จะหาอาหารอย่างไร จึงได้แต่นั่งร้องไห้อยู่ตรงนั้นฝ่ายพระอินทร์เมื่อเล็งทิพยเนตรเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด ก็เสด็จลงมายังโลกมนุษย์เพื่อสอนบทเรียนแก่โมราให้เข็ดหลาบและช่วยชุบชีวิตจันทโครพแล้วพระองค์ก็แปลงร่างเป็นเหยี่ยวคาบชิ้นเนื้อไว้ในปากทันทีที่เห็นชิ้นเนื้อในปากนก โมราก็ร้องเรียกขอส่วนแบ่งบ้าง แต่เหยี่ยวทำเป็นแกล้งถามว่านางจะให้อะไรเป็นของแลกเปลี่ยนกับชิ้นเนื้อของตน โมราไม่รู้ว่าจะเสนอ

ตัวเองเป็นภรรยาของสัตว์เดรัจฉานอย่างเช่นเหยี่ยว เมื่อได้ยินเช่นนี้ นกเหยี่ยวก็โกรธมาก และทันใดนั้นก็กลายร่างเป็นพระอินทร์อย่างเดิม พระองค์ขึ้นไปที่โมราและประณามว่า “เจ้าเป็นหญิงชั่วร้าย แม้ว่าเจ้าจะมีสามีที่ดีแสนดีก็ยังแบ่งใจให้ชายอื่นที่ตนไม่รู้จักมาก่อน เมื่อโจรป่าหนีไปจากเจ้าตอนนี้ ก็ยังยกกายให้เป็นภรรยาของเหยี่ยวอีก เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งชิ้นเนื้อเท่านั้น เจ้าพร้อมที่จะสมสู่กับสัตว์เดรัจฉานโดยปราศจากยางอาย” ทันทีที่สิ้นคำประณามของพระอินทร์ร่างของโมราก็กลายเป็นชะนี พร้อมน้ำตานองหน้า ร้องเรียกหา ผัว ผัว ผัว ผัว แล้วนางชะนีที่มีหน้าเศร้าก็โดดเข้าป่าหายไป ตั้งแต่นั้นมา ชะนีก็จะร้องหาผัวอยู่ตลอดเวลา บางแห่งก็จบเนื้อเรื่องแต่เพียงเท่านี้ แต่ก็มีบางแห่ง กล่าวว่พระอินทร์ทรงรำยมนต์ชุบเจ้าชายจันทโครพให้ฟื้นคืนชีพกลับมาอีกครั้ง และทรงตรัสสอนเจ้าชาย เราคือพระอินทร์ เจ้ามีกรรมแต่หนหลัง โมราเป็นหญิงชั่วร้าย ไม่เหมาะสมที่จะเป็นคู่ครองของเจ้า หญิงที่เกิดมาเพื่อเป็นภรรยาของเจ้าแท้ที่จริงแล้ว เป็นธิดาพญานาค พระอินทร์ทรงตรัสแล้วก็หายไป และแล้วเจ้าชายจันทโครพก็ได้พบ เนื้อคู่ในอนาคตของพระองค์มีนามว่า “นางมัจฉลινή” ซึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำทอง บิดาของนาง รักนางดุจดวงใจ จึงให้นางอยู่แต่ในถ้ำท่ามกลางการอารักขาอย่างแน่นหนาอย่างไรก็ตาม จันทโครพก็สามารถเล็ดลอดเข้าไปจนได้และเกี้ยวพาราสีนาง จนกระทั่งนางหลงรัก พระองค์ทั้งคู่อยู่ด้วยกัน จนกระทั่งนางมัจฉลินห์มีครรภ์แล้วจันทโครพก็ตัดสินใจเข้าไปขอขมา พญานาค และแล้วทั้งคู่ก็ออกเดินทางไปยังเมืองของเจ้าชายจันทโครพ เพราะราชบิดา ของพระองค์กำลังรอการกลับมาของพระองค์ ในเนื้อเรื่อง กล่าวว่ในระหว่างที่ทั้งคู่ เดินทางไปนั้น ทั้งคู่ก็พบกับศัตรูและอุปสรรคมากมาย แต่ท้ายที่สุดทั้งคู่ก็ได้กลับมาอยู่ และปกครองเมืองพรหมทัตจนกระทั่งชราภาพ และสิ้นพระชนม์อย่างสงบ พระโอรสของ ทั้งสองพระองค์พระนามว่า “เจ้าชายจันทวงศ์” ได้ขึ้นครองราชย์แทน และปกครอง พระนครอย่างมีความสุขเรื่อยมา

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณกรรมที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่านและข้อคิดจากเรื่อง

เรื่อง.....

การสรุปเรื่องจากวรรณกรรมที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ไกรทอง

เรื่องย่อ

ณ เมืองพิจิตร ชาวบ้านพากันแตกตื่นเมื่อไธ่ต่างเกยชาย จระเข้ร้ายออกอาละวาด ขุนไกร หมอจระเข้จากนนทบุรีและไกรทอง ลูกชายได้ล่องแพผ่านมาพอดี จึงได้ช่วย ชาวบ้านปราบไธ่ต่างเกยชาย แต่ขณะที่ขุนไกรจับไธ่ต่างได้ ท้าวโคจร พญาจระเข้ได้โผล่ ขึ้นมาจับขุนไกรจมหายไปใต้น้ำท่ามกลางความตกตะลึงของทุกคน ท้าวโคจรอาศัยอยู่ในถ้ำจระเข้กับ ท้าวรำไพ ผู้เป็นพ่อ และลูกชาย ชื่อว่า ชาละวัน

ท้าวรำไพพยายามคิดว่าท้าวโคจรที่เอาแต่เกรง เทียวกัดกินคนไปทั่ว แต่ท้าวโคจร ไม่สนใจ จนวันหนึ่ง ท้าวโคจรเกิดไปมีเรื่องกับท้าวพันตา และท้าวพันวัน จระเข้ต่างถิ่น จนเกิดการกัดกันตายทั้งสามฝ่าย ทำให้จระเข้ร้ายหมดไป สร้างความยินดีให้กับชาวบ้าน เป็นอันมาก

สิบปีผ่านไป ณ บ้านริมน้ำที่เมืองพิจิตร เศรษฐีมีลูกสาวสองคนคือ ตะเภาแก้ว และ ตะเภาทอง ทั้งสองได้ออกไปเล่นน้ำ ชาละวันซึ่งโตเป็นหนุ่มแล้วเห็นเข้าก็รู้สึกถูกใจ จึงจับตัวตะเภาทองไป สร้างความตื่นตะลึงให้กับเศรษฐีเป็นอันมาก เศรษฐีจึงรีบข่าวประกาศ ตามหาหมอจระเข้ให้มาช่วยกันจับตัวชาละวัน พร้อมกับจะให้รางวัลอย่างงาม

พญาชาละวันมีเมียอยู่แล้วสองคน คือ วิมาลาและเลื่อมลายวรรณ ซึ่งรู้สึกไม่พอใจ ที่ชาละวันจะเอาตะเภาทองมาเป็นเมียอีก แต่ก็ไม่สามารถขัดชาละวันได้ ชาละวัน ไม่สนใจคำเตือนของท้าวรำไพว่า จะนำเคราะห์มาสู่ตน ไกรทองได้ล่องแพส่งสินค้ามาจาก เมืองนนทบุรี ได้เห็นประกาศของเศรษฐีก็สนใจรับอาสาปราบเจ้าชาละวัน โดยมีคู่แข่งคือ เสี้ยเฮง เจ้าของฟาร์มจระเข้ ที่หวังจะได้ตะเภาแก้วมาเป็นเมีย ไกรทองใช้มนต์ล่อ ชาละวันออกมา หวังใช้หอกจัดการกับเจ้าชาละวัน แต่หอกทำอันตรายชาละวันไม่ได้ ก่อนที่ไกรทองจะถูกชาละวันเล่นงาน อาจารย์คง ก็มาช่วยไกรทองเอาไว้ได้ ไกรทองรู้ว่า อาจารย์คงเป็นอาจารย์ของขุนไกรพ่อของตน จึงขอให้อาจารย์คงช่วยฝึกวิชาให้จน เก่งกล้า อาจารย์คงบอกว่าการจะฆ่าชาละวันได้ต้องใช้หอกสัตตโลหะเท่านั้น

ไกรทองจึงไปหาช่างตีเหล็กที่บึงจระเข้สามพันโดยมีเสี้ยเฮงแอบติดตามไป หวังจะ แย่งหอกมาจากไกรทอง แต่กรรมตามทันเมื่อเสี้ยเฮงพลาดท่าตกลงไปในบึงถูกจระเข้กัดกิน จนตาย ท้าวรำไพเตือนชาละวันว่า กำลังมีเคราะห์ ให้ชาละวันบำเพ็ญศีลอยู่แต่ในถ้ำ แต่ชาละวันทนมนต์เรียกจระเข้ของไกรทองไม่ไหวจึงระเบิดถ้ำออกมา ไกรทองได้ใช้ เทียนระเบิดน้ำบุกเข้าไปเพื่อช่วยตะเภาทองและเกิดการต่อสู้กับชาละวันขึ้น ไกรทองได้ โอกาสใช้หอกสัตตโลหะแทงชาละวันจนตาย ชาวเมืองพิจิตรกลับสู่ความสงบอีกครั้ง

ใบงานที่ ๗ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าพันก่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้และข้อคิด จากการอ่านวรรณกรรมที่กำหนดให้

๑. ชื่อเรื่อง.....

๒. ประเภทของเรื่องที่อ่าน ☐ ร้อยแก้ว ☐ ร้อยกรอง

๓. แหล่งที่มา.....

๔. เลือกอ่านเรื่องนี้เพราะ.....

๕. สรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

๖. สรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง แผนภาพโครงเรื่องประเทืองปัญญา
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

แผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นภาพรวมของเรื่องทั้งหมด ทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้อีกยิ่งขึ้น การเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านว่า ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง สถานที่เกิดเหตุการณ์คือที่ไหน มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผลของเหตุการณ์นั้นเป็นอย่างไร

แผนภาพโครงเรื่อง ใช้ในการวางโครงเรื่องที่มีตัวละคร ฉาก สถานที่ และการดำเนินเรื่องตามลำดับของเหตุการณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบของแผนภาพโครงเรื่อง

ชื่อเรื่อง

๑. ตัวละคร

๒. ฉากและสถานที่

๓. เหตุการณ์สำคัญ

๔. ผลของเรื่อง

๕. ข้อคิดจากเรื่อง

ขั้นตอนการสร้างแผนภาพโครงเรื่อง

๑. กำหนดชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอด

๒. ระดมสมองคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญนั้น แล้วจดบันทึกไว้เป็นคำหรือกลุ่มคำสั้น ๆ

๓. นำคำหรือกลุ่มคำที่จดบันทึกไว้ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาจัดกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อย แล้วเรียงลำดับกลุ่มคำตามความสำคัญ

๔. เลือกรูปแบบแผนภาพความคิดให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์และเนื้อหา ของเรื่อง

ตัวอย่าง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง กากับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์

อีกาตัวหนึ่งกำลังหิว มันจึงบินออกหาอาหาร มันเลื้อยไปเห็นเนื้อชิ้นหนึ่งหล่นอยู่ มันจึงใช้ปากคาบเนื้อชิ้นนั้นขึ้นมา แล้วบินไปเกาะที่ต้นไม้ต้นหนึ่ง สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งเดินผ่านมาเห็นอีกาคาบเนื้ออยู่ในปาก มันอยากกินเนื้อชิ้นนั้นมันจึงเอ่ยปากทักอีกาว่า

“สวัสดิ์ครับคุณกา คุณช่างสง่างามอะไรอย่างนี้ ขนของคุณก็ดูสวยงามมาก” อีการู้สึกชอบใจมาก มันมองดูขนของตัวเองอย่างภูมิใจ สุนัขจิ้งจอกจึงพูดต่อไปว่า

“คุณคงมีเสียงที่ไพเราะมาก คุณคงร้องเพลงเพราะด้วยใช่ไหม” อีการีบผงกหัวรับ

“ถ้าอย่างนั้นคุณช่วยร้องเพลงให้ผมฟังสักหน่อยเถิดครับ” อีกาจึงอ้าปาก จะร้องเพลง พอมันอ้าปาก เนื้อก็หลุดจากปากตกลงที่พื้น สุนัขจิ้งจอกจึงรีบคาบเนื้อชิ้นนั้นแล้ววิ่งหนีไป

แผนภาพโครงเรื่อง : กากับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์

ตัวละครในเรื่อง : อีกา และสุนัขจิ้งจอก

สถานที่ : ต้นไม้ต้นหนึ่ง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น : อีกาซึ่งกำลังคาบเนื้ออยู่ในปาก หลงเชื่อคำพูดของสุนัขจิ้งจอกที่ชมว่า อีกามีเสียงไพเราะ จึงอ้าปากจะร้องเพลงให้สุนัขจิ้งจอกฟัง

ผลของเหตุการณ์ : ทำให้ชิ้นเนื้อที่อีกาคาบมาหล่นจากปาก สุนัขจิ้งจอกจึงมาคาบเนื้อไปกินแทน

ข้อคิด : อย่าไว้วางใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง คือ หากไว้วางใจคนอื่นมากเกินไป อาจจะทำให้ได้รับเคราะห์หรือผลเสียได้

จากนิทานอีสป

ใบงานที่ ๘ เรื่อง แผนภาพโครงเรื่องประทีองปัญญา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง แผนภาพโครงเรื่องประทีองปัญญา
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง บ้านหลังใหม่ของป้อม แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

นิทานส่งเสริมคุณธรรม เรื่อง บ้านหลังใหม่ของป้อม

ฉันชื่อป้อม เป็นสมาชิกใหม่ในคลองสายทองแห่งนี้ ที่นี้มีสัตว์น้อยใหญ่มากมายหลายชนิด เมื่อฉันมองขึ้นไปบนผิวน้ำที่มีแสงแดดอ่อน ๆ มาส่องกระทบ ฉันมีความสุขที่บ้านของฉันมีความสุข

วันหนึ่ง ในคลองแห่งนี้ได้จัดต้อนรับป้อมสมาชิกใหม่ที่มาเยือน ทุกคนร่าเริงแจ่มใสมีความสุข ลุงเต่ากล่าวต้อนรับสมาชิกใหม่ ฉันรู้สึกว่ที่นี่เป็นบ้านหลังใหม่ที่มีความสุข ในเช้าวันนี้อากาศสดใส ขณะที่ฉันกำลังว่ายน้ำทักทายพี่ปูอยู่นั้น ฉันเห็นผิวน้ำกำลังเป็นสีดำ ด้วยความตกใจฉันจึงร้องเรียกให้สัตว์ต่าง ๆ มาดู พี่กุ้งบอกพวกเราว่า ต้องไปจากที่นี่เพราะน้ำกำลังจะเน่าเสีย ลุงเต่าบอกว่าพวกมนุษย์ข้างบนนั้นใจร้ายชอบปล่อยน้ำเสียลงมาเรื่อย ๆ ทำให้สัตว์น้ำอย่างเราล้มป่วยและเปลี่ยนที่อยู่บ่อย ๆ ลุงอยากให้มนุษย์พวกนั้นเห็นใจสัตว์น้ำอย่างพวกเราบ้าง เราจะได้ไม่ล้มป่วยและเปลี่ยนที่อยู่กันบ่อย ๆ

ลุงเต่าและทุกคน รวมทั้งป้อมก็ออกเดินทางเพื่อบ้านหลังใหม่ ป้อมตามหาบ้านหลังใหม่ด้วยความเหน็ดเหนื่อย และได้แต่คิดว่า หากมนุษย์เหล่านั้นมีจิตใจที่คิดถึงสัตว์ตัวเล็กอย่างตนบ้าง บ้านหลังใหม่ที่ตนอาศัยอยู่นั้น คงจะมีความสุขเป็นแน่

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

แผนภาพโครงเรื่อง

ตัวละคร

สถานที่

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลของเหตุการณ์

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง บทอาขยานสืบสานเอกลักษณ์ไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง บทอาขยานสืบสานเอกลักษณ์ไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การท่องบทอาขยาน

การท่องจำหรือท่องบทอาขยาน เป็นการอ่านออกเสียงที่อาศัยความจำโดยไม่ดูบทอ่านต้องใช้ความสามารถในการจำบทท่องจำ อ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และทำนองเสนาะของบทร้อยกรองนั้น ๆ สอดคล้องกับอารมณ์ในบทอ่าน โดยอ่านให้ไพเราะถูกต้องคล่องแคล่วเกิดภาพพจน์ได้รสได้อารมณ์

บทอาขยาน คือ บทท่องจำ การเล่า การสวด นิทาน ซึ่งเป็นการท่องจำข้อความหรือคำประพันธ์ที่ชอบ บทร้อยกรองที่ไพเราะ โดยอาจตัดตอนมาจากหนังสือวรรณคดีเพื่อให้ผู้ท่องจำได้ และเห็นความงามของบทร้อยกรองทั้งในด้านวรรณศิลป์ การใช้ถ้อยคำภาษา เนื้อหา และกลวิธีในการประพันธ์ ตลอดจนสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการแต่งบทร้อยกรอง หรือนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการอ้างอิงในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

การกำหนดบทอาขยานให้ท่องจำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทอาขยานที่ให้นักเรียนท่องจำนั้น แบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ บทหลัก บทรอง และบทเลือกอิสระ (ตามความสนใจ)

๑. บทหลัก คือ บทอาขยานที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดตามหลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคน สามารถนำไปท่องจำเหมือนกันทั่วประเทศ

๒. บทรอง คือ บทอาขยานที่ครูผู้สอนหรือสถานศึกษา (โรงเรียน) เป็นผู้กำหนดให้นักเรียนท่องจำเสริมจากบทหลักที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยมักเป็นบทร้อยกรองที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เพลงพื้นบ้าน, เพลงกล่อมเด็ก, คำวซอ (วรรณกรรมพื้นบ้านของภาคเหนือ), เพลงชาनोंง, เพลงเรือ (ภาคใต้), บทกวีที่มีคุณค่า

๓. บทเลือกอิสระ คือ บทที่นักเรียนสามารถเลือกท่องตามความสนใจ หรือด้วยความชื่นชอบ อาจเป็นบทร้อยกรองที่มีผู้แต่งไว้ แต่ต้องบอกได้ว่ามีเหตุผลอย่างไรจึงเลือกบทร้อยกรองนั้น ๆ มาท่องจำเป็นบทอาขยานของตนเองโดยความเห็นชอบของครูผู้สอน หรือสถานศึกษา

บทร้อยกรองที่จะคัดเลือกให้เป็นบทร้อยกรองและบทเลือกอิสระ ควร มีลักษณะ ดังนี้

๑. มีเนื้อหา ความยากง่าย เหมาะสมกับวัย
๒. มีความยาวพอเหมาะ พอควร
๓. มีคุณธรรม คติธรรม ให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม
๔. มีสุนทรียภาพทางภาษา
๕. มีความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
๖. มีรูปแบบที่หลากหลาย

หลักการท่องจำบทอาขยาน

การท่องจำบทอาขยาน เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝน ดังนี้

๑. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียง ปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๒. ท่องด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระเสเสียงเดียว และเปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๓. ท่อง ออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้ก่อน

๔. ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธี

ประโยชน์ของการท่องจำบทอาขยาน

๑. ฝึกความจำ เพราะมนุษย์ต้องอาศัยความจำในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์
๒. เป็นการฝึกวินัย เพราะการจะท่องจำให้ได้นั้น ผู้ท่องต้องมีวินัยในการฝึกฝน
๓. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๔. แสดงถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทางด้านภาษาให้คงอยู่ตลอดไป

๕. ได้รับคติสอนใจจากบทคำประพันธ์ต่าง ๆ ที่ท่องจำ
๖. ทำให้เป็นคนอารมณ์ดี เพลิดเพลิน จากความงามของบทประพันธ์ที่ท่อง
๗. เพื่อตระหนักในคุณค่าภาษาไทย และซาบซึ้งในความไพเราะของบทร้อยกรอง
๘. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของกวีไทย
๙. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์
๑๐. เพื่อใช้เป็นสื่อถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรม และนำข้อคิดที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ใบงานที่ ๙ เรื่อง บทอาขยานสืบทอดเอกลักษณ์ไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง บทอาขยานสืบทอดเอกลักษณ์ไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมวรรคของบทอาขยานที่ขาดหายไปให้ถูกต้องและสมบูรณ์
เรื่อง _____

วิชาเหมือนสินค้า

จงตั้งเอากายเจ้า

นิ้วเป็นสายระยาง

ปากเป็นนางงานไป

ถือไว้อย่าให้เอียง

ปัญญาเป็นกล้องแก้ว

เจ้าจงเอาหุตา

เอาใจเป็นปิ่นคม

จึงจะได้สินค้ามา

จงหมั่นมั่นหมายใจ

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

จึงจะได้สินค้ามา

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

อชฌาสัยเป็นเสปียง

ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง

ตัดแล่นเลี้ยวข้ามคงคา

จะทำลายให้เรือจม

คือวิชาอันพิสมัย

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ

การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ เป็นการอ่านข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจ เช่น ข่าวสารทางราชการ ประกาศ ฉลากยา การใช้วัสดุอุปกรณ์ ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงจะสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังเป็นการอ่านเพื่อค้นคว้าข้อมูลหรือวิธีนำไปใช้ ต้องอ่านอย่างละเอียด ให้ได้ความครบถ้วน จะทำให้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เช่น ข่าวสารทางราชการ คำแนะนำ การใช้พจนานุกรม การใช้วัสดุอุปกรณ์ คำเตือนบนฉลากยา คู่มือและเอกสารของโรงเรียน ขั้นตอนการซักผ้า การล้างจาน ฯลฯ

หลักการอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย

๑. ตั้งจุดประสงค์ในการอ่านว่าจะอ่านเพื่อความรู้ หรือเพื่อค้นคว้า หรือเพื่อต้องการปฏิบัติตามขั้นตอน
๒. อ่านเพื่อนำไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้รับสิ่งที่ต้องการ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ถูกต้อง
๓. อ่านอย่างละเอียด ให้เข้าใจชัดเจน เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน
๔. สืบค้นและสังเกตหมายเหตุ เนื่องจากงานเขียนบางเรื่อง อาจมีหมายเหตุ หรือข้อห้ามสำหรับการใช้งาน เพื่อลดความผิดพลาด
๕. สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตาม

ตัวอย่าง งานเขียนเชิงอธิบายแสดงขั้นตอน

เรื่อง การล้างมือ ๗ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑

ฝ่ามือถูฝ่ามือ ล้างมือด้วยน้ำสะอาด ถูสบู่จนขึ้นฟอง หลังจากนั้นนำฝ่ามือทั้งสองข้างประกบกัน และถูวนให้ทั่ว

ขั้นตอนที่ ๒

ถูหลังมือและซอกนิ้ว เพื่อฆ่าเชื้อโรคบริเวณมือและซอกนิ้วด้านหลัง โดยใช้ฝ่ามือถูบริเวณหลังมือ และซอกนิ้วสลับไปมาทั้งสองข้าง

ขั้นตอนที่ ๓

ถูฝ่ามือและซอกนิ้ว นำมือทั้งสองข้างมาประกบกัน ถูฝ่ามือและซอกนิ้วด้านหน้าให้สะอาด

ขั้นตอนที่ ๔

หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ ให้นิ้วมือทั้งสองข้างเกี่ยวกัน ถูวนไปมา

ขั้นตอนที่ ๕

ถูนิ้วและโคนนิ้วหัวแม่มือ กางนิ้วหัวแม่มือแยกออกมา ใช้ฝ่ามืออีกข้างกำรอบนิ้วหัวแม่มือ แล้วถูหมุนไปรอบ ๆ ทำสลับกันทั้งสองข้าง

ขั้นตอนที่ ๖

ถูปลายนิ้วมือบนฝ่ามือ ให้แบ่มือแล้วใช้ปลายนิ้วมืออีกข้างถูวนเป็นวงกลม จากนั้นสลับข้างทำแบบเดียวกัน

ขั้นตอนที่ ๗

ถูรอบข้อมือ กำมือรอบข้อมือข้างหนึ่ง ถูวนจนกว่าจะสะอาด หลังจากนั้นให้เปลี่ยนข้างทำแบบเดียวกับมือข้างแรก

ตัวอย่าง ฉลากยา

	เลื่อนเปิด ← PL → กดปิด	
วันจ่ายยา	ชื่อโรงพยาบาล วันที่ 16ก.ค.61 ชื่อ Paracetamol x 500 mg	ชื่อสามัญทางยา และขนาดยา
วิธีรับประทาน	รับประทานครั้งละ 1 เม็ด	ใช้สำหรับ
	แก้อาการ ปวดและลดไข้	
	วันละ 3 ครั้ง	
	ก่อนอาหาร หลังอาหาร	
	เช้า กลางวัน เย็น ก่อนนอน	
	หรือทุก 4-6 ช.ม.	ฉลากเสริม
หมายเหตุ หมดอายุ 16ก.ค.62		
	ชื่อเภสัชกร ชัยพร-สุศรี สาร-สวัสดิ์	

การอ่านฉลากยา หมายถึง ป้ายบอกชื่อยา ฉลากที่ใช้แปะติดกับภาชนะที่บรรจุยารักษาโรค ในการอ่านฉลากยา ต้องอ่านชื่อยาให้เข้าใจ อ่านสรรพคุณ จำนวนที่รับประทานต่อครั้ง ดูว่ายานั้นรับประทานเมื่อใด ก่อนอาหาร หลังอาหาร และเวลาใด เช่น เช้า กลางวัน เย็น และก่อนนอน

ฉลากยาที่พบได้บ่อย คือ ฉลากยาจากบริษัทผู้ผลิต และ ฉลากยาจากโรงพยาบาล คลินิก ร้านขายยา ซึ่งรายละเอียดจะมีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย แต่ทั้งนี้การให้ข้อมูลมีจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อให้ผู้บริโภคใช้ยาได้อย่างถูกต้อง และมีความปลอดภัยจากการใช้ยา

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าล้านช้าง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านงานเขียนเชิงอธิบายตามที่กำหนดให้ จากนั้นตอบคำถาม และเขียนสรุปความรู้และประโยชน์ให้ถูกต้อง

๑. งานเขียนข้างต้น คืออะไร

.....

๒. เนื้อหาส่วนใหญ่อธิบายเกี่ยวกับเรื่องใด

.....

๓. ยานี้ รับประทานครั้งละเท่าไร

.....

๔. ยานี้ รับประทานก่อนหรือหลังอาหาร และรับประทานเวลาใดบ้าง

.....

๕. ยานี้ คือยาอะไร ควรทำอย่างไรก่อนรับประทาน

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้

ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย					
๒	การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง บ้านหลังใหม่ของป้อม					
๓	การพูดรายงานจากเรื่องที่ฟังและดู					
๔	ชวนคิดชวนจำ คำราชาศัพท์					
๕	การท่องจำบทอาขยาน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านจับใจความ

เป็นการอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเรื่อง ซึ่งเรียกว่า **ใจความ** ตรงกันข้ามกับ **พลความ** (อ่านว่า พน-ละ-ความ) ซึ่งหมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญ ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ตามหน้าต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน อาจอยู่ส่วนต้น ส่วนกลาง หรือส่วนท้ายของย่อหน้าก็ได้

การอ่านจับใจความสำคัญ ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านในใจทุกย่อหน้าอย่างละเอียด
๒. ศึกษาความหมายของคำ กลุ่มคำ สำนวนที่ไม่เข้าใจ
๓. ตั้งคำถามว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม ฯลฯ
๔. สังเกตประโยคที่แสดงให้เห็นว่าเป็นใจความสำคัญ ซึ่งมักมีประโยคอื่น ๆ

อธิบายขยายความหรือให้รายละเอียด

๕. จัดทำแผนภาพความคิดของเรื่องที่อ่าน

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

- การขีดเส้นใต้
- การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ
- การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควร

ย่อด้วยสำนวนภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความจากเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี พร้อมทั้งสรุป
ใจความสำคัญจากเรื่องให้ถูกต้อง

๑. กรุงศรีอยุธยาเคยเป็นราชธานีอันยิ่งใหญ่ของไทย มีความเจริญในด้านใดมากที่สุด

.....

.....

๒. หลักฐานที่บันทึกเรื่องกรุงศรีอยุธยา ถูกถ่ายทอดไว้ในอะไร

.....

๓. อยุธยาในอดีตเป็นเช่นไร

.....

.....

๔. อยุธยาในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

๕. ผมแกะพาสาลี่ไปยื่นที่ประตูด้านหนึ่งแล้วพูดว่าอย่างไร

.....

.....

๖. สรุปใจความสำคัญของเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

๑. การวิเคราะห์เรื่อง โดยพิจารณาจาก

๑.๑ ผู้เขียนเรื่องมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร

๑.๒ เนื้อเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความเป็นเหตุเป็นผลเหมาะสมหรือไม่

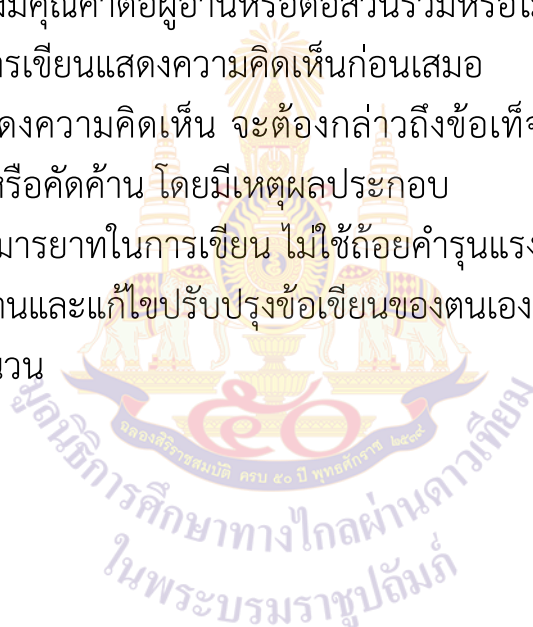
๑.๓ เนื้อเรื่องมีคุณค่าต่อผู้อ่านหรือต่อส่วนรวมหรือไม่ มีข้อคิดอะไรบ้าง

๒. ควรร่างการเขียนแสดงความคิดเห็นก่อนเสมอ

๓. การเขียนแสดงความคิดเห็น จะต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงก่อนแล้วจึงกล่าวถึง
ความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้าน โดยมีเหตุผลประกอบ

๔. ผู้เขียนต้องมีมารยาทในการเขียน ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง

๕. ผู้เขียนควรอ่านและแก้ไขปรับปรุงข้อเขียนของตนเอง รวมทั้งการตรวจตัวสะกด
การันต์ และถ้อยคำสำนวน

ตัวอย่าง การวิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

น้ำ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต มีสถานะเป็นทั้งของเหลว ของแข็ง และก๊าซ โลกของเรามีน้ำอยู่มากมาย ร่างกายของเราก็มีน้ำเป็นส่วนประกอบใช้ในการควบคุมการทำงานของระบบต่าง ๆ ให้เกิดความสมดุล น้ำมีความสำคัญเราจึงต้องช่วยกันอนุรักษ์น้ำด้วยการดูแลแหล่งต้นน้ำลำธารให้สมบูรณ์ รักษาระบบนิเวศร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำ ดังโครงการในพระราชดำริที่มีอยู่ทุกภูมิภาคตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การรักษาต้นน้ำลำธาร การผลิตไฟฟ้า การระบายน้ำออกจากที่ลุ่ม การบรรเทาอุทกภัย ทุกคนต้องช่วยกันรักษาระบบนิเวศของน้ำและช่วยกันดูแลใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า ดังที่องค์การสหประชาชาติกำหนดให้วันที่ ๒๒ มีนาคมของทุกปีนั้น เป็น “วันน้ำโลก” เพื่อรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของน้ำและร่วมมือกันดูแลแหล่งน้ำเพื่อให้มีน้ำกินน้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอตลอดไป

เขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

จากข้อความข้างต้น ผู้เขียนต้องการเขียนเพื่อรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของน้ำและให้ทุกคนร่วมมือกันในการดูแลแหล่งน้ำเพื่อให้มีกินมีใช้ตลอดไป เนื่องจากน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากทุกคนร่วมมือกันดูแลและอนุรักษ์แหล่งน้ำก็จะส่งผลให้เรามีน้ำที่สะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภคตลอดไป

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง แล้ววิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

เพลงชาติไทย

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย

เป็นประชารัฐ ไผทของไทยทุกส่วน

อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล

ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี

ไทยนี้รักสงบแต่ถึงรบไม่ขลาด

เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่

สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี

เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย

๑. ใจความสำคัญ คือ

.....

.....

.....

.....

๒. เขียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ดังนี้

.....

.....

.....

๓. การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟังและดูสารคดีเกี่ยวกับความรักชาติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การตั้งคำถาม

เป็นการตั้งประเด็นหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดจากการอ่าน การดู การสังเกต การฟังและการดู หรือการรับรู้ แล้วตั้งคำถามเป็นข้อหรืออาจตั้งเป็นประโยค ซึ่งการตั้งคำถามที่ดีควรเป็นคำถามที่มีเหตุผล เพื่อให้ผู้ฟังเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา

ลักษณะของคำถามเชิงเหตุผล

คำถามที่ดีควรเป็นคำถามเชิงเหตุผลและคิดวิเคราะห์ มักใช้คำว่า “เพราะเหตุใด เพราะอะไร ทำไม อะไร อย่างไร สาเหตุใด” เพื่อเป็นการใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล รู้จักวิเคราะห์ข้อความ และคิดหาหลักฐานและเหตุผลมาเขียนประกอบ

หลักทั่วไปของการตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟัง การดู และการอ่าน

๑. ก่อนตั้งคำถาม เราควรตั้งใจฟัง ตั้งใจดู หรือตั้งใจอ่าน เพื่อทำความเข้าใจกับ เรื่องนั้น ๆ

๒. จดบันทึกระหว่างการฟัง การดู การอ่าน ในเรื่องที่สนใจหรือมีข้อสงสัย ได้แก่ “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”

๓. จับใจความหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง ดู หรืออ่าน ให้ได้

๔. ตั้งคำถามที่ ชัดเจนตรงประเด็นไม่กำกวม ให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ

๕. ใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์หรืออคติ

๖. มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดหลายแง่มุม เพื่อจะได้คำถามที่หลากหลาย

แนวการตั้งคำถามเชิงเหตุผล

๑. เริ่มจากการตั้งคำถาม “ทำไม อะไร เพราะเหตุใด”

๒. ในเรื่องกล่าวถึงอะไรบ้าง

๓. เรื่องนี้มีจุดประสงค์อย่างไร

๔. ข้อเท็จจริงคืออะไร และข้อคิดเห็นคืออะไร

๕. ข้อความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

๖. ข้อคิดหรือความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์คืออะไร

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟังและดูสารคดีเกี่ยวกับความรักชาติ

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟังและดูกำหนดให้ จำนวน ๕ ข้อ

๑. คำถาม

คำตอบ

.....

๒. คำถาม

คำตอบ

.....

๓. คำถาม

คำตอบ

.....

๔. คำถาม

คำตอบ

.....

๕. คำถาม

คำตอบ

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับความรักชาติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดแสดงความคิดเห็น ควรพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนพูด และพูดอย่างมีเหตุผล เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น เพราะในเรื่องเดียวกันแต่ละคนอาจมีมุมมองและความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้

ข้อคำนึงในการพูดแสดงความคิดเห็นมีดังนี้

๑. คิดให้ดีก่อนพูด
๒. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี
๓. มีเหตุผลโดยยกตัวอย่างประกอบการพูดให้เห็นจริง
๔. เรียงลำดับการพูดให้ต่อเนื่อง ไม่พูดวกวน
๕. เนื้อหาที่จะพูดเป็นเชิงสร้างสรรค์
๖. หลีกเลี่ยงการพูดเรื่องส่วนตัวทั้งของตนเองและผู้อื่น

การใช้ภาษาในการพูดแสดงความคิดเห็น

๑. ใช้ถ้อยคำให้กะทัดรัดมีความหมายชัดเจน เรียงเนื้อความตามลำดับไม่สับสน
๒. ใช้ถ้อยคำภาษาที่เป็นลักษณะเฉพาะของการแสดงความคิดเห็น เช่น การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ประกอบกับคำกริยาหรือกลุ่มคำกริยา ที่ระบุว่าเป็นการพูดแสดงความคิดเห็นเป็นต้นว่า ดิฉันเห็นว่า ผมคิดว่า ดิฉันเข้าใจว่า ผมใคร่ขอสรุปว่า ที่ประชุมมีมติว่า เราจึงขอเสนอแนะว่า หรือพวกเราเห็นร่วมกันว่า
๓. ใช้ถ้อยคำหรือกลุ่มคำเพื่อบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นอันได้แก่ คำว่า อาจ อาจจะ คง คงจะ น่า น่าจะ ทั้ง ควร เป็นต้น
๔. ใช้ถ้อยคำเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลด้านศีลธรรมจริยธรรม และคุณธรรม ไม่ประชดประชัน ไม่พูดก้าวร้าวเสียดสี ไม่พูดแบบขวานผ่าซาก หรือมีเจตนาไม่ดี
๕. มีมารยาทในการพูด ไม่ใช้คำรุนแรง เช่น คำสบถ คำด่า คำหยาบ มีกิริยาวาจาที่สุภาพ น้ำเสียง นุ่มนวล และต้องรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ลักษณะของผู้พูดแสดงความคิดเห็นที่ดี

๑. เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี
๒. สนใจต่อปัญหา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
๓. เป็นผู้ที่มีเหตุผลสามารถใช้ดุลพินิจ หรือใช้ปัญญาพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ไม่ใช่อารมณ์ ไม่เดา ไม่คาดคะเน
๔. เป็นผู้ที่มีความกล้าสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นที่มีอยู่ในตนเองให้ผู้อื่นทราบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น และพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

[illegible]

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับความรักชาติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์และเขียนอธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณา และประเมินค่า เป็นการแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ ว่าใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้าง แต่ละด้านสามารถนำไปประยุกต์ ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

แนวทางในการวิเคราะห์วรรณกรรม มีดังนี้

๑. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่ง เพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่น ๆ
๒. พิจารณาลักษณะคำประพันธ์
๓. อ่านและสรุปเรื่องย่อ
๔. ให้วิเคราะห์เรื่องในหัวข้อต่อไปนี้ตามลำดับ ซึ่งบางหัวข้ออาจจะมี หรือไม่มีก็ได้ตามความจำเป็น ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก วิธีการแต่ง ลักษณะการเดินเรื่อง การใช้ถ้อยคำ สำนวนในเรื่อง ท่วงทำนองการแต่ง วิธีคิดสร้างสรรค์ ทศนะหรือมุมมองของผู้เขียน
๕. วิเคราะห์แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียนที่เขียนไว้ในเรื่อง ซึ่งต้องวิเคราะห์ออกมา

คุณค่าของวรรณกรรม โดยปกติจะวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกรู้สึก ความคิด และจินตนาการตามคำประพันธ์ ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ผู้แต่งเลือกใช้เพื่อให้มีความหมายกระทบใจผู้อ่าน
๒. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอ
๓. คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรม ที่สะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและวรรณคดีที่จรรโลงสังคมได้มีอะไรบ้าง
๔. การนำแนวคิด ความรู้ และประสบการณ์จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับความรักชาติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับความรักชาติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่กำหนดให้ แล้วเขียนอธิบายคุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน

เพลงความฝันอันสูงสุด

บทเพลงพระราชนิพนธ์

ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ	ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
ขอทนทุกข์รุกรมโหมกายใจ	ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจเทนง
จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด	จะรักชาติจนชีวิตเป็นผุยผง
จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง	จะปิดทองหลังองค์พระปฐมมา
ไม่ท้อถอยคอยสร้างสิ่งที่ควร	ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา	ไม่เสียหายชีวาถ้าสิ้นไป
นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง	หมายผดุงยุติธรรมอันสดใส
ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด	ยังมั่นใจรักชาติต้องอาจครั้น
โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่	เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม้ถูกหยัน
คงยืนหยัดสู้ไปใฝ่ประจัญ	ยอมอาสัญก็เพราะปองเทิดผองไทย

๑. เนื้อเรื่องกล่าวถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

๒. คุณค่าของเรื่องคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนเรียงความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนสื่อสาร
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของเรียงความ

เรียงความ คือ การนำถ้อยคำมาแต่งเป็นเรื่องราว เพื่อใช้เป็นข้อเขียนที่แสดงความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผู้เขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน โดยมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป จึงจะเรียกว่าเรียงความอย่างสมบูรณ์

จุดประสงค์ในการเขียนเรียงความ

ก่อนเขียนเรียงความต้องวางจุดประสงค์ให้ชัดเจนว่า

๑. เขียนเรื่องนั้น อย่างไร
๒. เขียนให้ใครอ่าน
๓. เขียนไปในแนวใด เช่น เขียนชักจูง เขียนให้ความรู้ เขียนแสดงความคิดเห็น

รูปแบบการเขียนเรียงความ

๑. คำนำ (ความนำ) เป็นส่วนเริ่มต้น นำเรื่องเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่อง ควรเขียนให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ ระวัง นำติดตาม คำนำเป็นย่อหน้าแรกและควรมีย่อหน้าเดียวสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในการเขียนคำนำ ได้แก่

- ๑.๑ ไม่เขียนนอกนอกเรื่อง
- ๑.๒ ไม่ควรนำเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่คนรู้จักดีแล้วมาเขียน
- ๑.๓ ไม่ควรนำข้อคิดเห็นที่กว้างเกินไปมาเขียน เช่น ภาษาไทยในรอบ ๒๐ ปี
- ๑.๔ ไม่นำคำกล่าวที่เป็นความจริงในตัวเองอยู่แล้วมาเขียน เช่น “เป็นที่กล่าวกันว่า สิ่งที่น่าอนในชีวิตรมนุษย์มีอย่างเดียวนั่นคือ ความไม่แน่นอน”

๒. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่แสดงสาระสำคัญของเรื่องราว ความรู้ ความคิดที่ตรงกับชื่อเรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาที่ครอบคลุมชื่อเรื่อง เพื่อตอบคำถามว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับใคร อะไร ทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน อย่างไร เพราะเหตุใด สำคัญอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ฯลฯ อาจมีหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้ามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

หรืออาจกล่าวได้ว่า เนื้อเรื่องเป็นข้อความที่ต่อจากคำนำ ทำหน้าที่ขยายใจความของคำนำให้ละเอียด แจ่มแจ้ง แต่ละย่อหน้าจะขยายความของเรื่องตามแนวคิดที่ตั้งไว้

๓. **สรุป** เป็นข้อความย่อหน้าสุดท้าย เป็นการปิดเรื่อง หรือ สรุปเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ควรมีเพียง ๑ ย่อหน้า ซึ่งอาจเป็นคติสอนใจ ความประทับใจ ข้อคิดแก่ผู้อ่าน เพื่อให้นำไปคิดหรือปฏิบัติเมื่อมีโอกาส หรือตั้งคำถามให้ผู้อ่านใคร่ครวญต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องเสนอข้อยุติ

ขั้นตอนในการเขียนเรียงความ

๑. **การกำหนดหัวเรื่อง** มี ๒ ลักษณะ การกำหนดหัวเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว และเลือกเขียนตามความสนใจ และมีความรู้เรื่องนั้นมากที่สุด

๒. **การกำหนดขอบเขตของหัวข้อเรื่อง** ไม่ควรกว้างมากเกินไปจนเขียนไม่จบ ควรมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่กว้าง “สมุนไพร” ถ้านำมาทำให้เฉพาะเจาะจง เป็น “สมุนไพรรักษาโรค”

๓. **การรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง** ต้องเป็นข้อมูลที่มีหลักฐานอ้างอิง มีเหตุผลน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาว่าหัวข้อใดควรมาก่อน หรือมาหลัง แล้วจัดเรียงลำดับ

๔. **การจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง** อาจจัดเป็นพวก หมวดย่อยเดียวกัน เป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย โดยจัดให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน

๕. **วางโครงเรื่องด้วยการใช้หัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย** เช่น

ตัวอย่าง โครงเรื่อง สัตว์เลี้ยงของฉัน

ส่วนคำนำ : เปิดเรื่องด้วยความหมายของสัตว์เลี้ยง

ส่วนเนื้อเรื่อง : ๑. รูปร่างลักษณะ (ของสัตว์เลี้ยงของฉัน)

๒. การเลี้ยงสัตว์เลี้ยง

๓. ประโยชน์ของสัตว์เลี้ยง

ส่วนสรุป : ข้อคิดของการเลี้ยงสัตว์

(วิภา ตันกุลพงษ์. ๒๕๕๖. เอกสารนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อที่สนใจ

เรียงความ เรื่อง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนจดหมาย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง จดหมายบรรยายอักษร
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารกับบุคคลเพื่อแจ้งเรื่องราว ถามทุกข์สุข หรือเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ จดหมายของบุคคลสำคัญจะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในอนาคต และจดหมายที่เขียนดีมีคุณค่าก็อาจเป็นวรรณกรรมได้

การเขียนจดหมายควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. เขียนให้ผู้รับเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน
๒. ไม่เขียนนอกเรื่อง ไม่รวบรัด หรือเินเยิ่นเกินไป
๓. เรียงลำดับข้อความในจดหมายตามลำดับเหตุการณ์ไม่สับสน
๔. ใช้ภาษาสุภาพ คำขึ้นต้น และคำลงท้ายถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล
๕. ลายมือสวยงาม สะอาด อ่านง่าย
๖. วางรูปแบบถูกต้อง สวยงาม เป็นระเบียบ

รูปแบบของจดหมาย

๑. **ที่อยู่ของผู้เขียน** อยู่มุมบนขวาของหน้ากระดาษ โดยเริ่มเขียนจากกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๒. **วันเดือนปี** เขียนเยื้องที่อยู่ผู้เขียนมาข้างหน้าเล็กน้อย
๓. **คำขึ้นต้น** อยู่ด้านซ้ายห่างจากขอบกระดาษประมาณ ๑ นิ้ว และเป็นแนวขีดด้านซ้ายสุดของเนื้อความ
๔. **เนื้อความ** เริ่มเขียนโดยย่อหน้า และควรขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นเนื้อความใหม่ นอกจากนี้ต้องเว้นวรรคตอนให้ถูกต้องด้วย
๕. **คำลงท้าย** อยู่ตรงกับวันเดือนปีที่เขียน
๖. **ชื่อผู้เขียน** เยื้องลงมาทางขวามือ ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย ควรวงเล็บชื่อที่เขียนเป็นตัว บรรจงด้วย ถ้าเป็นจดหมายราชการต้องบอกยศตำแหน่งของผู้ส่งด้วย

การเขียนหน้าซองจดหมาย

๑. ที่อยู่ของผู้รับ ต้องเรียงลำดับจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ได้แก่

- ชื่อ - นามสกุลของผู้รับ
- บ้านเลขที่ ซอย หรือตำบล
- ถนนและที่ตั้ง
- ตำบลหรือแขวง
- อำเภอหรือเขต
- จังหวัดและรหัสไปรษณีย์

๒. ที่อยู่ของผู้ส่ง เรียงลำดับเช่นเดียวกับผู้รับ จะเขียนไว้ด้านบนซ้ายของตนเอง

๓. คำขึ้นต้น

- ถ้าเป็นจดหมายส่วนตัว อาจใช้คำว่า “กรุณาส่ง” หรือ “นามผู้รับ”
- ถ้าเป็นจดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจนิยมใช้ “เรียน”
- จดหมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปใช้ “นมัสการ”

๔. การติดดวงตราไปรษณียากร (แสตมป์) ให้ครบถ้วนตามราคาที่กรมไปรษณีย์ฯ กำหนด เพราะถ้าติดไม่ครบ ผู้รับจะถูกปรับเป็น ๒ เท่าของราคาแสตมป์ที่ขาดไป

การใช้คำขึ้นต้น คำลงท้าย และสรรพนามในการเขียนจดหมาย

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
อาจารย์	เรียน อาจารย์ประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่.....	อาจารย์, ท่าน ผม, ดิฉัน	ด้วยความเคารพ อย่างสูง
เพื่อน	เพื่อนรัก	เพื่อน, คุณ, เธอ ผม, ดิฉัน, ฉัน	รักและคิดถึง
บิดา มารดา ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติผู้ใหญ่ อื่น ๆ	กราบเท้า.....ที่ เคารพ	คุณพ่อ, คุณแม่ คุณปู่, คุณตา, ท่าน หนู, ผม, ดิฉัน ลูก, หลาน	ด้วยความเคารพ อย่างสูง

แบบของจดหมาย

สถานที่.....

วัน เดือน ปี.....

คำขึ้นต้น.....

ข้อความของจดหมาย.....

.....

.....

.....

.....

คำลงท้าย.....

ชื่อผู้เขียน.....

รูปแบบการเขียนหน้าซองจดหมาย

ชื่อและที่อยู่ของผู้ฝาก

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

แสตมป์
(ดวงตราไปรษณียากร)

ชื่อและที่อยู่ของผู้รับ

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

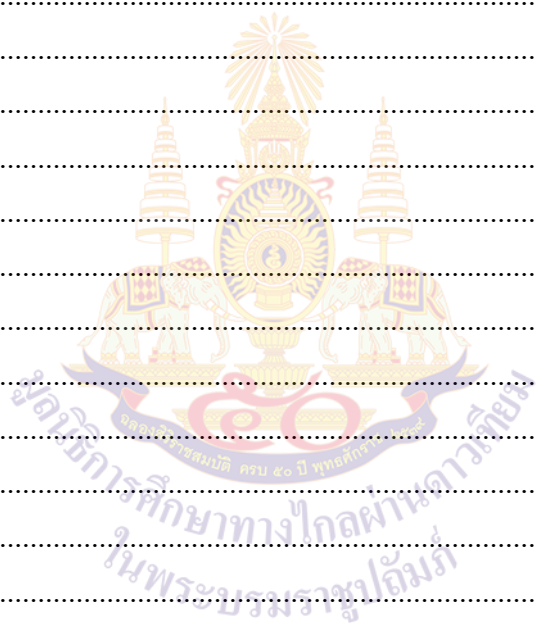
การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติ ควรใช้ถ้อยคำภาษาที่แสดงถึงความเคารพและสุภาพ เขียนถูกต้องตามรูปแบบของจดหมายด้วยลายมือที่สวยงาม อ่านง่าย ไม่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่าข้อความ ใช้กระดาษและซองจดหมายที่เรียบร้อย สะอาด สีสวยภาพ แสดงถึงการมีมารยาทในการเขียนและการใช้จดหมาย และการจำหน่ายซอง ควรใช้เขียนให้ชัดเจนโดยบอกรหัสไปรษณีย์ ด้วยเลขอารบิก และปิดดวงตราไปรษณียากรให้ถูกต้อง

คุณค่าของการเขียนจดหมาย

๑. ได้เขียนหรือเล่าเรื่องราวที่บางครั้งไม่สามารถใช้คำพูดได้ แต่สามารถเขียนเป็นจดหมายได้
๒. ภาษาที่ใช้เขียนควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับบุคคลและเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบ
๓. การเขียนเรียงลำดับเรื่องและเหตุการณ์ เป็นการบันทึกเรื่องราวและประสบการณ์ความทรงจำ
๔. สื่อสารได้ทุกสถานที่และทุกโอกาส ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือญาติ ที่เคารพนับถือ ให้ถูกต้องตามรูปแบบของจดหมาย

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาไทยถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่น
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ภาษาไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับให้ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารทางราชการและในการศึกษาทั่วประเทศ

ภาษาไทยกรุงเทพ ก็นับเป็นอีกภาษาไทยถิ่นหนึ่งในภาคกลาง แต่เนื่องจากกรุงเทพฯ มีฐานะเป็นเมืองหลวง ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพจึงถูกกำหนดให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน และใช้เป็นภาษากลางสำหรับการติดต่อราชการ เป็นสื่อในการศึกษาและเป็นภาษาที่สอนให้แก่ผู้ที่เรียนภาษาไทย

ลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้เป็นภาษาราชการ ใช้ในโอกาสที่เป็นทางการต่าง ๆ
๒. ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ
๓. เป็นภาษาที่สื่อสารมวลชนต่าง ๆ ใช้ เช่น การอ่านข่าว การเขียนรายงาน
๔. มีความแตกต่างไปจากภาษาพูด

ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาย่อยของภาษาไทยที่ใช้สื่อสารกันในพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย และมีความแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เป็นภาษาที่ใช้พูดจากันในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่าง ผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ แตกต่างไปจากมาตรฐานหรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศใช้

ลักษณะของภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีความเฉพาะ คือ ทั้งถ้อยคำและสำเนียง แสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นของแต่ละภาคของประเทศไทย

ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่สำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสบการณ์ และวัฒนธรรมทุกแขนง ของท้องถิ่น เราจึงควรรักษาภาษาถิ่นทุกถิ่นไว้ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นสมบัติมรดกของชาติต่อไป ซึ่งภาษาถิ่นจะเป็น ภาษาพูดหรือภาษาท่าทางมากกว่าภาษาเขียน

ภาษาถิ่นของไทยจะแบ่งตาม ภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษา แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่นใหญ่ ๆ คือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้

ตารางเปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับคำภาษาถิ่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาใต้	ภาษาอีสาน	ภาษาเหนือ
โกรธ	หวิบ	เคียด	โชด
รับประทาน	กิน	กิน	กิน
ดู	แล	เบ็ง	แอ่ว
เที่ยว	เตียว	เถียว	ฝ่อ
โกหก	ซี้ฮก	ซี้ตั่ว	ซี้จู้
กลับบ้าน	หลบบ้าน	เมื่อบ้าน	ปิ๊กบ้าน
อ่อยมาก	หรอยจั่งฮู้	แซ่บอีหลี	ล่ำแต่้ๆ
กลางวัน	กลางวัน	กางเวน	แม่วัน
กลางคืน	กลางคืน	กางคีน	แม่คีน
ยอดเยี่ยม/ดีมาก	แม่เอ๊ย	ดีหลาย ๆ	ดีปะล่ำปะเหลื่อ

ใบงานที่ ๘ เรื่อง ภาษาถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่น
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์วรรณกรรมภาษาถิ่น แล้วตอบว่าเป็นภาษาถิ่นใด พร้อมทั้งบอกความหมาย

เพลง ใหญ่แล้วอดเอา

“...ลูกเจ้ากินผักตบงปาย ลูกขวยจะได้กินผักตบงแก้ว
 กำตีแม่บอกแม่สอนเจ้า อดเอาใหญ่แล้วเนื้อลูกจาย
 ดำน้ำห้อมันหันทราย นอนหงายห้อมันหันฟ้า
 วันเดือนเคลื่อนไปไผ่ท่า ลูกหล้าใหญ่แล้วหื้ออดเอา...”

เพลง ใหญ่แล้วอดเอา ผู้แต่ง ญัฐวุฒิ ศรีหมอก

เนื้อเพลง ใหญ่แล้วอดเอา เป็นภาษาถิ่น.....

๑. คำ..... ความหมาย.....

๒. คำ..... ความหมาย.....

๓. คำ..... ความหมาย.....

๔. คำ..... ความหมาย.....

๕. คำ..... ความหมาย.....

๖. คำ..... ความหมาย.....

๗. คำ..... ความหมาย.....

๘. คำ..... ความหมาย.....

๙. คำ..... ความหมาย.....

๑๐. คำ..... ความหมาย.....

๑๑. คำ..... ความหมาย.....

๑๒. คำ..... ความหมาย.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านหนังสือตามความสนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การอ่านหนังสือนอกเวลาเพื่อส่งเสริมความรู้
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเลือกอ่านหนังสือ ควรเลือกหนังสือที่มีลักษณะเนื้อหา ดังนี้ เป็นหนังสือที่ส่งเสริมความรู้ ส่งเสริมสติปัญญา ส่งเสริมความเข้าใจทางภาษา ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ลักษณะหนังสือที่ควรเลือกอ่าน

๑. หนังสือที่ได้รับการยอมรับว่าดี
๒. หนังสือที่ได้รับรางวัลสำคัญ ๆ
๓. หนังสือที่เขียนโดยนักเขียนที่มีคุณภาพ
๔. หนังสือที่มีเนื้อหา คุณค่า ความคิด กลวิธี

การบันทึกความรู้

การเขียนเรื่องราวจากการอ่านหนังสือ หรือการฟัง การดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความรู้ควรจำ เพื่อเป็นการเตือนความจำหรือใช้ในการอ้างอิง

หลักการบันทึกความรู้

๑. กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะบันทึก
 - ๑.๑ ชื่อเรื่อง
 - ๑.๒ เนื้อหาที่ได้จากการค้นคว้าโดยสรุป
 - ๑.๓ ชื่อผู้รายงาน
 - ๑.๔ หนังสือที่นำมาค้นคว้าโดยระบุชื่อหนังสือ ผู้แต่ง โรงพิมพ์ ปีที่พิมพ์ หรือ

จากการฟัง การดูเมื่อใด

๒. วิธีการเขียนบันทึกความรู้

- ๒.๑ อ่าน ฟัง หรือดูเรื่องให้เข้าใจ
- ๒.๒ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ได้ว่าอ่าน ฟัง หรือดูเรื่องอะไร เรื่องนั้นเป็นอย่างไร

- ๒.๓ นำคำตอบมาเรียบเรียง แล้วเขียนจดบันทึกเป็นเรื่องราว

ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสรุปความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่น
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ และบันทึกความรู้ที่ได้ลงในใบงาน

แบบบันทึกการอ่าน

อ่านวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง.....

ชื่อหนังสือ.....

ผู้แต่ง.....

เนื้อหาโดยสรุป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คุณธรรมนำชีวิต
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

การบอกคุณค่าของเรื่องที่อ่าน

เป็นการอธิบายประโยชน์หรือสิ่งที่เรียกว่า “ข้อดี” โดยเขียนสรุปเป็นประโยค หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อบอกให้รู้ว่าเรื่องนั้นมีคุณค่าแก่ผู้อ่านอย่างไร เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐานการปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. ให้สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๖. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม หลักการสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน

เรื่องของมด

กาลครั้งหนึ่ง ยังมีป่าแห่งหนึ่งซึ่งอุดมสมบูรณ์ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล
ผืนดินชุ่มชื้นร่มเย็น สัตว์ทั้งหลายอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ครั้นอยู่มาได้เกิดมีช้างอันธพาลตัวหนึ่งแสดงอาการเกรเทียรวะรานสัตว์
ต่าง ๆ ทำให้เกิดทุกข์ระส่ำระส่าย ไปทุกหย่อมหญ้า นานนับปี สัตว์ใหญ่น้อย
ทั่วทั้งพงพีต่างกลัวไม่กล้าแก้ปัญหา จนกระทั่งมีแมลงหวี่ ผี และฝูงมดช่วยกัน
วางแผนต่อสู้จนสามารถรุกกันเข้าไปในวงช้างอันธพาลนั้น ช่วยกันกัด ตี ต่อย
ตอม จนมันล้มสิ้นฤทธิ์ ป่าทั้งป่าจึงกลับคืนสู่ความสงบดังเดิม

เมื่อป่าทั้งป่าสงบสุข สัตว์ทั้งหลายเริ่มมาประชุมสนทนาปรึกษาหารือกัน
บ้างก็คุยถึงความหลังเมื่อครั้งปราบช้างอันธพาล ตัวนั้นเป็นผู้กล้าหาญมาก ตัวนี้
เป็นผู้นำกลุ่มกล้าตาย ต่างก็อวดกันจนกลายเป็นการโต้เถียง เจ้ามดแดง
มดตะนอย มดง่าม ก็อวดแบ่งถึงบทบาทของกลุ่มมดในการสู้รบครั้งนั้น เสือโคร่ง
ทำหน้าที่สื่อความชักถามพวกโน้นบ้างวิจารณ์พวกนี้บ้าง จนเกิดการชุนเคืองกันไป
ทุกฝ่าย

นับวันพวกสัตว์ก็เริ่มบาดหมางน้ำใจกันมากขึ้น พวกหนึ่งเสนอให้วาง
ระเบียบของป่าขึ้นใหม่ อีกพวกหนึ่งให้จัดแบ่งพื้นที่และต้นไม้สำหรับสัตว์แต่ละ
ประเภท บ้างก็เสนอให้ช่วยกันแบ่งหนองน้ำสำหรับสัตว์สี่เท้า สองเท้า สัตว์ปีก
และสัตว์เลื้อยคลาน ในที่สุดตกลงกันไม่ได้ เกิดความขัดแย้งกันรุนแรงยิ่งขึ้น
เพราะต่างฝ่ายต่างก็คิดว่าคนมีบุญคุณแก่สัตว์ทั้งหลายในป่านี้

มีช้านาน มดดำ มดแดง มดง่าม มดตะนอย ผึ้ง แมลงภู่ ฯลฯ ก็ตั้งกลุ่มตั้งศูนย์ของตัวขึ้นมาใหม่ ต่างพวกต่างอยู่ต่างขัดคอกัน โจมตีกัน จนเมื่อเดินทางมาพบกันก็ไม่ทักทาย ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนมดเกินตามกันเป็นขบวน เมื่อสวนทางเพื่อนมดด้วยกัน มันจะหยุดทักทายกันเสมอ

วันหนึ่งฝนตกหนักและมีพายุใหญ่ ต้นไม้หักล้มระเนระนาดและน้ำท่วมเป็นที่น่าหวาดกลัว พวกมดทั้งหลายหลบหนีไปอยู่ที่ดอนแต่ก็หนีไม่พ้น น้ำพัดลอยเป็นแพไปทุกทิศทุกทาง

แมลงหิวและแมลงวันริบระดมพรรคพวกมาช่วยเหลือจนสุดความสามารถจนมดส่วนใหญ่รอดตาย เมื่อเกิดภัยพิบัติสัตว์ทั้งหลายก็ได้คิด เลิกถือพวกถือเหล่า สัตว์ใหญ่ ๆ ต่างช่วยกันหักกิ่งไม้เอามาช่วยพวกมด สัตว์เล็ก ๆ ช่วยกันขนลูกอ่อนและสร้างรังชั่วคราวอยู่ พวกแมลงที่บินได้ก็ออกไปหาอาหารมาช่วยเหลือ

น้ำลดลงแล้ว ฝนหยุดตก ป่าทั้งป่ากลับมาสู่ความสงบสุขและความสดชื่นอีกครั้ง พวกมดและแมลงเริ่มช่วยกันทำรังและสะสมอาหารกันใหม่ มันเริ่มเรียนรู้ว่าไม่มีใครเก่งที่สุดพวกที่เก่งวันนี้ อาจมีเหตุการณ์ที่ทำให้อ่อนแอในวันข้างหน้า การช่วยเหลือการร่วมมือกันเท่านั้นที่จะรวมพลังกันแก้ความเดือดร้อนได้ สัตว์ทั้งหลายจึงเลิกทะเลาะกัน และกลับมาสามัคคีกันดังเดิม

อุดม อมรวิวัฒน์ จาก วารสารพุทธชาด

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง นิทานคุณธรรมนำชีวิต
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิทานคุณธรรมนำชีวิต
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานคุณธรรมเรื่อง “เรื่องของมด” พร้อมทั้งตอบคำถามและ
จับใจความสำคัญให้ถูกต้อง

๑. ทำไมเหตุการณ์ในป่าถึงความทุกข์ยากระส่ำระสาย

.....

๒. มีสัตว์ใดบ้างที่ช่วยกันปราบช้างอันธพาลจนสิ้นฤทธิ์

.....

๓. เมื่อป่ากลับมาสู่ความสงบ สัตว์ทั้งหลายมาทำอะไรกัน จนเกิดการชุมนุมเคื่องกัน
ไปทุกฝ่าย

.....

.....

๔. ในที่สุดตกลงกันไม่ได้เพราะเหตุใด

.....

.....

๕. มดดำ มดแดง มดง่าม มดตะนอย ผึ้ง แมลงภู่ รวมกลุ่มตั้งศูนย์รวมขึ้นมาใหม่ และปฏิบัติต่อกันอย่างไร

.....

.....

๖. เมื่อเกิดเหตุการณ์ฝนตกหนักและมีพายุใหญ่ ต้นไม้หักล้มลงและน้ำท่วม พวกมดทั้งหลายเป็นอย่างไร

.....

.....

๗. ใครมาช่วยเหลือพวกมดจนรอดตาย

.....

.....

๘. เมื่อน้ำเริ่มลดแล้ว สัตว์ทั้งหลายเรียนรู้ว่าอย่างไร

.....

.....

๙. สรุปใจความสำคัญของเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

๑๐. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

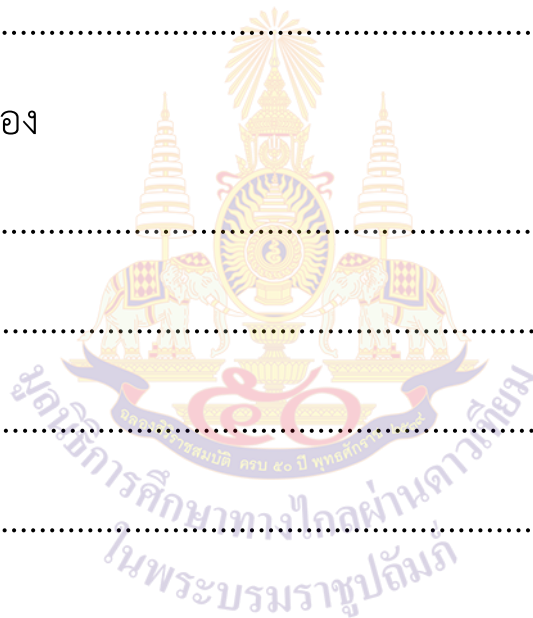
.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้

ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน					
๒	เขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติ					
๓	ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู					
๔	วิเคราะห์ภาษาถิ่นจากวรรณกรรมที่อ่าน					
๕	นำคุณค่าและข้อคิดจากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิต					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ วิจิตรคุณค่าภาษาพาเพลิน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านสรุปเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิญญูคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านสรุปเรื่อง ภาษาจรรโลงใจ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนสรุปเรื่อง

การเขียนสรุปเรื่อง หรือสรุปความ เป็นการสรุปแนวคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง จากการฟังหรือการอ่าน แล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงต้องเก็บสำคัญของเรื่อง แล้วนำมาเขียนใหม่เพื่อให้ง่ายใน การเข้าใจ

เทคนิคการสรุปความ

เนื้อหาและงานเขียนแต่ละประเภทมีวิธีการที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อยแต่หลักการและขั้นตอนในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

๑. อ่านหรือฟังเรื่องราวให้เข้าใจทั้งหมดอย่างน้อย ๒ เที่ยว เพื่อให้เข้าใจว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับ “ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”

๒. พิจารณาประเภทของสาร/ประเภทของงานเขียน

๓. พิจารณาวัตถุประสงค์ของเรื่อง/งานเขียน เพื่อสร้างกรอบประเด็นเนื้อหา

๔. ค้นหาประเด็นเรื่องจากชื่อเรื่อง หรือจากย่อหน้า

๕. ค้นหาหัวข้อย่อยจากแต่ละย่อหน้า

๖. ค้นหาใจความสำคัญตามหัวข้อย่อยให้ถูกต้องและครบถ้วน

๗. หากใจความสำคัญยังไม่ชัดเจน อาจจำเป็นต้องสรุปประเด็นจากเนื้อเรื่องย่อย

๘. จัดเรียงประเด็นความคิด และลำดับเรื่องราว ด้วยภาษาของตนเอง

๙. เรียบเรียงเขียนด้วยเป็นภาษาเขียน ใช้คำที่สั้น เข้าใจง่าย และได้ใจความไม่ควรใช้คำย่อ

๑๐. อ่านทบทวนและขัดเกลาภาษาให้สละสลวย

ตัวอย่างที่ ๑

หลังฤดูเก็บเกี่ยว เกษตรกรมักปลูกพืชอายุสั้นและทนแล้ง พืชที่เหมาะสมได้แก่ ถั่วเขียว ถั่วปลูก ถั่วเขียวโดยวิธีหว่านจะมีปัญหามาก เพราะมีหญ้าขึ้นแข่งกับต้น ถั่วเขียว จึงยากต่อการกำจัดต้นหญ้า ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ

วิธีการสรุปความ

ใคร	- เกษตรกร
ทำอะไร	- ปลูกถั่วเขียว
เมื่อไร	- หลังฤดูเก็บเกี่ยว
อย่างไร	- ใช้วิธีหว่าน
ผลเป็นอย่างไร	- หญ้าขึ้นแข่ง ได้ผลผลิตต่ำ

สรุปความได้ว่า

เกษตรกรปลูกถั่วเขียว หลังฤดูเก็บเกี่ยว ถ้าใช้วิธีหว่านทำให้หญ้าขึ้นแข่ง ได้ผลผลิตต่ำ

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านสรุปเรื่อง ภาษาจรรโลงใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจฉัยคุณค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านสรุปเรื่อง ภาษาจรรโลงใจ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากการอ่านเรื่อง ภาษาจรรโลงใจ พร้อมระบุข้อคิด
 และการนำข้อคิดไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

เรื่อง _____

การสรุปเรื่อง

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

การนำข้อคิดไปใช้ในการชีวิตประจำวัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจจคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ไวยากรณ์ความรู้คู่การอ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การบรรยาย คือ การเล่าเรื่อง การกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นฉาก สถานที่ เวลา เหตุการณ์ สาเหตุที่ก่อให้เกิด สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น ๆ เนื้อหาในการบรรยายอาจเป็นเรื่องจริง เช่น ประวัติบุคคล เรื่องเล่าจากประสบการณ์หรือเป็นเรื่องสมมติ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้นที่มีการเล่าเรื่อง

การพรรณนา คือ การให้รายละเอียดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นอาจจะเป็นบุคคล วัตถุ สถานที่ หรือเหตุการณ์ช่วงใดช่วงหนึ่ง โดยพรรณนาส่วนประกอบแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้งหรือชี้ให้เห็นลักษณะเด่นของสิ่งนั้น ๆ

ข้อความที่เป็นการบรรยาย คือ ข้อความที่เป็นการเล่าเรื่อง การกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นฉาก สถานที่ เวลา เหตุการณ์ สาเหตุที่ก่อให้เกิด สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น ๆ เนื้อหาในการบรรยายอาจเป็นเรื่องจริง เช่น ประวัติบุคคล เรื่องเล่าจากประสบการณ์หรือเป็นเรื่องสมมติ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้นที่มีการเล่าเรื่อง

ข้อความที่เป็นการพรรณนา คือ ข้อความที่เป็นการให้รายละเอียดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นอาจจะเป็นบุคคล วัตถุ สถานที่ หรือเหตุการณ์ช่วงใดช่วงหนึ่ง โดยยกพรรณนาส่วนประกอบแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้งหรือชี้ให้เห็นลักษณะเด่นของสิ่งนั้น ๆ

บทอ่าน บรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร

ตัวอย่างบรรยายโวหารแบบร้อยแก้ว

“น้ำตาซึมออกมาจากตอม่น้ำตาอยู่ตลอดเวลา ตอม่น้ำตามีขนาดราว ๆ ปลายนิ้วก้อยอยู่บริเวณเหนือตาเล็กน้อย น้ำตาออกมาฉาบเคลือบด้านหน้าลูกตา แล้วซึมลงไป ในทางรูน้ำตาซึ่งอยู่ที่ขอบเปลือกตาบนและล่างด้านหัวตา จากรูน้ำตาทั้ง ๒ จะมีทั้งน้ำตา มารวมกัน ให้น้ำตาไหลออกมาทางรูเปิดที่เยื่อบุรูจมูก น้ำตาที่ออกมาจากตอม่น้ำตา จึงมี บางส่วนที่ระเหยไป และบางส่วนไหลซึมลงมาในรูจมูก น้ำตาทำหน้าที่ช่วยให้ผิวด้านหน้า ลูกตาชุ่มชื้น ไม่แห้ง ช่วยชำระล้างตาให้สะอาด ช่วยให้ตามองเห็นดีขึ้น ช่วยทำลาย จุลินทรีย์หรือพิษต่าง ๆ ที่เข้าตาให้ฤทธิ์เจือจางไปได้ คนเราจะกะพริบตาอยู่เป็นระยะ ๆ โดยเฉลี่ยกะพริบตาทุก ๆ ๒-๓ วินาที การกะพริบตานี้ก็เพื่อให้ น้ำตาแผ่เคลือบไปทั่วผิวด้านหน้าลูกตา เป็นการป้องกันไม่ให้ลูกตาแห้ง”

(เกร็ดจากลุ่มมยา : เสนอ อินทรสุทร)

ตัวอย่างพรรณนาโวหารแบบร้อยแก้ว

...ขณะพระองค์เสด็จมาใกล้เบญจคีรีนครคือราชคฤห์ เป็นเวลาจวนสิ้นทิวาวาร แดดในยามเย็นกำลังลงสู่สมัยใกล้วิกาล ทอแสงแผ่ชันไปยังสาละเกษตร แลละลือเห็นเป็นทางสว่างไปทั่วประเทศสุดสายตา ดูประหนึ่งมีหัตถ์ทิพย์มาปกแผ่อำนวยสวัสดิ์ เบื้องบน มีกลุ่มเมฆเป็นคลื่นซัดซ้อนสลับกันเป็นทิวแถว ต้องแสงแดดจับเป็นสีระยิบระยับแวววาว ประหนึ่งเอาทรายทองมาโปรยปราย เลื่อนลอยละลือ ๆ เรี่ย ๆ rays ลงจดขอบฟ้า...

(กามนิต : เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป)

ตัวอย่างพรรณนาโวหารแบบร้อยกรอง

เสนาะเสียงแสนเศร้าดูเหวอาลัย
หรือใครทำเจ็บช้ำระกำใจ
แวววาบปลาบสายฟ้า
เปล่าเปลี่ยวอยู่เดียวดาย

โฉนเลยครวญคร่ำร่ำอยู่ได้
จึงหวนไห้โหยอยู่มิรู้แล้ว
ผสานวาทะไชยชาย
วิเวกว่วคะนึ่งใน

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำยืมภาษาต่างประเทศ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจจคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การยืมคำภาษาต่างประเทศ

การยืมคำจากภาษาหนึ่งไปใช้อีกภาษาหนึ่ง เป็นลักษณะของทุกภาษา ทุกภาษาในโลกนี้ย่อมมีการใช้คำภาษาอื่นปะปนกันเป็นเรื่องธรรมดา เนื่องจากแต่ละชาติจำเป็นต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเกิดการนำคำภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาของตนเอง

สาเหตุการยืมคำภาษาอื่น ๆ มาใช้ในภาษาไทย

๑. ประเทศไทยมีพื้นที่ติดต่อกับเพื่อนบ้าน ทำให้คนไทยนำคำของภาษานั้น ๆ มาใช้
๒. ประเทศไทยติดต่อกับต่างชาติกับต่างประเทศ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้า
๓. การเผยแผ่ศาสนา การรับเอาศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้เราใช้คำของศาสนานั้น
๔. การศึกษาและการกีฬาทั้งในหนังสือเรียน และข่าวสาวในสื่อต่าง ๆ
๕. สาเหตุอื่น ๆ เช่น การแต่งงาน การเข้ารีต การสงคราม การทูต ฯลฯ

คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

๑. คำยืมภาษาจีน

๑.๑ ที่มาของการยืมคำภาษาจีน ไทยกับจีนมีการติดต่อสัมพันธ์ทางการทูตมาตั้งแต่อดีต และชาวจีนอพยพมาตั้งรกรากถิ่นฐานทำมาหากินในเมืองไทย ทำให้มีการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ การยืมคำจีนบางคำ มักเป็นคำเรียกชื่อสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร พืช ผัก ผลไม้ รวมทั้งคำที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน นิยมใช้คำจีนเป็นภาษาพูด

๑.๒ หลักการสังเกตคำภาษาจีน มีหลักสังเกตดังนี้

๑. เป็นชื่ออาหารการกิน เช่น ก๋วยเตี๋ยว เป๊ะชะ เฉาก๊วย จับฉ่าย เป็นต้น
๒. เป็นคำที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ตะหลิว เก่ง ฮวงซุ้ย เป็นต้น
๓. เป็นคำที่เกี่ยวกับการค้า เช่น เจ่ง หุ่น ห้าง เป็นต้น
๔. เป็นคำที่ใช้วรรณยุกต์ตรี จัตวา เป็นส่วนมาก เช่น กวยจั๊บ ก๊วย เก็ก เก็ก กัง ตุ่น เป็นต้น

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดอาหารการกิน

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
เต้าหู้	ถั่วที่ต้มเป็นแป้งแล้วทำเป็นแผ่น ๆ
เต้าเจี้ยว	ถั่วเหลืองหมักเกลือ ใช้ปรุงอาหาร
ก๋วยเตี๋ยว	ของกินชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเจ้าเป็นเส้น ๆ ปรุงอาหารทั้งแห้งและน้ำ
เกาเหลา	แกงมีลักษณะอย่างแกงจืด ปรุงรสได้ ไม่ใช่แกงเผ็ดแกงส้ม
กุนเชียง	ไส้กรอกจีน
เกี๊ยว	ของกินทำด้วยแป้ง เป็นแผ่นบาง ๆ ทอดกรอบ หรือห่อหมูแล้วนึ่ง
โจ๊ก	ข้าวต้มแบบละเอียด ทำจากข้าว
เป๊ะชะ	ชื่ออาหารใช้ปลานึ่งจิ้มน้ำส้มกินกับผัก

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดพืช ผัก ผลไม้

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
เก็กฮวย	ดอกเบญจมาศหนู ใช้เป็นยารักษาโรคได้หลายอย่าง หรือต้มเป็นน้ำดื่มกินได้
ตังโอ้	ผักจีนชนิดหนึ่ง ใบเล็กหนามักกลิ่นหอม
กุยช่าย	ผักชนิดหนึ่งคล้ายต้นหอมหอมหรือกระเทียมใบแบน ๆ มีกลิ่นหอมฉุย, กุยช่าย ก็ใช้
เกาลัด	ไม้ต้นขนาดเล็ก เปลือกผลหนา ไม่มีหนาม เมล็ดเกลี้ยง

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดกริยา

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
แฉ	แฉ ตีแผ่ เปิดเผย
ชวย	เคราะห์ร้าย อัปโชค
เซียน	ชำนาญ
เอี่ยว	มีส่วนร่วม
โละ	ไม่เอา ทั้ง
เฮง	ดี เจริญ

ตัวอย่างคำภาษาจีน เกี่ยวกับการค้าขาย

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
เหลา	ร้านอาหาร ภัตตาคาร
โซ่ห่วย	ค่าใช้จ่าย
แป๊ะเจี๊ยะ	เงินกินเปล่า
เจ็ง	ล้มเลิกกิจการเพราะทุนหมด
ยี่หื้อ	เครื่องหมายการค้า

ตัวอย่างคำภาษาจีน เกี่ยวกับเครือญาติ

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
ก่ง	ปู่ ตา
ตี้	เด็กผู้ชายจีน
เตี้ย	พ่อ
หมวย	เด็กหญิงหรือหญิงสาวลูกจีน ม่วยก็ใช่
เฮีย	พี่ชาย, คือที่ใช้เรียกผู้ชายเพื่อยกย่อง
เจี๊	พี่สาว, คำเรียกผู้หญิงเพื่อยกย่อง

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดทั่วไป

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
เซ่ง	ภาชนะสานมีรูปแบบต่าง ๆ
จับกัง	กรรมกร ผู้ใช้แรงงาน
ตัว	บัตรบางอย่างแสดงสิทธิของผู้ใช้
แต๊ะเอีย	เงินที่ใช้ในโอกาสพิเศษ
ไต้ฝุ่น	พายุกำลังแรง ๑๒๐ กม./ชม.
บ๊วย	สุดท้าย ที่หลัง

๒. คำยืมภาษาอังกฤษ

๒.๑ ที่มาของการยืมคำภาษาอังกฤษ อังกฤษมีการติดต่อกับไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา โดยเข้ามาค้าขาย และภาษาอังกฤษเริ่มมีบทบาทในไทยมากขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓)

๒.๒ หลักการสังเกตคำภาษาอังกฤษในภาษาไทย มีดังนี้

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ เช่น ช็อกโกแลต แคลปซูล โฟกัส เทรนเนอร์ คอมพิวเตอร์ ไวโอลิน เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำทับศัพท์ เช่น

คำที่ไทยใช้	คำอังกฤษ
ออกซิเจน	oxygen
เค้ก	cake
คุกกี้	cookie
ครีม	cream
ชีส	cheese
สลัด	salad
ฟุตบอล	football

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่มีตัวสะกดหลายตัว และมีเครื่องหมาย ทักทวนกำกับอยู่บนตัวสะกดตัวแรก หรือตัวสะกดตัวสุดท้าย เช่น ฟิล์ม การ์ด ปาล์ม มาร์ค ซอล์ก ฟาร์ม คอร์ส ฟอรั่ม เบียร์ ออกไซด์ ไวน์ พิวส์ กีตาร์

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้ในกรณีที่ไม่เป็นทางการ เช่น แอร์ (air-conditioner) แอร์ (air-hostess) คอม (computer)

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ บล บร ดร ฟล ฟร ทร เช่น บล็อก เบรก บร็อกโคลี่ บรอนซ์ ดรัมเมเยอร์ ดริอป แอดเดรส แพลต ฟลัก ฟรี เฟรม แพรนชายส์ ทรัมเป็ต เทรน อิเล็กทรอนิกส์

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่สะกดด้วยพยัญชนะ ฟ ล ส ศ ต เช่น กราฟ กอล์ฟ บอล อีเมล โบนัส โฟกัส แก๊ส ช็อกโกแลต รีสอร์ต แครอต โดนัท

๒.๓ ตัวอย่างคำภาษาอังกฤษที่ใช้ในภาษาไทย

คำภาษาอังกฤษที่ไทยนำมาใช้ในวงการต่าง ๆ เช่น

- คำศัพท์ในวงการการช่าง เช่น โซลา ดีเซล ไดนาโมแทรกเตอร์ น็อต ปีม์ ปาร์เกต์ แป๊ป มอเตอร์ สปริง สวิตช์ คอนกรีต ฯลฯ
- คำศัพท์ในวงการกีฬา เช่น กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล มาราธอน ยิมนาสติก วอลเลย์บอล สกีสเก็ต สกูเกอร์ เซิร์ฟ สเตเดียม สपोर्ट เกม ฯลฯ
- คำศัพท์ในวงการแพทย์ เช่น เกาต์ คลินิก โคมา เซรุ่ม วัคซีน ไวรัส
- คำศัพท์ในวงการวิทยาศาสตร์ เช่น ก๊าซ แก๊ส คลอรีน แคลเซียม แคลอรี เซลล์ ตะกั่ว ไนลอน โปรตีน ยิปซัม โมเลกุล เลเซอร์ ออกซิเจน อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ
- คำศัพท์ในวงการศึกษา เช่น ซอลัก เทอม สถิติ ฯลฯ
- คำศัพท์ในวงการเศรษฐกิจ เช่น เครดิต เค็ดตาล็อก เช็ค แชรส์ สต็อก สโตรว์ อีเมล ฯลฯ
- คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร ผลไม้ และเครื่องดื่ม เช่น กาแฟ เค้ก แชนดวีช สตรอว์เบอร์รี่ ไอศกรีม ไวน์ วิสกี้ ซอส ซุป ฯลฯ
- คำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น คลิป คัตเตอร์ โซฟา เน็กไท เข็ม ไม้ตบูก

๓. คำยืมภาษาเขมร

เขมรเป็นชาติที่มีความสัมพันธ์กับไทยมานานทั้งการค้า การสงคราม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมเขมร

ลักษณะคำภาษาเขมรในภาษาไทย

๑. เป็นคำที่สะกดด้วย จ ญ ร ล เช่น เสด็จ เผด็จ อาจ อำนาจ บำเพ็ญ สราญ กำจร จราจร ตำบล บันดาล
๒. เป็นคำควบกล้ำ เช่น ไกร ช้าง ปรง ปรับปรุ ประมง
๓. ขึ้นต้นด้วยคำ “บัง บัน บรร บำ นำหน้า” เช่น บังคับ บังคม บังเกิด บังอาจ บันได บันดาล บันลือ บำเพ็ญ บำบัด บำเหน็จ

๔. มักขึ้นต้นด้วยคำว่า “กำ ดำ ต่ำ จำ ชำ สำ บำ รำ” เช่น

กำ = กำเดา กำแพง กำไร กำจัด กำจร กำพริ้ว กำสรวล กำเนิด

ดำ = ดำเนิน ดำริ ดำริ ดำรง (ดำริ ดำไร แปลว่า ช้าง)

ต่ำ = ตำนาน ตำรวจ ต่ำบล ตำรา ตำลึง ตำนึก ตำนาน

จำ = จำนำ จำนอง จำหน่าย จำแนก

ชำ = ชำนิ ชำนาญ ชำร่วย ชำระ ชำแหละ ชำรุด

สำ = สำราญ สำรวย สำเร็จ สำเนา สำเภา

บำ = บำเรอ บำราบ บำนาญ บำเหน็จ บำรุง บำเพ็ญ

รำ = รำคาญ รำไร

๕. นิยมเป็นคำที่นิยมใช้อักษรนำ เช่น สนุก สนาน สมัคร สมาน เสด็จ سمو
ถนน เณรียว

๖. คำเขมรส่วนมากใช้เป็นคำราชาศัพท์ เช่น เสวย ผนวช บรรทม เสด็จ โปรด
ทรง เชนย สรวล

๗. เป็นคำแผลง เช่น ครบ > ค่ำรบ, ขดาน > กระดาน, จำ > จำหน่าย,
แจก > จำแนก, ชาญ > ชำนาญ, เดิน > ดำเนิน, เรียบ > ระเบียบ, รำ > ระบำ,
ตรี > ดำริ, ตรว > ตำรวจ

๔. คำภาษาบาลี สันสกฤต ข้อสังเกต คำยืมที่มาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต
ดังนี้

คำภาษาบาลี	คำบาลีสันสกฤต
๑. ไม่ใช่พยัญชนะ “ศ” และ “ซ”	๑. ใช้ “ศ” และ “ซ” เช่น ปักษา ปักษี ศาสนา กษัตริย์ ตรุษ ศาตรา ศัพท์ อักษร ศรี เคียร
๒. ไม่ใช่ “รร” แต่นิยมใช้ “ริ” เช่น จริยา ภริยา กริยา	๒. ใช้ รร เช่น จรรยา สุบรรณ สุวรรณ สุพรรณ ภรรยา ครรรค์ ธรรม บรรพต วรรณ ขรรค์
๓. นิยมใช้พยัญชนะ ๒ ตัวติดกัน เช่น นิพพาน ปัญญา บุคคล ปัจจัย ภัตตา อัคคี วิญญาน	๓. ใช้คำที่พยัญชนะซ้ำมวรรค ไม่ติดกัน เช่น จันทรา มนตรี อุทยาน พิศดาร วิทยา พัสตุ มัธยม ดัสกร อาตมา
๔. ไม่ใช่ ฤ ฦ	๔. ใช้ตัว ฤ ฦ เช่น ฤษี ฤทธิ ฤกษ์ ฤทัย กฤษณา

๕. ภาษาชวา-มลายูในภาษาไทย การสังเกตคำภาษาชวา-มลายูที่นำมาใช้ในภาษาไทย

๑. ภาษาชวาที่นำมาใช้ในภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นภาษาเขียน ซึ่งรับมาจากวรรณคดีเรื่อง ดาหลังและอิเหนาเป็นส่วนใหญ่ ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ เช่น บุหรงบุหลัน ระตู ปาหนัน บุหงา บุตรี บุตรา มะละกา มะละกอ กะทัดรัด ดาหลา

๒. ภาษาชวาใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น กัลปิงหา กุญแจ กระดังงา ซาหริ่ม

๓. ภาษาชวายังนำมาใช้ในความหมายคงเดิม เช่น ทูเรียน น้อยหน้า บุหลัน

ภาษาอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น

• เปอร์เซีย	กุหลาบ คาราวาน ตราชู บัดกรี สักหลาด
• โปรตุเกส	กะละแม กะละมัง สบู่ เลหลัง ปันโต
• ฝรั่งเศส	กงสุล ครัวซองต์ คุปอง แชมเปญ บุฟเฟต์
• ญี่ปุ่น	กิโมโน คาราเต้ ซูโม ยูโด สุกียากี้
• ทมิฬ	กะโหล่ กุลี กานพลู กำมะหยี่ อาจาต
• อาหรับ	กะลาสี การบูร กั้นหยัน กะโหล่ ผีน
• มอญ	มะ เมีย เป็งมาง พลาย ประเคน
• พม่า	หม่อง กะปิ ส่วย

ข้อความ (สำหรับชั้นนำเข้าสู่บทเรียน)

นักกีฬาฟุตบอลทีมแข้งสายฟ้า ได้เข้าแข่งขันต่อรอบไฟนอล ซึ่งถ้วยพระราชทานซึ่งสามารถเอาชนะคู่แข่ง ๔ : ๑ ประตู นับว่าเจ๋งมาก ๆ และเย็นวันนี้นัดฉลองแชมป์ ณ สนามฟุตบอลแข้งสายฟ้า เวลา ๑๘.๐๐ น.

ใบงานที่ ๒ เรื่อง คำยืมภาษาต่างประเทศ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิญญูคุณค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำภาษาต่างประเทศ ประโยคหนึ่งต่อคำภาษาต่างประเทศ ๑ คำ และขีดเส้นใต้คำภาษาต่างประเทศนั้น พร้อมระบุด้วยว่าเป็นคำภาษาใด

ข้อ	ประโยค	คำ	ภาษา
	ตัวอย่าง นัก ฟุตบอล กำลังฝึกซ้อมที่สนาม	ฟุตบอล	อังกฤษ
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			
๖			
๗			
๘			
๙			
๑๐			

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การจับใจความและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจจคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การจับใจความและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู เป็นการจับใจความสำคัญหรือข้อคิดหรือความคิดหลักของเรื่องที่ฟังและดู โดยใจความสำคัญนั้น จะเป็นสิ่งที่ครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมดที่ฟังและดู

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญที่สุด หรือเรียกว่า เป็นหัวใจหลักของเรื่องนั้นทั้งหมด เช่น

- การฟังและดูครูเล่านิทาน : ในนิทาน ๑ เรื่องจะมีใจความสำคัญหรือความคิดหลักของเรื่อง อาจเป็นข้อความหรือประโยคที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของเรื่อง หรืออาจเป็นข้อคิดของเรื่อง
- การฟังและดูข่าว/เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน : ในแต่ละวันเราจะได้ฟังและดูข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งทำให้เราารู้และเป็นประสบการณ์นั้น ในเรื่องที่ได้ฟังและดู มักจะมีความคิดหลัก หรือที่เรียกว่า “ประเด็นหลัก” ของข่าว/เหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจภาพรวมได้โดยง่าย

หลักการจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังและดูให้ชัดเจน
๒. ฟังและดูเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บประเด็นที่สำคัญ ๆ ของเรื่อง
๓. เมื่อฟังและดูจบให้ตั้งคำถามตนเองว่าเรื่องที่อ่านมี “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง เพื่อให้เกิดความสละสลวย

จุดมุ่งหมายของการสรุปความจากการฟังและดู

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่อย่างสั้น ๆ เพื่อให้รู้ว่าเป็นเรื่องอะไร โดยมี “ใคร ทำอะไร มีใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” จุดมุ่งหมายของการสรุปความจากการฟังและดูมีดังนี้

๑. เพื่อการนำไปใช้ เช่น เพื่อข้อมูลที่ได้อ่านเขียนเรียงความ เพื่อช่วยทบทวนความรู้ ความคิด และความจำ เพื่อนำใจความสำคัญไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้การฟังและการดูได้ผลดียิ่งขึ้น

๒. เพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การรับสารเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่เน้นความสำคัญของเนื้อหาสาระ ไม่จำเป็นต้องมีสมาธิมากนักในการรับสาร

๓. เพื่อความจรรโลงใจ ได้แก่ การรับสารที่ก่อให้เกิดสติปัญญาหรือช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณที่จะเชื่อหรือปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง

๔. เพื่อประเมินผลและวิจารณ์ ได้แก่ การรับสารที่ต้องอาศัยความรู้อย่างละเอียดถูกต้องในเรื่องที่จะประเมินหรือวิจารณ์ นอกจากนั้น ต้องมีความเป็นธรรม ไม่มีอคติต่อผู้ส่งสารหรือตัวสาร

กระบวนการฟังและการดูมี ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นได้ยินหรือเห็นเป็นขั้นต้นของการรับสาร เมื่อมีคลื่นเสียงมากกระทบกับโสตประสาทหรือได้เห็นภาพที่ปรากฏอยู่ในสายตา

๒. ขั้นพิจารณาแยกแยะเสียงที่ได้ยินหรือภาพที่เห็น ว่าเป็นเสียงอะไรหรือภาพอะไร คน สัตว์ สิ่งของ หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

๓. ขั้นยอมรับ เป็นขั้นตอนที่ต่อจากการพิจารณาแล้ว ผู้ฟังหรือผู้ดูอาจยอมรับหรือปฏิเสธว่าข้อความที่ได้ยินหรือภาพที่เห็น สื่อความหมายได้หรือไม่

๔. ขั้นตีความ เป็นขั้นที่ผู้ฟังหรือผู้ดูแปลความหมายหรือตีความหมายของสิ่งที่ได้ยินหรือได้เห็นให้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อถึงผู้รับสาร เนื่องจากสารที่ส่งมาอยู่ในรูปของความหมายโดยนัย

๕. ขั้นเข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้ฟังหรือผู้ดูทำความเข้าใจกับข้อความที่ได้ยินหรือภาพที่ได้เห็น

๖. ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่พิจารณาจนเข้าใจ อย่างถ่องแท้แล้ว ผู้ฟังและผู้ดูก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

หลักการฟังที่ดี

๑. ฟังให้ตรงจุดประสงค์ คือ กำหนดจุดประสงค์ในการฟัง เช่น ฟังเพื่อเอาความรู้ ฟังเพื่อสรุปความรู้
๒. ฟังด้วยความพร้อม คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
๓. ฟังอย่างมีสมาธิ คือ มีความตั้งใจ จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟังหรือดู ไม่ฟังซำนคิดถึงเรื่องอื่น
๔. ฟังด้วยความกระตือรือร้น คือ มีความสนใจ เห็นประโยชน์หรือคุณค่าของเรื่องที่ฟัง
๕. ฟังโดยไม่มีอคติ คือ ไม่มีความลำเอียง ซึ่งความลำเอียงเกิดจากความรัก ความโกรธ
๖. ฟังโดยใช้วิจารณญาณ คือ นำสิ่งที่ฟังมาประเมินว่ามีประโยชน์หรือน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

มารยาทในการฟังและดู

๑. ฟังและดูด้วยความสงบ เพราะจะช่วยให้มีสมาธิมากขึ้น
๒. ฟังและดูด้วยความตั้งใจ และจดบันทึกประเด็นสำคัญ
๓. ประทับมือแสดงอาการ เมื่อประทับใจ
๔. มองหน้าและสบตาของผู้พูด
๕. เมื่อมีข้อสงสัย ควรยกมือถามหลังผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม ไม่ควรถามแทรกขณะที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่
๖. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นขณะฟัง
๗. ไม่ควรแสดงท่าทาง สีหน้า เมื่อไม่พอใจผู้พูด
๘. ตั้งใจฟังและดูเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ควรลุกเดินหนีออกจากที่ประชุม
๙. ไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง หัวเราะเสียงดัง พูดตะโกนถาม หรือนั่งกระดิกเท้า
๑๐. ไม่ควรเดินเข้าเดินออกขณะที่ผู้พูดกำลังพูด หากมีความจำเป็นควรทำความเคารพก่อน

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การจับใจความและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิญญูคุณค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การจับใจความและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูเรื่องจากสื่อต่างๆ ที่สนใจ ๑ เรื่อง และวิเคราะห์ประเด็น
 ตามที่กำหนดให้

โฆษณาที่น่าสนใจซื้อสินค้าหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

โฆษณานี้ขายเกี่ยวกับอะไร

.....

.....

.....

ชื่อโฆษณา

.....

.....

.....

การใช้ภาษาเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

โฆษณาน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้รับคืออะไร

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง ภาษาถิ่นกับวรรณกรรมท้องถิ่นไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิจิตรคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ภาษาถิ่นกับวรรณกรรมท้องถิ่นไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาย่อยของภาษาไทยที่ใช้สื่อสารกันในท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย และมีความแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เป็นภาษาที่ใช้พูดจากันในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่าง ผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ แตกต่างไปจากมาตรฐานหรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศใช้

ลักษณะของภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีความเฉพาะ คือ ทั้งถ้อยคำและสำเนียง แสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นของแต่ละภาคของประเทศไทย ซึ่งบางทีจะเรียกว่า ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษาถิ่นใต้ ก็มีภาษา สงขลา ภาษานคร ฯลฯ

ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่สำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสบการณ์ และวัฒนธรรมทุกแขนงของท้องถิ่น เราจึงควรรักษาภาษาถิ่นทุกถิ่นไว้ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นสมบัติมรดกของชาติต่อไป ซึ่งภาษาถิ่นจะเป็น ภาษาพูดหรือภาษาท่าทางมากกว่าภาษาเขียน

ภาษาถิ่นของไทยจะแบ่งตาม ภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษานั้นอาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่นใหญ่ ๆ คือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้

ความหมายของวรรณคดีท้องถิ่น

วรรณคดีท้องถิ่น หมายถึง วรรณคดีที่แต่งขึ้น หรือเผยแพร่ อยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทย ซึ่งมีทั้งที่ถ่ายทอดด้วยปาก คือ เล่าหรือขับร้องเป็นเพลง เรียกว่า “วรรณคดีมุขปาฐะ” และที่ถ่ายทอดเป็นตัวหนังสือ เรียกว่า “วรรณคดีลายลักษณ์” ซึ่งแต่งเป็นรูปแบบร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง ผู้แต่งส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น เขียนหรือเล่า เพื่อสื่อเรื่องราวความคิด ความรู้สึกกับคนในท้องถิ่น ถ้อยคำภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาท้องถิ่นโดยทั่วไป แบ่งวรรณคดีท้องถิ่นออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตามถ้อยคำภาษาที่ใช้เป็น ๔ กลุ่ม กล่าวคือ วรรณคดีภาคกลางใช้ภาษาไทยกลาง วรรณคดีล้านนาใช้ภาษาถิ่นเหนือ วรรณคดีอีสานใช้ภาษาอีสาน และวรรณคดีภาคใต้ก็ใช้ภาษาถิ่นใต้ หากเป็นวรรณคดีลายลักษณ์ ที่เขียนขึ้นในสมัยก่อน ก็มักใช้ตัวอักษรที่ใช้ในท้องถิ่นด้วย

วรรณคดีท้องถิ่นบางเรื่อง อาจมีที่มาหรือได้รับอิทธิพลบางส่วน มาจากวรรณคดีท้องถิ่นอื่น ซึ่งอยู่ใกล้เคียง และมีขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาคำคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ ยังอาจพบวรรณคดีท้องถิ่นในกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัยโบราณ หรืออพยพเข้ามาภายหลัง ในแต่ละภาคของไทย เช่น ในภาคเหนือมีวรรณคดี ของกลุ่มคนไทยลื้อ ไทยเขิน และไทยใหญ่ ในภาคอีสานทางใต้ มีวรรณคดีของกลุ่มคนที่พูดภาษาส่วย ในภาคใต้มีวรรณคดี ของกลุ่มชนที่นับถือศาสนาอิสลาม และในภาคกลางมีวรรณคดีของกลุ่มคนที่พูดภาษามอญ วรรณคดีของไทยโซ่งและไทยพวน

ประโยชน์ของการศึกษาภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีประโยชน์สำหรับเยาวชนที่เป็นคนในท้องถิ่นอย่างยิ่ง ความรู้ภาษาไทยถิ่นจะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่โบราณให้คงอยู่อย่างเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ นอกจากนี้ การศึกษาภาษาไทยถิ่นยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั่วไป เช่น

- ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสะดวกขึ้น
- ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
- ทำให้เข้าใจความหมายของคำโบราณบางคำที่อยู่ในวรรณกรรมท้องถิ่น
- ทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจบริบทแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีอีกด้วย

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ภาษาถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่นไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจฉัยคำภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ภาษาถิ่นกับวรรณกรรมท้องถิ่นไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นมา ๑ เรื่อง แล้วค้นหาคำภาษาถิ่นจำนวน ๑๐ คำ พร้อมระบุความหมายให้ถูกต้อง

วรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง _____

ข้อที่	คำภาษาถิ่น	ความหมาย
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		
๖		
๗		
๘		
๙		
๑๐		

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิญญูคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู

ประเภทเรื่องที่ฟังและดู ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจสรุปประเภทได้ ดังนี้

๑. สื่อโฆษณา จะเป็นการสื่อให้คล้อยตาม อาจไม่สมเหตุผล ผู้ฟังต้องพิจารณาไตร่ตรองก่อนซื้อ
๒. สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น เพลง, เรื่องเล่า ซึ่งอาจมีการแสดงประกอบด้วย ผู้ฟัง/ดูต้องระมัดระวัง ใช้วิจารณญาณประกอบการตัดสินใจก่อนที่จะซื้อหรือทำตาม
๓. ข่าวสาร ผู้ฟัง/ดู ต้องรู้จักแหล่งข่าว ผู้นำเสนอข่าว การจับประเด็น ความมีเหตุมีผล รู้จักเปรียบเทียบเนื้อหาจากที่มาของข่าวหลาย ๆ แห่ง เป็นต้น
๔. ปาฐกถา เนื้อหาประเภทนี้ผู้ฟังต้องมีสมาธิเพื่อจับประเด็นสำคัญให้ได้ และก่อนตัดสินใจเชื่อหรือนำข้อมูลส่วนใดไปใช้ประโยชน์ต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ อยู่บ้าง
๕. สุนทรพจน์ สื่อประเภทนี้ส่วนใหญ่จะไม่ยาว และมีใจความที่เข้าใจง่าย ชัดเจน แต่ผู้ฟังจะต้องรู้จักกลั่นกรองสิ่งที่ดีไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

แนวทางการฟังและดูอย่างสร้างสรรค์

๑. เข้าใจความหมายของคำ สำนวนประโยคและข้อความที่บรรยายหรืออธิบาย
๒. เข้าใจลักษณะของข้อความว่ามีใจความสำคัญของเรื่อง ที่เป็นความคิดหลักซึ่งมักตรงกับหัวข้อเรื่อง
๔. รู้จักประเภทของเรื่องที่ฟังและดู ต้องแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นของเรื่อง/ข่าว
๕. ตีความในเรื่องได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เล่า/ผู้เขียน บางคนต้องการให้ความรู้ บางคนต้องการโน้มน้าวใจ ผู้ฟังและดูต้องรู้จุดประสงค์ของเรื่องให้ได้ เพื่อจะได้จับใจความสำคัญได้

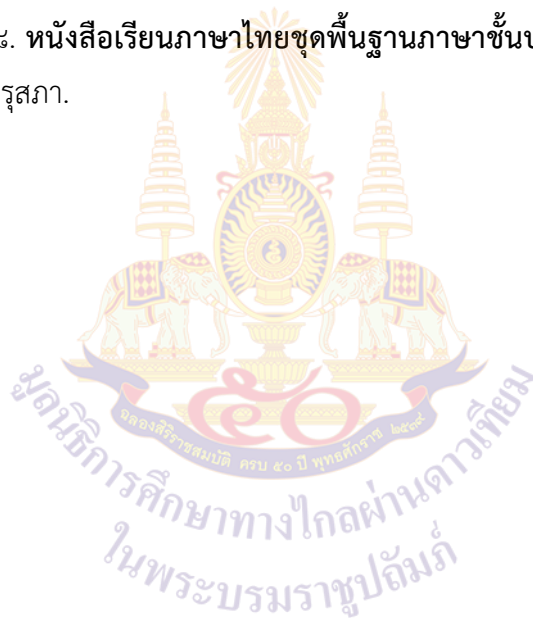
๖. ตั้งใจฟังและดูให้ตลอดเรื่อง พยายามทำความเข้าใจให้ตลอดเรื่อง ยิ่งเรื่องยาว สลับซับซ้อนยิ่งต้องตั้งใจเป็นพิเศษและพยายามจับประเด็นหัวเรื่อง

๗. สรุปใจความสำคัญ ขั้นสุดท้ายของการฟังและดูเพื่อจับใจความสำคัญก็คือสรุปให้ได้ว่า **เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร**

การสรุปการฟังและการดู

- รู้จุดมุ่งหมายของสารที่ดูและฟังนั้น
- รับฟังและดูอย่างตั้งใจและทำความเข้าใจ
- รู้จักสรุปและเลือกนำไปใช้ประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๘. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำคูณสภา.

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจฉัยค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูเรื่องตามที่ครูที่กำหนด จากนั้นวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นสำคัญของเรื่องนี้เป็นอะไร

.....

การใช้ภาษาเป็นอย่างไร

.....

ชื่อเรื่อง

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

เรื่องนี้่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะอะไร

.....

สามารถนำข้อคิดไปปรับใช้ได้อย่างไร

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิจิตรคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เขียนเรื่องจินตนาการผสานภาษา
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นความคิดที่เชื่อมโยงประสบการณ์และความจริงในชีวิตจากอดีตไปสู่อนาคต หรือเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันโดยผูกเป็นเรื่องราวขึ้นมา จากความคิดของนักเรียน การเขียนเล่าเรื่องจากภาพ เป็นการใช้ประสบการณ์ร่วมกับจินตนาการของแต่ละคน โดยดูรายละเอียดต่าง ๆ จากภาพเป็นพื้นฐานในการจินตนาการ เขียนเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจหรือให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน การเขียนเรื่องจากภาพต้องเรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ จากภาพให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

หลักการเขียนเรื่องจากภาพ

๑. ดูภาพ พิจารณาภาพรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วน
๒. จินตนาการผูกเรื่องราวย้อนไปในอดีต คิดไปในอนาคต หรือเชื่อมโยงเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งในปัจจุบัน
๓. สร้างความคิดคำนึงโดยใช้ความเป็นจริงหรือเหตุการณ์ที่สมจริงเป็นพื้นฐาน
๔. ลำดับเรื่องราวให้ต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ
๕. เขียนเล่าความให้ต่อเนื่อง
๖. ตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจ
๗. เขียนลายมือให้อ่านง่าย จบประโยคเว้นวรรคให้ชัดเจน

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ๕ – ๘ บรรทัด พร้อมตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาพูด ภาษาเขียน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาพูดและภาษาเขียนในสื่อต่าง ๆ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาพูด ภาษาเขียน

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีวัฒนธรรมทางภาษาและมีวิธีการใช้ถ้อยคำตามระเบียบราชการและสื่อสารโดยทั่วไปในหมู่คนไทย ภาษาไทยมาตรฐานแบ่งออกเป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

หลักการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน

ภาษาพูด	ภาษาเขียน
๑. ใช้สื่อสารในการพูด	๑. ใช้สื่อสารด้วยการเขียน
๒. พูดโดยสร้างความรู้สึกร่วมกันเอง ไม่นิยมใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน ยกเว้น การกล่าวอ้างอิง	๒. ใช้ภาษาพูดปะปนในภาษาเขียนได้ ในบางลักษณะ เช่น นิทาน เรื่องสั้น หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
๓. เครื่องครัดการใช้ถ้อยคำตามหลักเกณฑ์ ในการใช้ภาษามากนัก	๓. เครื่องครัดการใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตาม หลักเกณฑ์ในการใช้ภาษา
๔. ใช้ถ้อยคำภาษาที่สุภาพ และเหมาะสม กับกาลเทศะ	๔. ใช้ถ้อยคำภาษาที่สุภาพ และเหมาะสม กับกาลเทศะ

ตัวอย่างการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน

ภาษาพูด	ภาษาเขียน
ผมอยากกินข้าวแล้วนะ	ผมหิวข้าวแล้วครับ
ตัวไปหยิบหนังสือพิมพ์มาให้หน่อย	ตัวช่วยหยิบหนังสือพิมพ์ให้น้าด้วย
โอย ! อยากจะบ้าตายทำไมการบ้านยาก แบบนี้ละ	ทำไมการบ้านวันนี้ถึงยากมากนะ
รอเดี๋ยวกำลังจะเอาหนังสือมาคืนให้	รอสักครู่กำลังจะนำหนังสือมาคืนให้

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ภาษาพูดและภาษาเขียนในสื่อต่าง ๆ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาพูดและภาษาเขียนในสื่อต่าง ๆ
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นเกี่ยวกับภาษาพูดและภาษาเขียนจากสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ แล้วเขียนเปรียบเทียบกันลงในตาราง

ภาษาพูด		ภาษาเขียน	
ตัวอย่าง	วัยโจ๋	ตัวอย่าง	วัยรุ่น
๑.		๑.	
๒.		๒.	
๓.		๓.	
๔.		๔.	
๕.		๕.	
๖.		๖.	
๗.		๗.	
๘.		๘.	
๙.		๙.	
๑๐.		๑๐.	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านสรุปความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นิทานสอนใจ (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านสรุปความ

การสรุปความ หมายถึง การรวบรวมนำใจความสำคัญของเรื่อง มาเรียบเรียงใหม่แบบสั้น ๆ โดยใช้สำนวนภาษาของตนเองโดยครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด สรุปข้อความที่อ่านให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ

วิธีอ่านสรุปความ

๑. อ่านเรื่องอย่างคร่าว ๆ พร้อมทั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร
๒. อ่านเรื่องอีกครั้งอย่างละเอียดเพื่อดูเนื้อหา สาระสำคัญของเรื่อง
๓. อ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเรื่อง
๔. สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความความสำคัญมาเรียบเรียงใหม่โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๖. อ่านทบทวนการสรุปความอีกครั้ง เพื่อปรับแก้ให้สมบูรณ์

หลักการสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

๑. อ่านเนื้อเรื่องที่จะสรุปความโดยให้ความสำคัญกับชื่อเรื่อง และใช้การตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร ช่วยในการสรุปความ
๒. หาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. นำใจความสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของตนเอง
๔. อ่านทบทวนและแก้ไขเพื่อให้การสรุปความมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นิทานเรื่อง หนูกรงกับหนูบ้านนอก

หนูกรงกับหนูบ้านนอกเป็นญาติกัน วันหนึ่งหนูกรงไปเยี่ยมหนูบ้านนอก ในหมู่บ้านชนบท หนูบ้านนอกเชิญให้เข้าไปในบ้านหลังเล็ก ที่มีดทิม แต่อยู่กลางทุ่งนาข้าวและทุ่งหญ้าเขียวสะอาด อากาศบริสุทธิ์ หนูกรงไม่พอใจในความเป็นอยู่ และอาหารที่หนูบ้านนอกนำมาให้ “อาหารมีแต่ข้าวโพด ข้าวเปลือก ฉันไม่ชอบ มีอย่างอื่นอีกไหม” หนูกรงบ่น “มีมะม่วงอีกอย่างด้วยนะ” หนูบ้านนอกบอก

“เจ้าไม่มีเนยแข็ง เนยเหลวบ้างหรือไง เนื้อสัตว์ เนื้อปลาเล่า เจ้าเคยกิน บ้างไหม” หนูกรงถาม

“แะ...แะ...ไม่มีหรอกพี่ ทั้งเนยแข็ง เนยเหลว” หนูบ้านนอกตอบเสียงเบาๆ

“นี่ถามจริง ๆ เจ้าเคยลิ้มชิมรสขนมเค้ก หรือคุกกี้บ้างไหม” หนูกรงซักถาม

“ไม่เคยหรอกพี่ แต่บางวันนะ ฉันจะมีผลไม้สุกหอมหวานนานาชนิด เช่นกล้วย มะม่วง มะละกอ มาให้พี่ลิ้มรสเปรี้ยวหวาน พอหายอยาก และมีประโยชน์ต่อร่างกายทำให้ดวงตาแจ่มใส มองเห็นได้ถนัดชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยนะ” หนูบ้านนอกอธิบาย

“พี่ละเศร้าใจ เสียหายแทนเจ้าที่ไม่มีโอกาสกินอาหารที่แสนอร่อย จำพวก หมูแฮม ไก่ทอด หรือขนมปังปิ้ง อะไรทำนองนี้ เอาอย่างนี้ไหม ไปกับพี่ ไปเที่ยวบ้านพี่ในเมืองกรุงกัน แล้วเจ้าจะเห็นเองว่า ตึกรามบ้านช่องในเมืองล้วนใหญ่โต มีตลาดใหญ่กว้างขวาง อุดมสมบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหารนานาชนิด มีห้างสรรพสินค้า

สูงใหญ่หลายสิบชั้น ชายเสื้อผ้าแพรพรรณ สีน้ามากมาย “ไปนะ” หนูกรุงชวน หนูบ้านนอก

“ตกลง ฉันจะไปกับพี่” หนูบ้านนอกรีบรับคำเชิญ

ด้วยเหตุนี้ หนูบ้านนอกจึงออกเดินทางไปกับหนูกรุงผู้เป็นญาติผู้พี่ มุ่งหน้าสู่เมืองกรุง จวบจนมีด้ายกลางคืน จึงเข้าสู่ใจกลางเมืองหลวง

“หนวกหูจังเลย ทำไมมีแต่เสียงเอะอะอีกทีกรีกโครม ปู๊ด ๆ เป๊ต ๆ ดังสนั่นมาก ที่บ้านฉันยามค่ำคืนทุกอย่างเงียบสงบ ไร้เสียงอีกที” หนูบ้านนอกบ่น

“นั่นมันเสียงรถที่วิ่งไปมา ทั้งรถยนต์ รถโดยสาร และรถบรรทุก ผู้คนในเมืองเขาทำงานและมีธุระต้องเดินทางไปติดต่อตลอดวันตลอดคืน จึงมีเสียงดังแบบนี้ตลอดเวลาไงล่ะ” หนูกรุงพูดเล่าให้ฟัง

หนูกรุงและหนูบ้านนอกพากันมาจนถึงบ้านใหญ่หลังหนึ่ง ที่มีแสงสว่างจากหลอดไฟฟ้า มีอาหารมากมายวางอยู่บนโต๊ะ หนูกรุงยื่นเนยแข็ง ไก่ทอด และหมูแฮมให้หนูบ้านนอกกิน ขณะที่ทั้งสองกำลังกินอาหารพลันสุนัขตัวมหึมา ๒ ตัวกระโจนเข้ามา หนูทั้งสองตัววิ่งหนีเข้าไปในโพลงมืดมิด หนูบ้านนอกตกใจกลัวเนื้อตัวสั่นงันงกจนพูดไม่ออก หนูกรุงยื่นหน้าบอกให้ออกไปกินอาหารต่อ เพราะสุนัขไปแล้ว แต่หนูบ้านนอกส่ายหน้าและบอกว่า “ไม่เอาแล้ว กินอะไรไม่ลง ฉันอยากกลับบ้าน ชีวิตที่นี่ไม่ปลอดภัยมีอันตรายรอบด้าน ที่โน่นสุขสบายกว่า เงียบสงบกว่า ฉันขอลาไปก่อนล่ะ” จากนั้นหนูบ้านนอกจึงออกวิ่งกลับคืนสู่บ้านชนบทหลังเล็กอันสงบร่มรื่นของตนทันที

(แหล่งที่มา : ผู้เขียน อาราเชลี มาราชิกัน วิลลามิน จากหนังสือเล่านิทานให้หนูฟังหน่อย. หน้า ๙๕ – ๑๐๐ กระดาษกึ่งวิชาการ. ๒๕๔๑.)

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การอ่านสรุปความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิจิตรคุณค่าภาษาพาเพลิน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นิทานสอนใจ (๑)
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานที่ครูกำหนดพร้อมทั้งสรุปเรื่องให้ได้ใจความ พร้อมทั้ง
 บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

นิทานเรื่อง.....

วาดภาพประกอบ

สรุปเรื่อง

ข้อคิดที่ได้รับ

การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

**ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิทานสอนใจ (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕**

การวิเคราะห์และเขียนอธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณา และประเมินค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ในการนำไปแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ ด้วยว่าใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้างและแต่ละด้าน สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

คุณค่าของวรรณกรรม โดยปกติจะวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑) คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการตามรส ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ผู้แต่งเลือกใช้เพื่อให้ความหมายกระทบใจผู้อ่าน แนวการวิเคราะห์คุณค่า
- ๒) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอ
- ๓) คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม และวรรณคดีที่ดีสามารถจรรโลงสังคมได้อีกด้วย
- ๔) คุณค่าด้านการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดและประสบการณ์จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิจิตรคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิทานสอนใจ (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานที่ครูกำหนด จากนั้นให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
และการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นิทาน เรื่อง ตันไม้กับขวาน

ชายคนหนึ่งต้องการจะเข้าไปตัดไม้ในป่าเพื่อนำมาสร้างบ้านหลังใหม่
แต่ด้ามขวานของเขาหัก ใช้งานไม่ได้ เขาจึงตัดสินใจเดินทางไปในป่าที่เต็มไปด้วย
ตันไม้มากมาย และมาหยุดที่ตันไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง พร้อมกับพูดขึ้นว่า
“ท่านตันไม้ ข้าขอสักกิ่งหนึ่งจากลำต้นของท่านได้หรือไม่”

ตันไม้ใหญ่จึงขอคำแนะนำจากเพื่อน ๆ ตันไม้ต้นหนึ่งจึงพูดว่า “เจ้าให้
กิ่งไม้เล็ก ๆ เขาไปเถิด เขาจะได้ไม่มาทวงพวกเร่อีก”

ตันไม้ใหญ่เห็นด้วย จึงมอบกิ่งไม้เล็กให้ชายผู้นั้นไปหนึ่งกิ่ง วันต่อมา
ชายคนนั้นได้นำเอากิ่งไม้ไปทำเป็นด้ามขวาน และเดินทางกลับมาในป่า
พร้อมกับโค่นตันไม้ลงจนเกือบหมด

เมื่อตันไม้ใหญ่เห็นเช่นนั้นจึงพูดขึ้นว่า “ข้าไม่นึกเลยว่าความเมตตา
ของข้าจะเป็นสิ่งที่นำหายนะมาสู่พวกพ้อง”

๑. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

๒. คุณค่าที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

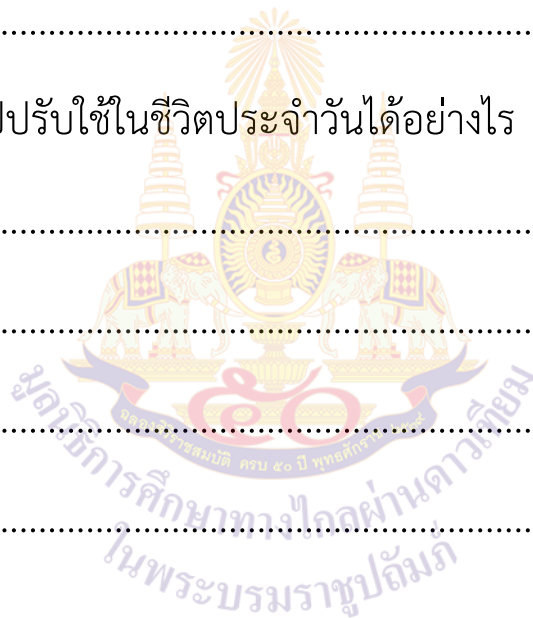
๓. นำข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

นิทาน เรื่อง ลาโง่กับจิ้งหรีด

ลาโง่ยืนกินหญ้า	ที่ชายป่าใต้ต้นยาง
จิ้งหรีดมาตามทาง	กรีดเสียงพลางเพราะจับใจ
ลาโง่เห็นจิ้งหรีด	ฟังมันกรีดร้องเสียงใส
มันจึงเอ่ยถามไป	กินอะไรเสียงเพราะจัง
จิ้งหรีดร้องตอบว่า	น้ำค้างฟ้าที่ไหลหลั่ง
ฉันดื่มเสียงจึงดัง	ไพเราะฟังต้องหลงไหล
ลาโง่ได้ฟังคำ	จึงจดจำทำเร็วไว
เสาะหาน้ำค้างไฟ	เลียนบิวยอดหญ้ากิน
ไม่ช้าลาชুবพอม	อกตรมตรอมแรงหมดสิ้น
แผ่หลาที่กลางดิน	จับชีวินเพราะโง่เอย

๑. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

๒. คุณค่าที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

๓. นำข้อคิดที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การกรอกแบบรายการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วิจัยคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ใส่ใจกรอกแบบรายการ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การกรอกแบบรายการ

หมายถึง การเขียนกรอรายละเอียดต่าง ๆ ลงในเอกสารแบบรายการ เพื่อให้เอกสารนั้นสมบูรณ์ถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ ของผู้จัดทำแบบรายการ

แบบรายการที่พบในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. แบบรายการที่ใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ใบสมัครงาน ใบฝากเงิน ใบถอนเงิน
๒. แบบรายการที่ผู้อื่นขอความร่วมมือให้กรอก เช่น แบบสอบถามความนิยมของผู้บริโภค
๓. แบบรายการที่ใช้ภายในองค์กร เช่น ใบสมัครสมาชิกห้องสมุด แบบขออนุญาตออกนอกพื้นที่
๔. แบบรายการสัญญา สัญญาเป็นเอกสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เช่น สัญญาให้เช่าอาคารสถานที่ สัญญาซื้อขาย

การกรอกแบบรายการมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านสำรวจเพื่อทราบว่าแบบรายการนั้นมีข้อมูลใดที่ต้องการกรอกบ้าง
๒. เขียนข้อมูลที่ละรายการจนครบ
๓. สอบถามเจ้าหน้าที่ หากไม่เข้าใจการกรอกบางรายการ
๔. อ่านทบทวนอีกครั้งว่ากรอกแบบรายการถูกต้องครบถ้วนหรือไม่
๕. เมื่อกรอกข้อมูลสำคัญผิดพลาด เช่น จำนวนเงิน อาจขีดฆ่าและเซ็นชื่อกำกับ
๖. ควรเขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย ให้ข้อมูลและภาษาที่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ทำให้แบบรายการเสียหาย เช่น ยับ ฉีกขาด มีรอยขีดฆ่า

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การกรอกแบบรายการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ใส่ใจกรอกแบบรายการ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกแบบรายการตามที่กำหนดให้ถูกต้องสมบูรณ์

แบบสำรวจข้อมูลนักเรียนประจำปีการศึกษา.....
โรงเรียน.....
ระดับชั้น ☐ อนุบาลปีที่..... ☐ ประถมศึกษาปีที่..... ☐ มัธยมศึกษาปีที่.....

ข้อมูลประจำตัวนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
เกิดวัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.
หมู่โลหิต.....ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
เลขประจำตัวประชาชน - - - -

ข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันของนักเรียน

☐ อยู่ตามลำพัง ☐ อยู่กับผู้ปกครอง ☐ อยู่กับองค์กรในท้องถิ่น (หน่วยงาน มูลนิธิ วัด)
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....หมายเลขโทรศัพท์.....
อีเมล.....

การเดินทาง

ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน.....กิโลเมตร
สภาพเส้นทาง (เช่น ถนนลูกรัง ถนนลาดยาง).....
เดินทางโดย ☐ ผู้ปกครองมาส่ง ☐ รถรับ-ส่งนักเรียน ☐ รถจักรยาน
☐ มากับเพื่อน/ผู้ปกครองเพื่อน ชื่อ.....ชั้น.....
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง.....บาท ต่อ (วัน / เดือน / ภาคเรียน)
ใช้เวลาในการเดินทาง.....นาที

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วินิจคุณค่าภาษาพาเพลิน

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้

ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	สรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน					
๒	กรอกแบบรายการต่าง ๆ					
๓	มีมารยาทในการฟังและดู					
๔	วิเคราะห์การใช้คำภาษาต่างประเทศ					
๕	บอกหลักการอธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่น่าสนใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑)

.....

.....

.....

ชั้น ป.๕ ปลายภาค

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : ☐ กลางภาค ☐ ปลายภาค ☐ หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในปลายภาคเรียน คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....

.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

.....

.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....

.....

โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เอลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

